

ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಮಾರ್

ಗರತಿಯ ಪಾಡು

ಸಂಪಾದಕರು:

ಹರಿಪ್ರಸಾದ್ ಶರ್ಮಾ

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ರೇವಣ್ಣ

ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸದಾರರು

784.4

CHE N 90

ಗ್ರಂಥ ಸ್ವಾಮ್ಯ ವಿಭಾಗ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

16691/90

ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ

ಗ ರ ತಿ ಯ ಹಾ ಡು

(ತ್ರಿಪದೀ ಸಂಗ್ರಹ)

ಸಂಗ್ರಾಹಕರು :

ಹಲಸಂಗಿಯ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಲಿಂಗಪ್ಪ, ರೇವಪ್ಪ
ಮೊದಲಾದ ಗಣಿಯರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ಬೆಂಗಳೂರು

META ENTERED

GARATHIYA HAADU - A collection of folk songs
collected by Halasangi Chennamallappa, Lingappa,
Revappa and others and published by
B. Parthasarathy, Director, Directorate of
Kannada and Culture,
No. 14/3A, Nrupathunga Road, Bangalore-2.
Pages : IV+143

© ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1990

ಬೆಲೆ : ರೂ. 8-50

46910CR

784.4
CHE N90

ಕೆಲ, ಜಿನಹವ
ದಾಡುಗಳಿರು.

ಮುದ್ರಣ :

ರಜನಿ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್
ಪೇಟೆ ಮರಿಯಪ್ಪ ಕಾಂಪೌಂಡ್
ಅಂಬಾ ಮಹೇಶ್ವರಿ ಗುಡಿ ಹತ್ತಿರ
ಕಾಮಾಕ್ಷಿಪಾಳ್ಯ, ಬೆಂಗಳೂರು-೭೯.

ಅರಿಕೆ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಓದುವ ಸಹೃದಯರು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೊರಗು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಯಾವತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ಕಾಗದದ ಬೆಲೆ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಣದ ವೆಚ್ಚಗಳಿಂದಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬೆಲೆಯೂ ಒಂದು ಹೊರೆಯಾಗಿ, ಎಂಥ ಪುಸ್ತಕಪ್ರೇಮಿಗಳೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುವಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮುದ್ರಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮ ಹಾಗೂ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಸಂವರ್ಧನಗೊಳಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಾಸ್ತವದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು, ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಸಲ ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಅದರ ಮೂಲಿಕತೆಯನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ ಯೋಜನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ—ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೃತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿದವೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಪುಬಹುದು. ಅನಂತರ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ, ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೂರಾ ಹದಿನೇಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು, ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಈಚೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಮೂಲಿಕವಾದ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ದೊರೆತ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಇದೀಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಜನಪರವಾಗಿ ಮತ್ತು ದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 'ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಎಂಬ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಲೇಖಕ-ಪ್ರಕಾಶಕ-ಓದುಗರ ನಡುವೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಾಢ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನೂ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಓದುಗರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಭಾರವಾಗದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂಥ ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಢಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮೂಲತಃ ಒಂದು ಸ್ವಾಯತ್ತ ಮಂಡಳಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೊದಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಆರ್ಥಿಕ ಸರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾದರೂ, ಕ್ರಮಕ್ರಮೇಣ ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಗಳಿಕೆಯ ಮೇಲೆ, ಕೇವಲ ವ್ಯಾಪಾರಬುದ್ಧಿಗೆ ಮೀರಿದ ನಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ತನನು ತಾನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಗೆಯ ಆಶಯಗಳಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು 'ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ' ಯ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಪುನರ್ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಈ 'ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ' ಯ ಆಯ್ಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ|| ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ, ಡಾ|| ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಪ್ರೊ. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ, ಡಾ|| ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಡಾ|| ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಡಾ|| ರಾಜೇವ ತಾರಾನಾಥ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ, ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರಿಗೆ, ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ, ರಕ್ಷಾಪುಟದ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಚಿ. ಸು. ಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಯವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಮುಕ್ತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

೨೫-೫-೧೯೯೦
ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ
ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಘಾತು	
ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ : ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕುಂಠಯ್ಯ	5—9
ಪರಿಚಯ : ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	10—20
ಆಶೀರ್ವಾದ : ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯಂಗಾರ್	21—22
ಅಧಿಕೆ : ಡಾ ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ	22—36
ಗರತಿಯ ಹಾಡು	37—138
ಪರಂಪರೆ	37—38
ಸ್ತುತಿ	38—49
ತವರುಮನೆ-ತಾಯ್ತಂದೆ	49—56
ಅಣ್ಣಮ್ಮ-ಅಕ್ಕ ತಂಗಿ-ಅತ್ತಿಗ ನಾಟನಿಯರು	56—67
ಗೆಳತಿ	68—70
ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯ ಕಷ್ಟ	70—73
ಮನಸ್ತಾಪ	73—75
ಸತಿ ಪತಿ	76—83
ಬಸುರೆ-ಬಾಣಂತಿ	83—84
ಲಾಲಿ	85—96
ಮಗ-ಮಗಳು-ಸೊಸೆ	96—104
ಹರಕೆ	105 ....
ಬಂಜೆ	106—107
ವೈಧವ್ಯ	107—108
ಹಾಸ್ಯ	108—109
ಪೌರಾಣಿಕ	109—111
ಐತಿಹಾಸಿಕ	112 ....
ವರ್ಣನೆ	113—115
ಸಂವಾದ	115—126
ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	126—128
ಪರ್ಯಾಯ ನೀತಿ	128—132
ಸ್ಪಷ್ಟನೀತಿ	133—136
ಕೊನೆ	137—138
ಬಳಕೆಯ ಮಾತಿನ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳು	139 ..
ಶಬ್ದಕೋಶ	140—143

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಎರಡು ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನ ಪ್ರಕಾಶನವು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವಾದ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ. 'ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಅಶಿಕ್ಷಿತ ವಟುತ್ವಂ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೂಕ್ತಿಯ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕಾದರೆ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮಾಂತರದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಬೀಸುವಾಗ, ತೊಟ್ಟಲು ತೂಗುವಾಗ, ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ತಾವೇ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿದ ಈ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಸಹೃದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಕ್ತರು ಓದಲೇಬೇಕು. ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಶ್ರೀ ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸುತ್ತು ರಚಿತವಾದ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನವರಾದ ಹಲಸಂಗಿಯ (ದಿವಂಗತ) 'ಮಧುರಚಿನ್ಮ', ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣ, (ದಿವಂಗತ) ಕಾಪಸೆ ರೇವಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಗೆಳೆಯರು ಕೂಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪವಾಗಿ 'ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ'ಯಲ್ಲಿ, ೧೯೩೧ರ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರಳಿತು. ಇದರ ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ೧೯೩೭ರ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಸುಯೋಗವು ನನಗೆ ಒದಗಿತು. ಇದು ತೀರಿಹೋಗಿ ೮-೧೦ ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋದರೂ, ಮೂರನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ'ದ ಶ್ರೀ ಮಂಗಳೂರು ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಇದು ಕೈಗೊಂಡು ವಂತೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಉಪಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಮೂರನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯು ೧೫೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ಗೆ|| ಸಿಂಪಿ ಲಿಂಗಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹದೊಳಗಿನ ಹಲವು ಹೊಸ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆಲ್ಲದೆ, ಈ 'ತ್ರಿಪದಾ ಗಾಯತ್ರೀ' ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸುವಂತಹ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ 'ಅರಿಕೆ'ಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿರಿಯರಾದ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ., ಮಾಸ್ತಿ, ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮುನ್ನುಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ 'ಅರಿಕೆ'ಯನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸದಿರಲಾರೆನು.

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫, ೧೯೫೭

ಧಾರವಾಡ

ವಿನೀತ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

“ಪಂಡಿತರುಂ ವಿವಿಧ ಕಳಾ

ಮಂಡಿತರುಂ ಕೇಳತಕ್ಕ ಕೃತಿಯುಂ ಕ್ಷಿತಿಯೋಳ್

ಕಂಡರ್ ಕೇಳೊಡೆ ಗೊರವರ

ದುಂಡುಚಿಯೇ ಬೀದಿವರೆಯೆ ಬೀರನ ಕತೆಯೇ?”

ಎಂದು ಮಧುರ ಕವಿ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿರುವನು. ಶಾಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದಲೂ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದಲೂ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರೌಢ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಡುಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲ್ಲವೆಂದೂ ಇಂತಹ ಪಂಡಿತರ ಭಾವನೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತಾಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದೇ ಕವಿತಾವಾಣಿ; ಅದು ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದು. ಆ ಬಳಿಕ ಸರಸ್ವತೀ ಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದ ಬರಿಯ ದುರಾಶೆಯ ದುಷ್ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆ ನೋರುವುದು ಅದರ ಅಭಾಸ. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಜನಗಳು ಹಾಡಿ ನಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಬಡಹಾಡಂತೂ ಕವಿತ್ವವೇ ಅಲ್ಲ.

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಕವಿತ್ವದ ಮೂಲವನ್ನೂ, ಆದಿಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಪರಿಶೋಧಿಸಿರತಕ್ಕವರು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ— ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದುದು ಜನವಾಣಿ. ಅದು ಬೆಳೆದು, ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯಾದುದು ಕವಿವಾಣಿ. ಜನವಾಣಿ ಬೇರು : ಕವಿವಾಣಿ ಹೂವು. ಕಾಡುಜನರೂ, ಒಕ್ಕಲಿಗರೂ, ಹೆಂಗಸರೂ, ಮಕ್ಕಳೂ—ಶಾಸ್ತ್ರಕಾವ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಡಿನ ಮಟ್ಟನ್ನು ಎಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಬಲ್ಲರು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ ಹಾಡನ್ನು ತಲೆಮಾರೆಯಾಗಿ ಕಲಿತು ಹೇಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ಹಾಡನ್ನೂ ಕಟ್ಟ ಬಲ್ಲರು. ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕವಿತ್ವವೂ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ಶೈಶವದಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಲದ ಕಣದಲ್ಲಿ, ಹಬ್ಬ—ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಸುಖ-ದುಃಖದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ರಸಭಾವಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಣಿತದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳೇ ತಾಳ; ಹಾಡಿನ ಅಭಿನಯವೇ ಕುಣಿತ. ಇದೇ ಜನರ "ಅಟಪಾಟ".

ಕುಯಿಲು, ಕುಡಿತ, ಕೋಲಾಟ, ಬೇಟೆ, ಮದುವೆ, ಸಾವು, ಕಾಳಗದ ಸೋಲುಗೆಲವುಗಳು, ಬಾಳಿಕೆಯ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳು, ವೀರರ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯಗಳು, ದೈವಾನುಭವ, ದೈವಭಕ್ತಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಹಾಡು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಂಗಸರೂ, ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಕೆಲಸದ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನ ರಾಗದಲ್ಲಿ, ಈ ಗೀತದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಮರಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕುಟ್ಟುವಾಗ, ಬೀಸುವಾಗ, ಮಗುವನ್ನು ತೂಗುವಾಗ, ಮದುವೆಗಾಗಿ ನಲಿಯುವಾಗ, ಸಾವಿಗಾಗಿ ಅಳುವಾಗ, ಭಾರವನ್ನೆತ್ತುವಾಗ, ಬಂಡಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಾಗ, ದೋಣಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ, ಕಾಳಗದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ, ಹೆಂಗಸರೂ ಗಂಡಸರೂ ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ನೃತ್ಯದ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಉದ್ಯೋಗದ ಆಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆಗ್ಗೆ ಎಳುವ ಉಸಿರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ರಾಗವನ್ನು (ಛಂದಸ್ಸನ್ನು) ಹೊಂದಿಸುತ್ತಾ, ಜನರ ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ವಿಶದಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮಟ್ಟಿ ದುವು ಈ ಹಾಡುಗಳು; ಮತ್ತು ಈ ಹಾಡಿನ "ಮರಿ"ಗಳು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಹು ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಂತಹ ಹಾಡುಗಳು ಉಂಟು. ಇವುಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು ತಾನೊಬ್ಬ ಕವಿ ಎಂಬ ವೃಥಾಗೃಹವಿಲ್ಲದೆ ಜನಕ್ಕಾಗಿ ಜನರ ನಡುವೆ ಜನರ ಭಾವವನ್ನು ಹಾಡಿ, ಹಾಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿ ಕೊಂಡು, ತಲೆಯಿಂದ ತಲೆಗೆ ನಡೆದುಬರುತ್ತಾ, ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಏರದೆ (ಆಗಿನ್ನೂ ಬರೆವಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ), ಬಾಯಪಾಠದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತುಗಳೂ ಭಾಷೆಯೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಾ, ಛಂದಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಕೆಡದೆ ಈ ಹಾಡುಗಳು, ಈ "ಪಳಮೆ"ಗಳು, ಈ ಜನಪದ

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬದುಕಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವುಗಳ ಭಂದಸ್ಸು ಬಹು ಸಹಜ, ಸರಳ; ಭಾಷೆಯೂ ಸಹಜ, ಸರಳ; ಆಡುವ ಮಾತು, ಹಾಡುವ ಮಟ್ಟು. ಆದರೂ ಜನಗಳ ಹೃದಯದಿಂದ ಸಂತೋಷದ ಅಥವಾ ದುಃಖದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಉಕ್ಕಿಬಂದ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಗಸೂ, ಒಂದು ಕಾಂತಿಯೂ, ಒಂದು ರಮಣೀಯತೆಯೂ ಮೆರೆಯುವುವು. ಮಕ್ಕಳ ತೊದಲು, ಇನಿಯಳ ಲಲ್ಲೆ, ತೆಂಗಾಳಿಯ ತೀಟ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕೆಂಪು, ಬೆಳದಿಂಗಳ ತಂಪು - ಮುಂತಾದ ಉಪಮಾನಗಳು ಕೃತಕ ಕವಿತ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಾಡುಗಳು ಒಂದೊಂದು ಬಿಡಿ ಪದ್ಯಗಳಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾವವನ್ನೋ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೋ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ಭಾವವಿವರಣೆ, ಆಟಪಾಟ, ಬೇಟಿಕಾಳಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಒಗಟುಗಳ ಮೇಲಾಟ, ಕುಡಿತದ ಆರಾಟ ಮುಂತಾದುವನ್ನೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಜನರ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿಸುವುದೂ, ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮರೆಯಲಾಗದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಜನರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೂ, ಭಕ್ತಿ - ಜ್ಞಾನ - ವೈರಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಮನೆಮನೆಗೂ ಬೀರುವುದೂ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ. ಜನರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಜನರಲ್ಲಿಯೇ ಪಳಗಿ, ಜನರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು, ಜನರ ಜೀವನದ ಸಾರವನ್ನೂ ಹೆಂಗಸರ ಮಧುರಕಂಠದ ಗಾನವನ್ನೂ ಸುರಿಸುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಣ ಕವಿಗಳೂ ಅಹಂಕಾರ ಮುಗ್ಧರಾದ ಪಂಡಿತರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಹುದೇ ಹೊರತು ನಿಸರ್ಗಕವಿಗಳೂ ರಸಜ್ಞರೂ ಜನತಾವತ್ಸಲರೂ ಎಂದಿಗೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾರರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಋಷಿಮೂಲ ನದೀಮೂಲಗಳನ್ನು ಯಾವ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರೋ ಅದೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರವಾಹ ಮೂಲವನ್ನು ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವರು.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳ್ಳ ಒಂದು ಜನಕ್ಕೆ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೀರಿ ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ

ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನುಳ್ಳ ಜನರ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗೆಲ್ಲಾ, ಆ ಅನ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಕ್ಕೂ ಮರುಳಾಗಿ, ರಾಜಿಕ, ಸಾಮಯಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಶರಣುಹೋಗಿ, ಅದರ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ, ಬಲವನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಈಗ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದು ತಪ್ಪೆಂದಾಗಲಿ, ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವೆಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ತನ್ನದನ್ನು 'ದೇಶ್ಯ'ವೆಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಅನ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಮದಿಸಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಕಡೆಗೆ ನವೀನತೆಯ ಕುತೂಹಲವೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಳಸಿ, ಯಾವ ನಿಜವಾದ ಸತ್ತ್ವವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಜನರಿಂದ ದೂರವಾಗಿ- ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿಸ್ಸಾರವಾಗುವುದು, ತೇಜೋಹೀನವಾಗುವುದು, ಸಣ್ಣ ಪಂಡಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪೋಷಿತವಾಗುವುದು. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರುತ್ಥಾನವಾಗುವುದು. ಮತ್ತೆ ಸಹೃದಯರು ತವರುನಾಡಿನ, ತಾಯಿಹಾಡಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಜೀವರಾಗಬೇಕೆಂದು ಹಿಂತಿರುಗುವರು. ಜನ ರೊಡನೆ ಜನವಾಗುವರು. ಆ ಭಾಷೆ, ಆ ಛಂದಸ್ಸು, ಆ ಜೀವ ಮತ್ತೆ ಹೊಳಪುಗೂಡಿ ಹೆಮ್ಮೆಗೇರುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಏಳಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ; ಆಗುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಾಲ ಒದಗಿರುವಾಗ, ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆ ತನ್ನ ಅಳತೆಯನ್ನೇ ಅಲ್ಲ, ಅಳವನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸಂಸ್ಕೃತ-ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ, ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ, ಸರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಕಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೌಢಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಜೊತೆಗೆ, ಕನ್ನಡದ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಪರಾ ಮರ್ಶಿಸುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಕರ್ತವ್ಯ. ನವನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೊಡೆತದಲ್ಲಿ, ಪ್ರೌಢಸಾಹಿತ್ಯದ ತಿರಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಉಳಿಯುವುದೇ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ, ದೇಶವತ್ಸಲರೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಾಡುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದುಗೂಡಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೋಶವಾಗುವುದು. ಆಗ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ, ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಇವುಗಳ “ಸತ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖ”ಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಇವುಗಳ ವರ್ಚಸ್ಸು ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡುವಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಇವುಗಳ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ತಮಿಳು, ತೆಲಗು, ಕೊಡಗು, ತುಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲ ಛಂದಸ್ಸುಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲ ಛಂದಸ್ಸಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದು. ಆ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವವರೂ ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಅರಿತೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

ಈಗಾಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು “ಗರತಿಯ ಹಾಡು” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನವರ ಉದ್ಯಮವು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನೂ ವಿಶದಪಡಿಸಿ, ಈ ಗ್ರಂಥದ ಅತ್ಯುಜ್ವಲ ವಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ ಅದರ ಮರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರಕ್ಕಂತೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಷ್ಟು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರೂ ತೀರದು.

—ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

ಪ ರಿ ಚ ಯ

ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾಣ್ಣುಡಿಯು ಹೇಳುವುದು. ಸತ್ಯ ದಂತೆಯೇ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಂಡರಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಎಂದೂ ಮರೆಯಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಸುಖವೂ ಸಾವಿಲ್ಲದುದು. ಸುಖವೇ ಅಮೃತವು. ಸುಖಾನುಭವವು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರವಾದಾಗೆಯೂ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮರ್ತ್ಯನೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನವನು ಮರೆಯುವನು; ದೇವನಂತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಯುವನು. ಸತ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅದರ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾತ್ರ. ಜೀವನವಾದರೂ ಸತ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖವನ್ನೇ ಭಜಿಸುವದು. ಜೀವನವು ಅರ್ಥಸೃಷ್ಟಿ; ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಬ್ದಸೃಷ್ಟಿ. ಜೀವನದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವದು. ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯ-ಸೌಂದರ್ಯ-ಸುಖವು-ಮಿಂಚಿ ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯದಿಂದ ಅದೃಶ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವದು. ಈ ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಅಪಾರವಾದ ಸ್ನೇಹಸಾಗರವೊಂದು ಇರುವದಾಗಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಇದೇ ಆ ರಸೋದಧಿಯು. ಈ ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳ ಹಡಗುಗಳು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೂ, ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತಕ್ಕೂ, ದುಃಖದಿಂದ ಸುಖಕ್ಕೂ ಹೋಗಲೇಳಸುವವು.

ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಜೀವನವಿಲ್ಲ. ಜೀವನದ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳು ಮೇಲೆಂದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವನವೂ ಅದ್ಭುತವಾದ ರಸಾಯನವು. ಅದನ್ನು ಉಣ್ಣದಿದ್ದವರಿಲ್ಲ. ಶಬ್ದಮಾತ್ರವೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯವೆಂದೂ, ಜೀವಮಾತ್ರವೆಲ್ಲ ಕವಿಯೆಂದೂ ಒಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಜೀವನು ಆತ್ಮನಿದ್ದು ಅದರ ಅರಿವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ತೊಳಲಿ ಬಳಲುವಂತೆ, ಜೀವನವೊಂದು ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಎಂಬ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಅಸಾರವತ್ತಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ

ಅಂತಃಸ್ಫೂರ್ತಿಯು ಈ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವೇ ಕಾವ್ಯ. ಆ ಜೀವನ ಈ ಜೀವನ ಎಂಬ ಭೇದವು ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾಯಕ-ನಾಯಿಕೆಯರ ಮಹತ್ತ್ವವಾಗಲಿ, ಕಥಾವಸ್ತುವಿನ ಗುರುತ್ವವಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರೇ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ; ರಾವಣ-ದುರ್ಯೋಧನರೇ ಅಗತ್ಯ ಎಂತಲ್ಲ; ಸೀತಾವನವಾಸ, ದ್ರೌಪದೀ ವಸ್ತ್ರಹರಣವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಜೀವನವೇ ಎಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಲಿಖುಗಳ ಭೇದವೇಕೆ ? ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಜೀವನವೇ ದೇವತೆಯಾದ, ತ್ರಿಪದಿಭಂದದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನ ಋಷಿಗಳು ಹೆಣ್ಣು—ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ತಾಯಿತಂಗಿಯರು, ಅಮ್ಮ ಅಕ್ಕಂದಿರು, ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು. ಹಾಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಅವರದೇ ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯ. ಉಳಿದುದು ಕಾವ್ಯದ ಛಾಯೆ. ಕಾವ್ಯವು ಕಾಂತಾಸಮ್ಮತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವರಷ್ಟೆ. ಕಾಂತೆಯರ ಮಾತಿನಂತಿರುವದೆ ಕಾವ್ಯವಾದರೆ ಕಾಂತೆಯರ ಮಾತೆ ಕಾವ್ಯದ ಮಾತೆಯಲ್ಲವೆ ? ನಾವು ಕಾವ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುವದು ಅದರದೊಂದು ಸಂತಾನ, ಕಾಂತೆಯರ ಮಾತೆ ಕಾವ್ಯಮಾತೆ ! ವೇದಕ್ಕೆ ಮಣಿಯದವರು, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗದವರು, ಕಾಂತೆಯರ ಮಾತಿಗೆ ಮೆತ್ತಗೆ ಹಣ್ಣಾಗುವದನ್ನು ಕಂಡೇ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿರುಳು ಕಾವ್ಯಮೋಹಿನಿಯ ಅಪತಾರವನ್ನು ತಳೆದಿತು. ಇಲ್ಲಿ 'ಕಾಂತೆ'ಯೆಂಬ ಮಾತನ್ನು 'ಹೆಂಡತಿ' ಎಂಬ ಸಂಕುಚಿತಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಸ್ತ್ರೀಜಾತಿಸಾಮಾನ್ಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದಣ್ಣ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ
ತೋಟದ ಹೂವು ತಲೆತುಂಬ | ಇಟಗೊಂಡು
ಊಟದ್ದೆಂಬಲಿ ಮರೆತಾನ ||

ಎಂದಾಗಲಿ

ಕೋಪವ್ಯಾ ಕಣ್ಣಯ್ಯ ಕೊಳ್ಳೊ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರ
ಬಾಯ ತಂಬುಳವ ಉಗ್ಗಣ್ಣ . ನೀ ಬರುವ
ದಾರಿಯ ನೋಡಿ ಬಡವಾದೆ ||

ಎಂದಾಗಲಿ ತಂಗಿಯು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ,
ಸರದಾರ ಬರುವಾಗ ಸುರಿದಾವ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ದೂರೆ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಬರುವಾಗ . ಯಾಲಕ್ಕಿ
ಗೊನೆ ಬಾಗಿ ಹಾಲ ಸುರಿದಾವ ||

ಎಂದು ಅಕ್ಕನು ತಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ,
ತಾಯಿ ಕಾಣದ ಜೀವ ತಾವೂರಿ ಬಾವೂರಿ
ಭಾಳ ಬಿಸಲಾನ ಅವರಿಯ . ಹೂವಾಂಗ
ಬಾಡತಿನಿ ತಾಯಿ ಕರೆದೊಯ್ಯ ||

ಎಂದು ಮಗಳು ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ,
ಅಕ್ಕ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವ ಮುಚ್ಚಿ ಮಾರುವ ಜಾಣ
ನಾ ಕೊಳುವೆನಿದರ ಬೆಲೆ ಹೇಳೊ . ತಂಗೀಗಿ
ಸುರುಳಿಗೊದಲದ ಸುಗುಣೇಗಿ ||

ಎಂದು ಅಕ್ಕನು ತಂಗಿಯ ನಲ್ಲನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ,
ಆಡಿ ಬಾ ಎನ ಕಂದ ಅಂಗಾಲ ತೊಳದೇನ
ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಎಳನೀರ . ತಕ್ಕೊಂಡು
ಬಂಗಾರ ಮೋರೆ ತೊಳದೇನ ||

ಬಾರೊ ಬಾರೊ ನನ್ನ ಬಾಲ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸರಸೋತಿ . ಇರುವಂಥ
ಬಾಲಕ ಹಾಲ ಕುಡಿ ಬಾರೊ ||

ಎಂದು ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ಕಾಂತಿ
ಯಿಲ್ಲ ? ಕಾಂತತೆಯಿಲ್ಲ ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಆದಿಮಾಯೆಯೇ
ತಾಯಿ ತಂಗಿ ಅಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳಾಗಿ ಜೀವವನ್ನು ಆಡಿಸಲು ನಿಂತಂತೆ
ಭಾಸವಾಗಿ ಬಿಡುವುದು. ಆ ಹೃದಯ, ಆ ದುಃಖಸಹಿಷ್ಣುತೆ, “ವಜ್ರ-
ಕುಸುಮ” ಅಸಾಧಾರಣೋಕ್ತಿ, ಧ್ವನಿಪ್ರಾಣವಾದ ಸ್ವಭಾವಸರಲ, ವಸ್ತು-
ಸಹಜ ನಿವೇದನಪದ್ಧತಿ — ಒಂದೆರಡೇ — ಇವೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹುಟ್ಟುಗುಣ-

ವಾಗಿವೆ. ಆದಕಾರಣ ವೇದಗಳು ದೇವನಿಶ್ವಸಿತಗಳಾದಂತೆ ಸ್ತೋತ್ರದ
ಯದ ನಿಶ್ವಸಿತವೇ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಸರಸ್ವತಿಯಿಲ್ಲದ
ಸ್ವಾರಸ್ಯವುಂಟೇ ?

೨

ಈ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಪದಗಳೂ ಮಕ್ಕಳ
ಲಾಲಿಗಳೂ ಇವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಎಂದರೆ ಸಾಕು, ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಲು ಮುದ್ದು.
ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ಭೇದಭಾವನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ.
ವಿಷ್ಣುವಿನ ಲೋಕಪಾಲನಶಕ್ತಿಯೇ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು ಬಂದವಳಲ್ಲವೇ
ಹೆಂಗುಸು ? ತಾಯಿ ಮೊಲೆಯೆ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲವೇ ? ಅವಳಿಗೆ
ಮಕ್ಕಳ ಆಟನೋಟ, ಮಾತುಕಥೆ, ನಗೆನಡೆ ಎಂದರೆ ಹಿರಿಹಿಗ್ಗು ; ತೀರ
ಹುಚ್ಚು. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹಾಡುವಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಹಾಡಿನ ಮಾತು ತಿಳಿ
ಯಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿ
ತನ್ನ ಸುಖವನ್ನೇ ನೆನೆಸಿ ಹಾಡುವಳು. ಯಾಕೆಂದರೆ ತಾಯಿಯು ಧ್ವನಿ
ಯಿಂದಲೇ, ಅವಳ ಮುಖಮುದ್ರೆ, ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೇ ಕೂಸು ಹಾಡಿನ
ಹುರುಳನ್ನು ಹಿರಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಆದರೂ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೋ
ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನೂ ಕೂಡಾ ತಾಯಿಯು, ಕೂಸಿನಿಂದ ಸಮಾ
ಧಾನವನ್ನಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಳೋ ಏನೋ, ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದುಂಟು. ಕೂಸಿಗೆ
ಸಮಾಧಾನವನ್ನೀಯಲೂ, ಅದನ್ನು ಹಾಡಿಹರಿಸಲೂ, ಅದನ್ನು ಕಂಡು
ನಲಿದುಲಿಯಲೂ ಲಾಲಿಗಳ ಜನ್ಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ
ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ದುಃಖವು ಹಿಡಿಸಲಾರದೆ ಹೊರಬೀಳುವದು. ಅತ್ತ
ಮನೆಯ ಸೊಸೆಗೆ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಬಳಿಯೇ ತವರುಮನೆ; ಅದರ
ಗರ್ಗರ ಸಪ್ಪಳವೇ ಏಕಾಂತ. ಶೋಕಕ್ಷೋಭಗಳಿಂದ ಎದೆಯನ್ನು
ಅತ್ತು ಹಾಡಿ ಹಗುರಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ ?
ಚೀರೆ ಸಮಯವಾದರೂ ದೊರೆಯುವದೇ ? ಈ ಬೀಸುವ ವೇಳೆಯನ್ನು
ಗಿ! ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರವರು ತಮ್ಮ 'ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಾಡುಗಳು'
ಎಂಬ ನಿಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ:

“ಬೀಸುವ ವೇಳೆಯಿಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ಜಾವದ ಸಮಯ. ಆಗ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತತೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದು; ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸಕ್ಕರೆನಿದ್ರೆಯ ಕಾಲವದು. ಆಗಲೇ, ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಂಗಸರು ಎದ್ದು ಬೀಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡುವರು. ಸೃಷ್ಟಿಯು ತನ್ನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಗೀತಮಯ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಮೊದಲೇ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಸುವ ಕೆಲ್ಲು ಎಡಬಿಡದೆ ಮಂದ್ರ ಪಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆದಿರುವುದು. ‘ನಾಗರಹಡೆಯಂತೆ ನಲಿನಲಿದು ಬೀಸುವ’ ನಾರಿಯರು ಆ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರವನ್ನು ಬೆರೆಯಿಸಿ, ಕೈ ಬಳೆಗಳ ‘ಗಲಕು ಗಲಕು’ ಎಂಬ ಸವ್ವಳವೇ ತಾಳಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿರಲು, ವೀಣೆ, ಕೊಳಲುಗಳನ್ನು ಮೂದಲಿಸುವ ಮಂಜುಲ ಕಂಠದಿಂದ ಚೆಲುವು ಒಲವುಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಅಂತಹ ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಗವು ಅದಾರ ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು? ಅಳುತಿರುವ ಎಳೆಯ ಹಸುಳೆಗಳು ಆ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುವುವು. ಅರೆನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಆ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಸಂತೋಷತರಂಗದಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿ ಓಲಾಡಿ ಮೈಮರೆ ಯುತ್ತಲಿರುವರು. ಮನಸ್ಸಿನ ದುಗುಡದನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸುವುದಾ ಮೋಹಿನಿ ಮಂತ್ರವು. ಇಂತಹ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನಿತ್ಯನಿತ್ಯವೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವವರೆತಹ ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳೋ! ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ನಾವದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು”.

೪

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ‘ವರ್ಣಕ’, ‘ಬಣ್ಣವಾಡು’, ‘ಹಾಡುಗಬ್ಬ’ ಎಂದು ಹಳೆಯ ಹೆಸರುಗಳಿರುವವು; ‘ವರ್ಣಕಕ್ಕಿಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಂ’ ಎಂದು ವಸ್ತುಕ ಕವಿಗಳು ಅದರ ದುರ್ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಣಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತವಾಗಿ ಮಾಡಲಿತ್ತಿರಿದ ಪ್ರೌಢಕವಿಗಳೂ ಆಗಿ ಮೋದರು. ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಇದ್ದು ಜೀವವಷ್ಟೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾವ್ಯದ

ಬದನೆಕಾಯಿಯಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಥಟ ಕವಿಗಳಾಗಿ ಹೋದರು ;
ವರ್ಣಕಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ' ರಗಳೆಯ ಕವಿ' ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ
ವರೂ ಆಗಿಹೋದರು. ಇಂದು ವರ್ಣಕ ಕಾವ್ಯವು ಮತ್ತೆ ತಲೆದೋರಲಿವೆ,
ಮೈದೋರಲಿದೆ.

ವಸ್ತುಕದ ರೀತಿ ರಾಜಮಾರ್ಗ, ವರ್ಣಕದ ರೀತಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾದಿ.
ಮೊದಲನೆಯದು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಎರಡನೆಯದು ದ್ರಾವಿಡ ; ಒಂದು ನಾಗರ,
ಇನ್ನೊಂದು ಜಾನಪದ. ಜನಪದದ ಏಳಿಗೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ
ವರ್ಣಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು. ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳೂ, ಶರಣರ
ಪದನ, ದಾಸರ ಪದಗಳೂ ಆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ವರ್ಣಕ
ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತ್ರಿಪದಿಯೇ ಮಾತೃಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ, ತ್ರಿಪದಿಯೆ
ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡದ ವೃತ್ತವೆಂಬುದು ಶಾಸನಪದ್ಯಮಂಜರಿ
ಯೊಳಗಿನ ' ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು' ಎಂದು ಮೊದಲಾಗುವ ಕವ್ವೆಯರ
ಭಟ್ಟನ ಸ್ತುತಿಯುಳ್ಳ ತ್ರಿಪದಿಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುವಂತಿರಲಿ ; ಜನಪದ
ಸಮ್ಮತಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಪಡೆದ ಒನಕೆವಾಡುಗಳು ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿರತ್ತಿದ್ದ
ವೆಂದು ' ಸೂಳೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಮಂ ಒನಕೆವಾಡಂ ಮಾಡಿ ಪಾಡುವ ಪೆಂಡಿರ'
ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ನೇಮಿಚಂದ್ರನ ಲೀಲಾವತಿಯೊಳಗಿನ ಮಾತಂ
ತಿರಲಿ ; ವಸ್ತುಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದವನಾಗಿಯೂ
ವರ್ಣಕದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಲ್ಲ ತಿರುಮಲಾರ್ಯನ, ' ಡೊಂಬಿಯ ತಂಬ
ಟೆಗರ ಪಾಡುವ ತಿಪದಿಯನಿರ್ಮಡಿಸಿ ಷಟ್ಪತಿಯಾದುದು' ' ಸುವಿದ್ಯೆಯ
ತಿಪದಿಗಳು' ಎಂಬ ಮಾತೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವದು. ಸಾಂಗತ್ಯವಾದರೂ ಈ
ಮುಕ್ಕಾಲ್ವಾಡುಗಳು (ತ್ರಿಪದಿ) ಜೊಕೆಗೊಂಡಾದುವೆಂಬುದನ್ನೂ ಅವನು
ಸೂಚಿಸದೆ ಇಲ್ಲ. ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳು ತ್ರಿಪದಿಯ ವಿಸ್ತಾರಗಳು.
ತ್ರಿಪದಿಯೇ ಕನ್ನಡವೃತ್ತಗಳ ಗಾಯತ್ರಿ. ಅವಳೇ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕ
ಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹರಸುತ್ತಿರುವಳು. ಮರಾಠಿ ' ಓವಿ' ವೃತ್ತಕ್ಕೂ ತ್ರಿಪ
ದಿಯೇ ಮೂಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ,
ಸೂಳೆಯರು ಗೆರತಿಯರು ಡೊಂಬರು ಜಂಗಮರು ಎಲ್ಲರೂ ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ
ತಮ್ಮ ಜೀವರಸವನ್ನು ಎರಕಹೊಯ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಮಾರ್ಗವೊಡಂಬಡುವಂತೆ ದೇಶಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಕ ಕವಿಗಳ ಮಾರ್ಗವಂತಿರಲಿ; ವರ್ಣಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನುರಿಸಿ ಕೊಂಡ ಸರ್ವಜ್ಞ, ರತ್ನಾಕರ, ಎಚ್‌ನಕಾರರ ಕೃತಿಗಳು ಬಣ್ಣವಾಡುಗಳ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ಬೀರಿ ವರ್ಣಕದ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ತೋರಿಸಿವೆ. 'ರಗಳ' 'ಬೀರನ ಕತೆ' ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದರೇನು? ಬಣ್ಣವಾಡುಗಳ ಸಹಜ ಸೌಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಂದುಂಟೆ?

೫

'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನ ತ್ರಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೆಲವು ಮೈಲ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದುಚಿತ ವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಾಂತರಗಳಿಗೆ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ. ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಬೇಕುಬೇಕಾದಂತೆ ಮುದ್ದುವ ಹಾಗೆ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡು ಹಾಡುವಾಗಲೆ ತಿದ್ದುವರು. ಅದ ಕಾರಣ ಇವುಗಳ ಕನ್ನಡ ತಿರುಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಕ್ಕದದ ಹರಳುಗಳು ಕಂಡುಬರುವವು. ಅದರ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ದರಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಥ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ರಸಿಕತೆ, ಜಾಣ್ಮೆ, ನೈಪುಣ್ಯ! ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬೆರಕೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ, ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಇದೆ. ಕನ್ನಡವು ಎದೆಯ ಬಗೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಸುವ ದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಸಾದವು ಈ ಹಾಡುಗಳ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿದೆ. ಅದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯವು ತಾನೆತಾನಾಗಿ ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬರುವ ದನ್ನು ಪ್ರತಿಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಇನ್ನು ಯತಿವಿಲಂಘನ ದಿಂದ ಕನ್ನಡವು ಅರಿದಾದುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ವೃತ್ತಗಳ ಕಾಡನ್ನು ಸೇರಿ ಕೊಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ. ಪಟ್ಟದಿಕಾರರೂ ಅದೇ ಹಾದಿಯಿಂದ ಹೋದರೂ 'ವರಯತಿಗೆ ಭಂಗಮಂ ತಾರದೆ' ಹಾಡುವ ಎಚ್ಚರವಿದೆ ಅವರಿಗೆ. ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯತಿಗೆ ಏಕಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವಿದೆ. ಅದಕಾರಣವೇ ಸರ್ವಜ್ಞನ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಯತಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿವೆ. ವಸ್ತುಕ ಕಾವ್ಯಗಳೊಳಗಿನ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಅದರ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಬಂಧುಗಳಿಲ್ಲವೆ. ಇನ್ನು ಯಮಕ

ಪ್ರಾಸ ವಿಚಾರ. ನೃಪತುಂಗನು ಹೇಳುವ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಶರಣುಬರಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಾಸಗಳಲ್ಲದೆ ಗಾದೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರ ಪ್ರಾಸವೂ, ಸಸ್ವರ ಸನಾದ ಪ್ರಾಸಗಳೂ, ಮಾತುಗಳ ಸಮತೂಕದ ಪ್ರಾಸವೂ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಸಹಜರೂಪ ಸುಭಗವಾಗಿಯೂ, ಸ್ವಭಾವೋಕ್ತಿ ಪ್ರಾಣವಾಗಿಯೂ, ನಿರಲಂಕಾರ ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ, ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ತೋರಗೊಡದಂತೆ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಪದ್ಯಗಳ ಅಲಂಕಾರವಿಷಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮಿ. ಚೆನ್ನಪ್ಪ ಉತ್ತಂಗಿಯವರ 'ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ'ದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೬

ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿದೆಯೋ ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರೂ ನಾನೂ ಇವುಗಳನ್ನೋದಿಕೊಂಡಾಗ್ಗೆ ನಮಗಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಬೇರೆಯವರೂ ಪಡೆಯಲೆಂಬುದೇ ಮೂಲ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೆಂದು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಆನಂದದ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇದಕ್ಕುಂಟು.

ಬೇದರ ಹೈದ್ರಾಬಾದುಗಳ ಉತ್ತರದ ತುದಿಯಿಂದ ನೀಲಗಿರಿ ಕೊಯಿಮತ್ತೂರಿನ ದಕ್ಷಿಣದ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಂದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವು ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಪಾಠಭೇದದಿಂದ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಕರ್ಪ ಹಾಡುಗಳು ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಸಾಕು. ಈ ಜನಪದ ವೇದವೇ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತಾಯಿ ಮೊಲೆಹಾಲು ಎಂಬುದು ಇದನ್ನೋದಿದವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇರದು. ಈ ಅನುಭವದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಐಕ್ಯಭಾವವು ಅಂಕಿತಹದಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಸುಖದ ಕನಸಂತಹ ದೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಇದರಂತಹ ಬೇರೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ತ್ರೀದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವುಳ್ಳ ಈ ಕಾಲದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಈ ಪರಂಪರಾಗತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀ ಹೃದಯವು ಇಲ್ಲಿ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದರ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಸ್ಕಾಟ್, ಬರ್ನ್ಸ್, ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಮೊದಲಾದ ಅಂಗ್ಲ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಹಾಡುಗಳ, ಜನಪದಗೀತೆಗಳ ಸಂಸ್ಕಾರ ವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದಾದ ನಾವೀನ್ಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಅವಶ್ಯವಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಳಗನ್ನಡಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ತಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಚ್ಚಗನ್ನಡದ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗತ್ಯವು ಅಷ್ಟಿಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬರದು. ಕಟ್ಟುಳ್ಳ ಮೈ, ಹುಟ್ಟುಸವಿಯುಳ್ಳ ನುಡಿ, ತಿಳಿಯಾದ ಬಗೆ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬೇಕು ಈಗಿನ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ.

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೊಂದಿದೆ—ಯಾರಿಂದಲೇ ಇವು ಬಂದವೋ, ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಹಾಡುಗಳ ವಾಡಿಕೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ, ಹಾಗಾಗಬಾರದೆಂಬುದು. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಅವರ ಕೊರಳ ಕೊಳಲಿನಿಂದ ಕೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೊಗಸಿದೆ, ಒಂದು ಜೀವನದಾಯಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ನವನಾಗರಿಕತೆಯೊ, ನೂತನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಪ್ರದಾಯವೋ, — ಏನೋ ಒಂದುಬಂದು ಆ ಹಳೆಯ ಹಾಡಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೀಳುಗಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕವನ ತುಂಗಿಯ ತವರೂರು ಈ ಹಾಡುಗಳು. ಅದರ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಬೇಡವೇ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ? ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬೇಡವೇ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ? ಇದನ್ನೋದುವ ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕಗಳಿರಾ ! ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡುಗಳ, ಹಳೆಯ ಹಾಡುಗಳ ಹೊಳೆಯನ್ನು ಇಂಗಗೊಡ ಬೇಡಿ. ಮತ್ತೆ ಹನಿ ಹನಿ ಕೂಡಿ ಹಳ್ಳವಾಗಲಿ. ಹಳ್ಳ ಹಳ್ಳ ಕೂಡಿ ಹೊಳೆಯಾಗಲಿ. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿತಿಯರು ಕೈಗೂಡಿಸಿಕೊಡತೇ ?

2

ವನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೆ. ಚಿನ್ನಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು ವಿಜಾಪುರ

ಸಾಹಿತ್ಯಸಮ್ಮೇಲನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದುದೇ ಮೊದಲು. ಅವರ ಪುಟ್ಟ ನಿಬಂಧವು ಮುಂದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾಯಿತು. ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಶ್ರೀ. ಹಣುಮಂತ ಗೌಡರು ಮೊದಲಾದವರು ಲಾವಣಿಗಳ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಎತ್ತಿ ಮಾತನಾಡಿದರೂ, ಲಾವಣಿ ಸಾಂಗತ್ಯಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರವರು ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸೊಗಸಾದ ಲೇಖನವೇ ಮಹತ್ವದ ಬರೆಹ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಈ ಮೂರು ಸಮ್ಮೇಲನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿಯೂ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮ್ಮೇಲನದ ಸಭಾಸದರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ಸಂಧಿ ನನಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸಮ್ಮೇಲನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಮಾಸ್ತಿಯವರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕೆಯನ್ನೀಯಲು ಆ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪುಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೆ. ಪ್ರಲ್ಹಾದ ನರೇಗಲ್ಲರವರು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾಲೇಜು ಪತ್ರಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ 'ವಾಸ್ತವ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನೂ, ಗೆ. ಬೆಟಗೇರಿಯವರು ಒರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಳ್ಳಿಗರ ಹಾಡುಗಳು' ಎಂಬ ಸೋದಾರಣವಾದ ನಿಶಾಂತಮನೋಹರವಾದ ನಿಬಂಧವೊಂದನ್ನೂ ಮುಂಬಯಿಯ ಪ್ರಬೋಧಕ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಹಿರಿಬರಹವೊಂದನ್ನೂ ಬರೆದು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ, ರಂಗಭೂಮಿ, ಕಥಾಂಜಲಿ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತಲೆದೋರದೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪ್ರಥಮಫಲವೆಂದು ಗೆ. ಚೆನ್ನಮ್ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರೂ ಅವರ ಗೆಳೆಯರೂ ಪ್ರಮುಖತಃ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ, ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜನಪದ ಗಾಥಾ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸುಯೋಗವು ಉಂಟಾಗಿದೆ.

೮

ಮಗಳು ಸೊಸೆ ಹೆಂಡತಿ ತಾಯಿ—ಹೀಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ನಾಲ್ಕು ಜನ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಸಿರಿಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸುಮಾರಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಹೋಲುವಂತೆ ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗೃಹಿಣೀಗೀತವೆಂದು ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಡಬೇಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ಉದಾರ ಹೃದಯದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಗೀತೆಯಂತಾದೀತೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ. ಆದರೆ ಗರತಿಯ ಹಾಡಿನ ಸೊಗಸು ಗೃಹಿಣೀಗೀತದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಬ್ಬ ಸಹೃದಯರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜವೇ. ಮನೆಮನೆಗೂ ಗರತಿಯರು ಕುಟ್ಟುವಾಗಲೂ ಬೀಸುವಾಗಲೂ ತೊಟ್ಟಲ ತೂಗುವಾಗಲೂ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಸನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಮಲಗಿಸುವಾಗಲೂ ಹಾಡುವ ಸುಮಾರು ೮೦೦ ತ್ರಿಪದಿಗಳು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಇದರ ಮೂರು ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಇವೆ. ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನೀಷೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಫಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕೂಡಿದ ಕೆಲಸ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿಜಾಪುರದ 'ತದ್ವಿವಾಡ' ನ.ಡಿನ ಪದ್ಯಗಳೆ ಮೂರುಮುಕ್ಕಾಲು ಪಾಲಾಗಿ ಇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಂತಿಕ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಕೃತಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು. ಅಂತಹ ಶಬ್ದಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗದವರು ಹೀಗೆ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬಿನ್ನಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಲದು.

ದ. ರಾ. ಬೀಂದ್ರ

ಆಶೀರ್ವಾದ

ಜಯಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾದ ರೀತಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಧಾರವಾಡದ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನವರು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಹಿರಿದಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಮನಸ್ಸು ಸಹಜವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಇವು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಮಾತು ಸುಲಭವಾದದ್ದು, ದಿನದ ಬಳಿಕೆಯದು; ಆದರೂ ಅದು ಹೃದಯದ ನೂರು ಭಾವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ, ಓದುವವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು ಕೇವಲ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರ ಬಾಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಶೃಂಗಾರಲೀಲೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಎನ್ನುವುದೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನದ ಬದುಕಿನ ಬೇನೆ ಬೇಗೆಗಳೂ, ನಲುಮೆ ನಗೆಯಾಟಗಳೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಬಹುದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ರಾದ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಹುದು, ಎನ್ನುವುದೂ ಈ ಪದಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಬಡನಾಡಿನ ಬಡ ಜೀವನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮರುಕ ವನ್ನೂ ಇಂಥ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೂ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರು, ತಾಯಿ-ಅಜ್ಜಿಯರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೌಜನ್ಯ ಸಾರಳು ಬಂಧುಪ್ರೇಮದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪದಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವು ಕನ್ನಡ ಜನದ ವಿನಯದ ಚಿತ್ರ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಗೆಲುವಿನ ಕೆಳೆ, ಕನ್ನಡದ ಹೊಸ ಕವಿತೆಯ ಪೈರಿಗೆ ರಸ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಈ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲ ಆನಂದಪಟ್ಟರು. ಅವುಗಳ ಸೊಗಸಿಗೆ ಮನಸೋತರು. ಅನೇಕರು ಇದನ್ನು ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚು ಮಾಡಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರು. ಈ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಈಗ ನೆರವೇರುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಈ ಪದಗಳು ನಮ್ಮ ಜನರೆಲ್ಲರ ಆದರವನ್ನು

ಪಡೆಯಲೆಂದೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯಸೇವಕರು ಹೊಂದಲೆಂದೂ ನಾನು ಹಾರಯಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯಂಗಾರ್

ಅರಿಕೆ

‘ಗರತಿಯ ಹಾಡು’ ನಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಜೀವನದ ಒಳಗನ್ನಡಿ ; ಅದು ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಹೃದಯದ ಪಡಿಗನ್ನಡಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯ ಮಾಧುರ್ಯವು ಮೈವೆತ್ತಿದೆ ; ಪ್ರೇಮದ ಸತ್ಯವು ಅಳವಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯು ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಾಳಿನ ರಸವು ಪರಿಪಾಕಗೊಂಡಿದೆ. ಅದು ಜೀವನದ ಜೀವಾಳವಾಗಿದೆ ; ಸುಖದ ಸೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಾದಂತೆ ಬಾಳು ಕಿಚ್ಚಿನ ಕುಂಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ—

“ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ದುಃಖವು ನಾಶವಾಗಬೇಕೆಂದೂ, ಮನುಷ್ಯನು ಸುಖಿಯಾಗಬೇಕೆಂದೂ ನಿಮಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ತ್ಯಾಗವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಏಕಮಾತ್ರವಾದ ಉಪಾಯ. ತ್ಯಾಗವೆಂದರೆ ಅರಣ್ಯವಾಸವಲ್ಲ; ಸಮಾಜದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯರು ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಚರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತ್ಯಾಗವೆಂಬ ತತ್ವಜ್ಞಾನವು ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ನಮಗೇನು ? ನೀವು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ತ್ಯಾಗವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಉಚ್ಚಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ; ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈಶ್ವರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ ; ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ದುಃಖ-ಚಿಂತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ನಿರ್ಭಯವನ್ನೂ ತಂದು ತುಂಬುತ್ತದೆ.”

ಗರತಿ ತ್ಯಾಗದ ಪುತ್ಥಳಿ. ತನ್ನವರೆಂದರೆ ಆಕೆಗೆ ಮಮತೆಯ ಚಿನ್ನ. ಪತಿಗೆ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವಳು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಕ್ತ-ರಸಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವಳು. ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆಗೆ ಎರವಾಗಿ, ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಷೆಸರಾಗುವಳು. 'ತಾವರಿಯ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವರಿಗೆ ನೆರಳಾದ' ಹಾಗೆ. ಆಕೆ ಅಡಿಬಂದ ಕಂದನ ಅಂಗಾಲು ತೊಳೆಯುವಳು. ತೆಂಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ ಮಗುವಿನ 'ಬಂಗಾರ ಮಾರಿ'ಯನ್ನು ತೊಳೆಯಬಲ್ಲಳು. ತವರವರು ತನ್ನನ್ನು ಸರಮುತ್ತು ಮಾಡಿ ಸಲಹಿದರೂ, ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಗಂಗಾಳಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಲಿಕ್ಕಿ ಬೇಸರಿಯಳು. 'ಭಾವಯ್ಯ ಮುನಿದರೆ ಬಲಗಾಲ ಹಿಡಿ'ಯಲಿಕ್ಕೂ, 'ಭಾವಯ್ಯನ ಮಡದಿ ನೆಗೆಣ್ಣಿ ಮುನಿದರೆ ಬಾರಕ್ಕನೆಂದು ಕರೆ'ಯಲಿಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಳಾಗುವಳು. ಮಾರಾಯರು ಬೈದರೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಕರೆಯುವಳು, ಮಾರಾಯರ ತಮ್ಮ ಮೈದುನ ಬೈದರೆ 'ಮಾಡಿಲ್ಲದ ಮಳೆ ಸುರಿ ದಂತೆ' ಅಳುವಳು. ಅತ್ತಿಗೆಯೆಂದರೆ ಆಕೆಯ ಪಾಲಿಗೆ ಹೆತ್ತಾಯಿ. ಬೆಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಮುರಿದಂತೆ ಮಾತಾಡಿದರೂ ನೆಗೆಣ್ಣಿಯ ಮಾತು ಕ್ಷಮ್ಯವೇ. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೊಸು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಬೀಸುವ ಕಾಯಕ ನಡೆಸುವ ಬುಟಳು. ಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಗ್ಗು ಸೂಸುವಳು. ಹಾಡುತ್ತಲೇ ದುಡಿಯುವವಳು. ಆಸರಿಕೆ ಅಳೆದಿಟ್ಟವಳು, ಬೇಸರಿಕೆ ಬಳೆದಿಟ್ಟವಳು. ಆಕೆಯ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು?

ಆಕೆ ಪ್ರೇಮದ ಕಣಿ. ಕೂಲಿ ಮಾಡಿದರೂ, ಕೋರಿ ಹೊತ್ತರೂ ಗರತಿಗೆ ಆಕೆಯ ಪತಿಯು ಸರದಾರನೇ, ಅರಸನೇ, ಮಾರಾಯರೇ ಓರಿಗೆಯ ಪತಿಪುರುಷನು ಹಣಚಿಬಿಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾಡುವ ಕುಂಕುಮವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ; ಅವನಿಂದ ಆಕೆ ತವರು ಮರೆಯುವಳು. ಆತನು ಸರದೋಳಿಗೆ ಇರುವ ಗುಳದಾಳಿಯಂತೆ ಸರ್ವಜನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ; ಅವನಿಂದ ಸರ್ವಜನಗಳ ವನ್ನೂ ಮರೆಯುವಳು. ಆತನ ನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಪದರೋಳಿಗಿನ ಅಚ್ಚ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿದ್ದಂತೆ. ಪತಿಯ ರೂಪ ಕಮಲದ ಹೂ ; ಆತನ ಸಹವಾಸ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮಾಯೆ. ಬೆಂದಿರುಹಿ ಸಾಗಿದ ರಾಯರ ಕಾಲಹಿಮ್ಮಡ ಕಾಣಿಸಿದರೂ ಅದು ಕಮಲವೇ ; ಚಂದರನಿಂತ ಬಲು ಚೆಲುವಾಗಿರುವದು! ಅರಸರ

ದಯದಿಂದ ದೊರಕೊಂಡ ಅರಿಸಿಣ, ಕುಂಕುಮ, ಗೋದಮಲ್ಲಿಗೆಯ
ಸನೆದಂಡೆ ಇವೇ ಆಕೆಯ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ ! ಪತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನು ಲಗ್ನ
ವಾಗುವ ಸಂದರ್ಭವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, “ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು
ಬೇರೊಂದು ಲಗ್ನವೇ ? — ನಾನು ಚಿಲುವೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳೊಡನೆ
ವಿವಾಹವೆ ? ” ಎಂದು ಶಂಕಿತಳಾಗಿ ಪತಿದೇವನಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟಿಹೊಕ್ಕು ಹೇಳಿ
ಕೊಳ್ಳುವ ಆಕೆಯ ಮಾತು ಹೊಟ್ಟಿಯೊಳಗಿನ ಹರಳು ಕರಗಿಸುವಂಥದು !
ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುವದಕ್ಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹೃದಯದ ಮಾತು
ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಾಗುವದು !!

ರಾಯ ಬರತಾರಂತ ರಾತ್ರೀಲಿ ನೀರಿಟ್ಟ
ರನ್ನ ಬಚ್ಚಲಕ ಮಣಿ ಹಾಕಿ ! ಕೇಳೇನ!
ಸಣ್ಣವಳ ಮ್ಯಾಲ ಸವತ್ಯಾಕೆ ||

ಅಂಗೀಯ ಮ್ಯಾಲಂಗಿ ಭಂದೇನೊ ನನ ರಾಯ
ರಂಬಿ ಮ್ಯಾಲ ರಂಬಿ ಪ್ರತಿರಂಬಿ ! ಬಂದರ !
ಭಂದೇನೊ ರಾಯ ಮನಿಯಾಗ ||

ಪುನರ್ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಇರಬಹುದಾದ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗೂ ಸಮಾಧಾನ
ಹೇಳುವಳು. ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾನಿನ್ನೂ ಸಣ್ಣವಳು ;
ಅವಕಾಶ ಮೀರಿಲ್ಲ ! ತಾನು ಕುರುಖಿಯೇ ! ಅಲ್ಲ, ರಂಭೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ
ರಂಭೆ ಬರುವುದು. ಭಂದವಲ್ಲ ! ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಬೇರೊಬ್ಬ ಸ್ತ್ರೀಯಳ ಅವಶ್ಯ
ಕತೆಯಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಳು.

ಗಂಡ ಪಂಡಿತರಾಯ ರಂಡೀಯ ಮಾಡಿದರ
ಭಂಡ ಮಾಡುವರ ಮಗಳಲ್ಲ ! ಕೊರಳಾನ !
ಗುಂಡು ಬೇಡಿದರ ಕೊಡುವೇನ ||

ಸತಿಯ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪತಿಯು
ಅಡ್ಡಹಾದಿ ಹಿಡಿದುದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಹಿತಚಿಂತಕರು ಆಕೆಯ ಕಿವಿಗೆ
ಸುದ್ದಿ ತಗಲಿಸುವರು. ಆಗ ಸಹ ಆ ಬಾಲೆ ಸೈಗಡಲಾರಳು.

ಚಿಂತಾಕು ಇಟುಕೊಂಡು ಚಿಪ್ಪಾಟಿ ಬಳೆವಾಕೆ
ಚಿಂತಿಲ್ಲವೇನ ನಿನಗಿಷ್ಟು ! ನಿಮರಾಯ !
ಅಲ್ಲೊಬ್ಬಳ ಕೂಡ ನಗತಾನೆ ||

ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಮರುನುಡಿಯುವದೇನೆಂದರೆ—

ನಕ್ಕರ ನಗಲೆವ್ವ ನಗೆಮುಖದ ಕ್ಯಾದಿಗಿ
ನಾ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಡಿವ ಪರಿಮಳ- | ದಾ ಹೂವ |
ಅವಳೊಂದು ಬಾರಿ ಮುಡಿಯಲಿ ||

ಅತಿಶಯದ ಸಹನೆಯು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೇಡಿತನಕ್ಕಿಳಿಯಬಲ್ಲದು ;
ಹೇಸಿತನಕ್ಕಿಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಗರತಿ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ, ಸಹನೆ ಮೀರಿದ
ಚುಡಿಯೂ ಆಗಿ ನಿಲ್ಲುವಳು. ಆಗ ಆಕೆಗೆ ಯಾರು ಈಡು ?

ಪರಿಮಳದರಸರು ಪರನಾರಿಗೊಡರ
ಮನಿಮಡದಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ | ತಾವ್ತಮ್ಮ |
ಮನಹೇಸಿ ಮನೆಗೆ ಬರತಾರ ||

ಎಂದು ಸಂತಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಣ್ಣೇ ಹಿಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ—

ಹೆರವರೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಹೊರಗ ಮಲಗುವ ಜಿಣಿ
ಗಿಡದ ಮ್ಯಾಲೆರಡು ಗಿಣಿ ಕೂತು | ನುಡಿದಾವ |
ಎರವನ್ನೊ ರಾಯ ನಿನ ಜೀವ ||

ಎಂದು ಕಿಡಿಕಾರುವ ಕಿಂಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಳು.

ಗರತಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗಳಾಗುವಳಾದರೂ ಬಿಟ್ಟಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳುವ ವೈರಿಯ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ
ಳೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಂಜಿಕೆ ತೋರಿದರೆ ಅಂಜುವರ ಮಗ
ಳಲ್ಲ ಆಕೆ. ಮಂಜಾನದೊಳಗಿನ ಹುಲಿಕರಗಳನ್ನು ತೋರಿದರೆ ಅಂಜಿ
ತಿರಗುವವರ ಸೊಸೆಯೂ ಅಲ್ಲ ಆಕೆ. ಹೀಗೆ ತವರಿಗೂ, ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಗೂ
ಕೂಡಿಯೇ ಕೀರ್ತಿ ತರುವ ಕುಲಾಂಗನೆ. ಅಲ್ಲದವರು ಆಡಿಕೊಂಡರೆ ಹೊಯ್ಯ
ಹೋಳಿಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಎರಾಂಗನೆ. ಜಗತ್ತೇ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದ್ದರೂ
ತನ್ನ ಸತ್ತ ತೊರೆಯಳು; ತತ್ತ ಮರೆಯಳು.

ಆರ್ಯಾಣದಡವ್ಯಾಗ ಯಾರಾಣಿ ಕೊಡಲೆವ್ವ
ಸೂರ್ಯಾ ನನ್ನಾಣಿ ಶಿವನಾಣಿ | ಕೊಟ್ಟೇನ |
ಆರ್ಯಾಣ ಗದ್ದು ಬರುವೇನ ||

ಎಂಬುದೇ ಆಕೆಯ ಹೂಣಿಕೆ; ಅದೇ ರಭಸವೇ ಜೀವನ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ

ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಕೆಗೆ ಬಲವನ್ನು ನೀಡುವದು. ಅಂಥ ಗರತಿಯರ ಸಂತಾನವೇ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಆಳಿತು; ಜ್ಞಾನ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು; ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ನೀಡಿತು. ಆ ಕಥೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಗರತಿಯ ಅಂತರಂಗದ ಚಿತ್ರವೇ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಡು ಸಹ ಹುಡುಗೂಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಕೆಯ ಅಂಥ ಬಾಳು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಲ್ಲಿ? ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಇಂದು ಆ ಹಾಡು ಪಡೆಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ; ಬಳಿಕ ಆ ಪಾಡು ಹಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಡು ಅಳಿದಿದ್ದ ರಿಂದಲೇ ಬಾಳು ಕಾಣೆಯಾಗಿದೆ. ಗರತಿಯ ಬಾಳೇ ಹುಳದ ಬಾಯಿಗೀಡಾಗುವಾಗ ಆಕೆಯ ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಉಜ್ವಲವೆಲ್ಲಿ? ಮನೆ ಅಗ್ನಿಕುಂಡ, ಬಾಳು ಬೀದಿಯ ಹುಡಿ ಅಗಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ ನಾಡಿನ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೂ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೂ ಗರತಿಯ ಹಾಡಿನ ಪಾರಾಯಣ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಹೇಗೆಂದರೆ—

'ಹೆಂಗಸಿನ ಬುದ್ಧಿ ಮೋಣಕಾಲ ಕೆಳಗೆ' ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತ ಗಂಡಸು ಹೀಗೆಳಿಯುವದುಂಟು. ಅಹುದು. ಬುದ್ಧಿ ಅಷ್ಟು ಕೆಳಗಿರುವದ ರಿಂದಲೇ ಹೆಂಗಸಿನ ಹೃದಯವು ಮಾಸದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಗಂಡಸಿನ ಬುದ್ಧಿ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಮುಸುಕಿ ತಲೆಯವರೆಗೇರಿ ನಿಂತಿದೆ; ತಲೆಗೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆತನ ಮಾತುಗಳು ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊರಡದೆ, ಗಂಟಲಿನಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವು ಒಂದು ಕಿವಿ ಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಿವಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹೃದಯದ ಮಾತು ಗಂಟಲಿನವರೆಗೇರಿ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಹೊರನುಸುಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆ ನುಸುಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳುವವನ ಕಿವಿಯಿಂದ ಗಂಟಲಿಗಿಳಿದು ಹೃದಯ ವನ್ನು ತಲವುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಶತೆಯಿರುತ್ತದೆ; ಕಾಂಶ ತೆಯರ ಮಾತು ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಮಾತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ; ಕಾಂತೆಯೆಂದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅಕ್ಕ - ತಂಗಿ, ತಾಯಿ - ಮಗಳು ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗರತಿ.

ಗರತಿಯೇ ಗೃಹನಿಯಾಸುತ್ರಾಳೆ. ಗೃಹಿಣಿಗೆ ಗೃಹವೇ ಕ್ಷೇತ್ರ. ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿರಿಸುವುದೂ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪವಿತ್ರ

ವಾಗಿರಿಸುವುದೂ ಗೃಹೀಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, 'ನೂರು ಜುಟ್ಟುಗಳು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಇರಬಲ್ಲವು; ಆದರೆ ಮೂರು ಮುಡಿಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರಲಾರವು' ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಂಶವು ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಮನೆತನದ ಗಂಡಸರು, ನಿತ್ಯದ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬಹಳ ವೇಳೆ ಕಳೆದು ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿಯೋ, ನವೋಲ್ಲಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಮನೆಗೆ ಬರುವರು. ಅವರು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರುವದರಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಸುದ್ದಿ-ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಓದಿದ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಅವರಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ತಾಸು, ಹಲವು ಹೆಣ್ಣುಕಳ್ಳು ಒಟ್ಟಿಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿರದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಪರಸ್ಪರರ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಹೇಳುವದನ್ನಾಗಲಿ, ಸಣ್ಣ ಮಾತನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕತೆಮಾಡಿ ಹೇಳುವುದನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿಂತ ನೀರು ಮಲೆಯುತ್ತದೆ; ಉರುಳಿದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಹಾವಸೆ ತಗಲುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸು ಸರಿಕರ ಅಗಿ ಬಾರದ ಮಾತು, ನಡೆ, ಘಟನೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಡು ಸಹಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಜೀವವು ಭಾರವಾಗುತ್ತದೆ; ಜೀವನವು ಬೇಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ದಿವಸ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಸೊಸೆ ತವರ್ಮನೆಯನ್ನು ನೆನೆಸುತ್ತಾಳೆ; ಅತ್ತೆ ಮಗಳ ಮನೆಯನ್ನೋ, ತನ್ನ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರ ಮನೆಯನ್ನೋ ಪಾರಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಸೊಸೆಯಾಗಲಿ, ಅತ್ತೆಯಾಗಲಿ ಹಾಗೆ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿಬಂದರೆ, ಪಾತಾಪರಣವು ತಿಳಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಗಲಿಕೆಯ ಉಪಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗ ನುಂಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡ ವಿಷಮ ವಿಷಯದಿಂದ ತಲೆ ತಿರುಗತೊಡಗುತ್ತದೆ; ವಿಚಾರ ಹದ ಗೆಡುತ್ತದೆ; ಮಾತು ತಾಳ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬೆಳೆದು ಕದನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಾತಿನ ಚಕಮಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಡಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಗುಡುಗು-ಗದ್ದರಣೆ ಮೊಳಗುತ್ತವೆ; ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತೇರಿಸ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಮನೆತನದವರು ನುಂಗಿಕೊಂಡ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಕ್ಕ-ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಹೊರಗಿಂದ ಬಂದ ಗಂಡಸು ಸಿಡಿಲು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಪಾದಿ

ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ತು ಎದೆಯನ್ನು ಹಗುರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಲದೆ, ಉಪವಾಸ ಮಲಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಗುರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಲದೆ, ಮೈತುಂಬ ಏಟು ತಿಂದು ಮೈ ಹಗುರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನಡೆಯುವುದು. ಅಷ್ಟಾದರೆ ಪುನಸ್ಸು ತಿಳಿಯಾಗಿ, ಹೃದಯವು ಬಿಳಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುರುಪು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ವಿನೂತನ ಪ್ರಕರಣವು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೇ ಸರಿ. ಅದಕ್ಕೆ 'ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಉಪಾಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೈನಂದಿನ ಉಪಾಯವೇ ಸುಲಭವೂ ಸುಖಕಾರಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಆ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ'ನ ಪಠನವೇ ಸರಿ.

ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾವು ಬೇಸರಳಿದ ಹೊತ್ತು; ಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲ ಉಲ್ಲಾಸದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ, ಕುಣಿದು ಓಗುವ ಹೊತ್ತು; ಬಾಸಿಗದ ಸಿಂಗಾರಿ ಕಾಣಿಸುವ ಹೊತ್ತು. ಇದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಯ್ತು. ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಮಂದ್ರಷಡ್ಜದ ಸ್ವರವು ಪುನವನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಗೊಳಿಸಿ, ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ನುಂಗಿಕೊಂಡ ಬೇಸರ-ಬಳಲಿಕೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ನಲಿವು - ಅಮೋದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಕದನ ಆರಂಭವಾಗುವವರೆಗೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗೆ ಎದೆಹಗುರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ಎದೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಓಲಾಡಿ ಹಗುರುಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಕದನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತಪ್ಪುವುದಲ್ಲದೆ, ಹಿಗ್ಗು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಲಿ, ಅರ್ಥಿಕಲಾಭವಾಗಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಮಾತಿಗಿಂತ ಹೃದಯದ ಹಿಗ್ಗು ಪರಮ ಮಂಗಳಕರ; ಕಲ್ಯಾಣಪ್ರದ. ಈ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾದರೂ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ನಿತ್ಯನಿತ್ಯವ್ಯಾಳಿಸಿಗಬೇಕಾಗಿದೆ; ಹಾಡಿ ನಲಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೃಹಿಣಿಗೆ ನಲಿವುಂಟಾದರೆ ಗೃಹವು ಹಿಗ್ಗಿನ ಜೀಡು; ಗೃಹಸ್ಥನು ತನೆಯುವ ತಾಣ. ಅದರಿಂದ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮೈದೋರಿ ಮನೆಯು ಶಾಂತಿಯ ನಿಲಯವಾಗುತ್ತದೆ; ಜೀವನವೇ ಸುಖದ ಅಲಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯನ್ನು ಶಾಂತಿಯ ನಿಲಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ, ಜೀವನವನ್ನು ಸುಖದ ಅಲಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗೃಹಿಣಿಯ ಕಾಂತಿಯುತವಾದ್ದು ಮಾತೇ

ಕಾವ್ಯಮಾತೆಯಾದ ಗರತಿಯ ಹಾಡಾಗಿ ಮುಗಿಲವರೆಗೆ ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ತೂರಿ ನಿಂತಿದೆ. ಗರತಿಯ ಬಾಳಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿ ಗರತಿಯ ಹಾಡು ಅಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಇಂದು ಗರತಿಯ ಹಾಡಿನ ಪ್ರತಿಭೆಯಲ್ಲಿ ಗರತಿಯ ಬಾಳು ಪಡಿಮೂಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಂಡಿರು-ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಮೈದೋರಿ ಪ್ರೇಮದ ಪರಿಪಾಕವಾಗದಿದ್ದರೆ, ನಾಡಬಾಂಧವರಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮಾನವ ಕುಲ-ಕೋಟಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಪ್ರೇಮವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದೇ? ಜೀವ-ಜಡ-ಜಗತ್ತು ಪ್ರೇಮದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಬಲ್ಲದೇ? ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಬಳಿಯೆ ತವರ್ಮನೆಯಾದರೆ, ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಪದಗಳೇ ದುಃಖ ಹೊರಬೀಳಿಸುವ ಉಪಾಯವಾದರೆ, ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿನ ಗರ್ಗರ ಸಪ್ಪಳವೇ ಏಕಾಂತವಾದರೆ, ಗರತಿಯು ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಹಿಗ್ಗು-ಹುರುಪುಗಳಿಂದಲೂ ಮನೆ ತನದ ಭಾರವನ್ನೆಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಆಕೆ ಹಾಡುವ ಲಾಲಿಯು ಕಳೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಆಕೆ ನುಡಿಯುವ ಲಲಿಯು ಕಳೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬಡತನದ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ಕೊರತೆಯಾದರೂ, ಅಕ್ಕರೆಯ ಸುರಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಲಿಯು ಹಸುಳೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿ, ಅದು ಸಮಾಧಾನ ತಳೆಯುತ್ತದೆ; ಲಾಲನೆಯು ದಿವ್ಯಹರಕೆಯಾಗಿ ಹಸುಳೆಯು ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಗಂಡ-ಹೆಂಡಿರು ಜಗಳಾಡಿದರೆ ಗಂಧ ಹೊರಡುತ್ತದೆ; ತಾಯಿಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಾಗ್-ವಿವಾದವು ತಾಳ ಬಾರಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

“ ಕಟ್ಟಾಣಿ ಗುಂಡೀಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಲಿಬ್ಯಾಡ ।

ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ ಬಳಗಲ್ಲ । ಪತಿಪುರುಷ ।

ಕಟ್ಟಾರ ತಮ್ಮ ಪದರಾಗ ॥”

ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು ಪತಿಗಷ್ಟೇ ಆಗುತ್ತದೊಂದಲ್ಲ; ಮನೆತನದವರಿಗೆಲ್ಲ ಮನವರಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. “ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೇ ಮನುಷ್ಯನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ಅಳತೆಗೋಲು ” ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಮನೆಯವರ ಮಟ್ಟೂ, ಮನೆತನದ ಮಟ್ಟೂ ಎತ್ತರವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲವೆಂತಲೇ ಸಂತಾನವೃದ್ಧಿಯು ಅತಿಶಯವಾಗಿ

ರುಪದೊಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ; ಮಕ್ಕಳೊಂದರೆ ನೋಡಿದ ವಾಯಸವನ್ನು ವಷ್ಟು ಹೇಸಿಕೆ ಹಿಡಿದಿದೆ. ಅನ್ನದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಿಂತ ಈಗ ಸಂಯಮದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ಸಂಯಮಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿ ಉಪಾಯವಾಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ ; ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗು ನೆಲೆಯೂರಬೇಕಾಗಿದೆ ; ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಬೇರು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಆದಾಗಲೇ ನಾವು 'ತೊಟ್ಟೇಲದಾ ಗೊಂದು ತೊಳೆದ ಮುತ್ತು' ಕಾಣಬಲ್ಲೆವು. ಅದು ಅತ್ತರೊಂದು ರುಚಿ, ನಕ್ಕೊಂದು ರುಚಿ-ಆಗುವುದು ಆವಾಗಲೇ. "ಅಮರಾವತಿಯೆಂಬ ಎಳೆ ದೋಟದೊಳಗಿನ ಅರಗಿಯ ತಂದು ಕೊಡುವೆನು-ಅಳದಿರೋ ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ" ಎಂದು ರಂಬಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಬಲ್ಲೆವು. "ಕೂಸೇ ನೀ ದಾರ ಮಗನೆ"ದು ದೇಶದಿಂದೆರಡು ಗಿಳಿ ಬಂದು ಕೇಳುವಂಥ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಶಕ್ಯ. ಮಕ್ಕಳು ಹೊಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಹುಳುಗಳಾಗದೆ 'ಸಕ್ಕರಿ ಸವಿಗಾರ,' 'ವೀಳ್ಯದ ರುಚಿಗಾರ,' 'ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರ' ಆಗುವದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಆಕಳ ಹಿಂದೆ ಕರು ಬಂದಂತೆ ಗಾಳಿದೇವರ ಕೂಡ ಗೂಳಿದೇವರು — ಮಾರಾಯರ ಹಿಂದೆ ಮಗ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಗರತಿಯ ತಲೆಯೊಳಗಿನ ದುಗುಡು, ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಸೊಗಡು ಬಯಲಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೂಸು ಇದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬೀಸಣಿಕೆ ಏಕೆ — ಎನ್ನುತ್ತ ಕಸ್ತೂರಿಂತಾ ಬಾಲ ಕಸದಾಗ ಅಡಿದರ ಕಸವಿಸಿವಡುವ, ಹನ್ನೆರಡು ಬಟ್ಟಲು ಹಾಲು ಬೇಡಿದರೂ ಕುಡಿಯಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬರುವುದೂ ಆಗಲೇ ಸಾಧ್ಯ. ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಬಿಡತನವು ಕಂಗಡಿಸದು. ಪ್ರೇಮ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡತನವು ಏತರ ಕುಂದು ?

ಮುರುಕ ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೊಂದು ಹರಕು ಚಾಪಿಯ ಹಾಸಿ

ಅರಚು ಪಾಪನ ಮಲಗೀಸಿ | ಅವರಕ್ಕೆ

ಕಲಕೇತ ಹಾಡಿ ಹಿಗ್ಗಾಳ ||

ಕೆಲೆಯುತ್ತ ಹಾಡಿ ಹಿಗ್ಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುರುಕು ತೊಟ್ಟಿಲು ತಡೆಯಾಗದು ; ಹರಕು ಚಾಪೆ ಅಡ್ಡಯಿಸದು. ಪಾಪನ ಅರಚು ಸಹ ಹಾಡಿನ ಹಿಗ್ಗಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಹೋಗಿ, ನಿದ್ರೆಹೋಗಿ ತಣಿಯಿತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಾಲಿನ ಹಂಬಲಕ್ಕಿಂತ ಲಾಲಿಯ ಬೆಂಬಲದಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳು ತಣಿಯುವವು. ಹಾಲು ಹಸಿವೆ

ಮಾತ್ರ ಹಿಂಗಿಸಬಲ್ಲದು ; ಆದರೆ ಲಾಲಿ ಬೇಸರ ಕಸಿವಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಲ್ಲದು. ಲಾಲಿಯಿದ್ದರೆ ಕಂದಯ್ಯನು ತಾಯಿ ಹಂಬಲವನ್ನೂ ಮರೆಯುವನು. ಲಾಲಿ ತಾಯಿಯ ಎದೆಯೊಳಗಿನ ಹಿಗ್ಗಿನ ಬುಗ್ಗೆ.

ಲಾಲಿಯ ಹಾಡಿದರ ಲಾಲಿಸಿ ಕೇಳಾನ
ತಾಯಿ ಹಂಬಲ ಮರೆತಾನ | ಕಂದಯ್ಯ |
ತೋಳ ಬೇಡಾನ ತಲೆಗಿಂಬ ||

ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆ. ಪ್ರೀತಿಯವರೊಡನೆ ಬರುವ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧ ; ಸೇರದವರೊಡನೆ ಬರುವ ವೈರ ಸಂಬಂಧ. ಇವೆರಡರ ಹೊರತು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಬಂಧವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬರಲಾರದು. ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿರುವಂತೆ, ವೈರಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವ ವೆಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಸ್ನೇಹವಾಗಲಿ, ವೈರವಾಗಲಿ ಸಂಬಂಧದ ಎರಡು ಮಗ್ಗುಲುಗಳೇ ಸರಿ. ವೈರ ಸಂಬಂಧವು ಕಸುಗಾಯಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವು ಹಂಗಾಯಿಯಿದ್ದಂತೆ. ಹುಳಿ ಬಿರುಸುಗಳು ಕಸುಗಾಯಿಯು ಲಕ್ಷಣವಾದರೆ, ಸಿಹಿ ಮೃದುತ್ವಗಳು ಹಂಗಾಯಿಯು ಲಕ್ಷಣ. ಕಸುಗಾಯಿಯೇ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಹಂಗಾಯಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೈರ ಸಂಬಂಧವೇ ಪಾಡಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಿಪಾಕ, ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಪಾಕ. ಜೀವನದ ಅದ್ಭುತ ರಸಾಯನದಲ್ಲಿ ವಿಪಾಕವೇ ಪರಿಪಾಕ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ. ಜೀವವು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಸಾಗುವಂತೆ ಅದು ವಿಪಾಕದಿಂದ ಪರಿಪಾಕಕ್ಕೆ ಸಾಗಿದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬರುವ ಬಿಸಿಲು-ನೆರಳುಗಳಿಂದ, ತೂಗಾಟ-ತೂರಾಟಗಳಿಂದ, ಮುದ್ದು-ಮೂದಲಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಸುಗಾಯಿ ಪಾಡುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಸಾಗುವದು. ಹಾಗೆ ಪಾಡುಗೊಳ್ಳುವ ಜೀವಿಯ ಭಾವಗೀತೆಯೇ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ಆಗಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಗಿತಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವನ್ನೆರೆಯುವ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ಅಂತರಾತ್ಮನ ನೆಲೆಯೆನಿಸುವ ಹೃದಯದ ಹೊನಲಾಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಆನಂದದ ಕೆಳೆಯಿದೆ ; ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗಿನ ಬೆಳೆಯಿದೆ ; ತೀರದ ರಸವಿದೆ ; ಕುಂದದ ತಿಳಿಯಿದೆ. ಸುಮಾರು ೨೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಓದಿ ತಿಳಿದ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ಕೇಳಿ ತಣಿಯುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಹಾರಯಿಸುವುದು

ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಸಂಸಾರವೇದವೆನಿಸಿದ ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಡುವುದೆಂದರೆ, ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು ಕೋಗಿಲೆಯ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಜಿಸಿ ಜೇನು ಹರಿಯಿಸಿದಂತೆ ! ನೋಡಿದರೆ ಚೆಲುವು ; ಕೇಳಿದರೆ ಸೊಂಪು ; ಸವಿದರೆ ಇನಿದು. ದೇಶದ ಪುನರುದ್ಧಾರದ ಹಲವು ಹೆಸರುಗಳೊಡನೆ ' ಗರತಿಯ ಹಾಡಿ 'ನ ನವಜನ್ಮವನ್ನೂ ಇಂದು ಕಂಡಪಾದರೆ ನಾವು ಧನ್ಯರೇ ಸರಿ. " ಭಾರತದ ಆತ್ಮವೇ ಜಾಗ್ರತೆಗೊಂಡಿದೆ "ಯೆಂದು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಆಕೆಯ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳೆಲ್ಲ ಚೇತರಿಸಿ ಯೋಗ್ಯದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಪುಷ್ಟಿ ಹೊಂದಿಬಿಡುವವೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ.

ಗರತಿಯು ತನ್ನ ತಿಳಿಯಾದ ಬಾಳನ್ನೇ ಹಾಲಾಗಿ ಸುರಿದಂತೆ, ಹಾಡಾಗಿ ಉಸುರಿ ನಾಡತುಂಬ ಹರಿಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ' ಗರತಿಯ ಹಾಡು ' ತಾಯಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿಯಂತಿದೆ. ಆ ಬುತ್ತಿಯ ಸವಿಯನ್ನು ಗರತಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ತಾಯಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ ತರತರದ ಯಾಲಕ್ಕಿ
ಜರತರದ ಜಾಣೆ ಹಡೆದವ್ವ । ನಿನ್ನ ಬುತ್ತಿ ।
ಬಿಚ್ಚುಂಡ ಭೀಮರತಿ ಮ್ಯಾಲ ॥

ಕೃತಜ್ಞತಾಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಬುತ್ತಿಯ ಸೊಗಸು ಗೊತ್ತಾಗುವದು. " ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಅವನ ಕೃತಜ್ಞತಾಬುದ್ಧಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಅಳಿಯಲಾಗುವದು " ಎಂದು ಶ್ರೀ ತಾಯಿಯವರ ಮಹಾವಾಕ್ಯವಿದೆ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಯೆಂದರೆ, ಪರರು ನಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತೀರ ಹತ್ತಿರದ ಪರರೆಂದರೆ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮ, ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ ಮೊದಲಾದ ಬಂಧು ಬಳಗದವರು; ಮಿತ್ರರು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರು, ಊರವರು, ನಾಡಿನವರು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ತಾಯಿಯ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಮೈ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಆಕೆಯ ಮೊಲೆಹಾಲು ಕುಡಿದು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತೇವೆ; ಆಕೆಯ ಮುದ್ದೆನುಂಡು

ಚೆಲುವಾಗಿರುತ್ತೇವೆ; ಆಕೆ ಮೈದಡವಿ ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಭೀಮರಕ್ಷೆ ಇರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ಹಸಿವೆ, ನೀರಡಿಕೆ, ಹೊಸಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಮಗಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆ. ಬಹಳವೇನು-

ಕಣ್ಣಂಜಲ ಕಾಡಿಗಿ ಬಾಯಂಜಲ ವೀಳ್ಯವ
ಯಾರಂಜಲುಂಡಿ ನನ ಮನವೆ | ಹಡೆದವ್ವ |
ಬಾಯಂಜಲುಂಡು ಬೆಳೆದೇನ ||

ತಾಯಿಯಂತೆ ತಂದೆಯೂ ನಮಗಾಗಿ ಮಹಾತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ದುಡಿಮೆಯಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ಅನ್ನ-ಅರಿವೆ-ಆಶ್ರಯಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಆತನ ಹೋರಾಟದಿಂದಲೇ ನಮಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ-ವೃದ್ಧಿಹಾರ ಕುತಲತೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ; ಅದರಿಂದಲೇ—

ತಂದೀನ ನೆನೆದರ ತಂಗೂಳ ಬಿಸಿಯಾಯ್ತು
ಗಂಗಾದೇವಿ ನನ್ನ ಹಡೆದವ್ವ | ನೆನೆದರ |
ಮಾಸೀದ ತಲೆಯು ಮಡಿಯಾಯ್ತು ||

ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞರಾದವರಿಗೆ, ತಂದೆಯನ್ನು ನೆನಿಸಿ ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ತಂಗೂಳು ಸಹ ಬಿಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಯಂತೂ ಗಂಗಾದೇವಿ ! ಆಕೆಯ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಉಪಕಾರದ ಮಹಾಬಿಸಿಯೇ ಆಗಿರುವದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ನೆನೆಸುವದರಿಂದ ಮಾಸಿದ ತಲೆಯು ಮಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಹಿಂದೆ ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕ, ಅಜ್ಜಿ, ಮುತ್ತಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರ ಉಪಕಾರವೂ ಮರೆಯದಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ. ಕೃತಜ್ಞ ತಾಬುದ್ಧಿಯೇ ಮೈವೆತ್ತು ನಿಂತ ಗರತಿಯು, ಅಂಥ ತವರಿಗಾಗಿ ಮೈಮರೆತು ಹಾಡುವ ದೇಸಂದರೆ—

ಹಾಲುಂಡ ತವರಿಗಿ ಏನೆಂದು ಹಾಡಲೆ
ಹೊಳೆದಂದಿಲಿರುವ ಕರಕೀಯ | ಕುಡಿಯಂಗ |
ಹಬ್ಬಲೇ ಅವರ ರಸಬಳ್ಳಿ ||

ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಉಪಕಾರಸ್ಥರಣೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಅವಕಾಶವೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಆಪ್ತರಿಂದ, ಗೆಳೆಯರಿಂದ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ಉಪಕಾರಗಳು

ನಮಗೆ ಒದಗಿರುತ್ತವೆ. ನಾವು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಆಗಲಿ ಸುವಿಪಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯವರೂ, ನಾಡಿನವರೂ ಕಾರಣರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾನವರೆಲ್ಲರ ಉಪಕಾರವೂ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ— ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಹಗುರುಗೊಳಿಸಿದ ಶಾಲೆ, ಪುಸ್ತಕ, ಮುದ್ರಣಾಲಯಗಳೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿದ ಉಗಿಬಂಡಿ-ವಿಮಾನ-ಹಡಗಗಳೂ, ಚಲಚಿತ್ರ, ಬಾನುಲಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಪ್ರಪಂಚದೊಳಗಿನ ಮಾನವರು ನಮಗಾಗಿ ಹುಡುಕಿಕೊಟ್ಟು ಉಪಕರಿಸಿದ ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದದಿನಿಂದ, ಪ್ರೌಢಾ ವಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಮುಪ್ಪಿನವರಾಗುವವರೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನ-ಅವಗುಣಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಸಲಹುತ್ತ ಬಂದ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇಶಭಕ್ತಿಯು ಮೈದೋರಿದೆ. ನಮ್ಮ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಹರಹಿ ನಿಂತಿರುವ ಕುತ್ತುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಯಿರಿಸಿ, ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೇ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ದೈವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಯೇ ಮಾನವನು ದೈವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಂಟು ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.

ಮಂದೇನು ಕೊಟ್ಟೀತ ಮನವೇನು ದಣಿದೀತ

ಮಂಜಾನದಾನ ಗಿರಿಮಲ್ಲ | ಕೊಟ್ಟಿರ |

ಮನಿ ತುಂಬಿ ನಮ್ಮ ಮನ ತುಂಬಿ ||

ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಯೂ,

ಶಿವ ಶಿವನೆಂದರ ಸಿಡಿಲೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ

ಕಲ್ಲ ಬಂದೆರಗಿ ಕಡೆಗಾಗಿ | ಎಲೆ ಮನವೆ |

ಶಿವನೆಂಬ ಶಬ್ದದ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ ||

ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಯೂ ದೈವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೃಢವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆಳಿಯಬಹುದು. ದೈವಭಕ್ತಿಯ ತನೆಯಾಗಿ ನಿಂತ ಶರಣರೂ, ದಾಸರೂ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. “ಇಳಿ ನಿಮ್ಮ ದಾನ, ಬೆಳಿ ನಿಮ್ಮ ದಾನ” ಎಂದು ವಚನಿಸಿ ದೇವದೇವನ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ ಅನುಪಮ ದಾನಿ ಅಪ್ರತಿಮ ದಾನಿ

ಸಂದ ಪೆಂಟಿನ ಘನ ದಾನಿ

ಕೌತುಕದ ದಾನಿ ಮಹೋನ್ನತ ದಾನಿ ”

ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ನೀನಿತ್ತ ಸೌಭಾಗ್ಯ ನಿಬಿಡವಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಡಲಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬುದು” ಎಂದು ಎದೆಬಿಚ್ಚಿ, ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. “ನಾನೇಕೆ ಬಡವನೊ ನಾನೇಕೆ ಪರದೇಶಿ” ಎಂದು ಬಾಯಿತುಂಬಿ ಎದೆತುಂಬಿ ಉಸುರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹಾಡಿದ ಶರಣರಲ್ಲಿ, ದಾಸರಲ್ಲಿ, ಕವಿ ವರರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿದವರಾರು ? ಅದೆಲ್ಲ ತಾಯಿ ಗರತಿಯ ಕಣ್ಣೆಂಜಲವಾದ ಕಾಡಿಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ; ಬಾಯೆಂಜಲವಾದ ವೀಳ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಗರತಿಯ ಕಣ್ಣೆಂಜಲ-ಬಾಯೆಂಜಲಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದವರು ಶರಣರಾದರು; ಕವಿಗಳಾದರು ; ದಾಸರಾದರು. ಧರ್ಮಸ್ಥಾಪಕ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಕರಿಗಾಗಲಿ, ಪಂಡಿತ ಮೇಧಾವಿಗಳಿಗಾಗಲಿ ಅದೇ ಕಣ್ಣೆಂಜಲಿನ ಕಾಡಿಗೆ ಅಂಜನವಾಗಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಅದೇ ಬಾಯೆಂಜಲಿನ ವೀಳ್ಯೆ ಅಮರ ಜೀವನವನ್ನೂ ನೀಡಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಅಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಸಾವಿಲ್ಲದ ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಕೀರ್ತಿಕಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೆಂದು ಕೂಡಬರುವದು. ಕೆರೆಯ ನೀರು ಕೆರೆಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ವರ ಪಡೆಯುವ ಸುಲಭ ಉಪಾಯದಿಂದಲೇ ಅವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾನವರಾಗಿ ಹೋದರೆನ್ನುವ ಮಾತು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೆಳೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೊಲದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಅರ್ಪಿಸುವುದಾಗಲಿ, ಮಳೆ ಸುರಿದ ದೇವತೆಗೆ ಯಜ್ಞ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಾಗಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು ? ಅಜ್ಞಾನ ಹೆಸರು ಮೊಮ್ಮಗನಿಗಿಟ್ಟು ಕರೆಯುವುದೂ ಜಯಂತಿ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲವೇ ? ಪ್ರಜೆಯೇ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿದವನೊ, ನಾಡ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅದರ ಸುಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಿದವನೊ ಕೃತಜ್ಞತೆಯ ಪಾಠವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದವನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಯೆಂದರೆ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಗೆಲುವಿನ ಗುಟ್ಟು. ಆ ಗುಟ್ಟು ರಕ್ತ ಗುಣವಾದವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನುಷ್ಯನಾಗುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ ; ಸುಲಭ ವಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿಚ್ಛಿಲ್ಲದ ಹಾದಿ.

“ ಒಡೆಯರ ಬರವಿಗೆ ಕುನ್ನಿ ಬಾಲ ಬಡಿದರೆ

ವೆಚ್ಚ ವೇನು ಹತ್ತುವದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ? ”

ತನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದವನ ಬರುಹೋಗುಗಳನ್ನು ನಾಯಿಯು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಾಯಿಯ ಕುನ್ನಿಗೂ ಆ ಗುಣವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಬೇಕಷ್ಟೇ ? ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ತುಳುಕುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಆ ಗುಣವು ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವದು ? ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹಂಚಿಹಾಕಿದ ತಿನಿಸಿದ್ದರೂ ತಾಯಿ, ತನಗಿಷ್ಟು ಕೊಡಿರೆಂದು ಕೈ ಮಾಡಿ ಕೇಳುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಲಹುವ ಶಕ್ತಿ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ತನಗೆ ಬಂದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉಗುರಿನಿಂದ ಚಿವುಟಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ತಾಯ್ಕೈಗಿತ್ತ ಮಗುವನ್ನು ಆಕೆ ಬರಸಳಿದು, ಮುದ್ದು ಕೊಟ್ಟು ದಾನದ ತಿನಿಸನ್ನು ತಿರುಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ; ತೆಗೆದಿರಿಸಿದಳೆಂದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನು ನಾವು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಅರಳಲಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉಪಾಯ ಮಾಡಲಾರದೆ ನಾವು ಅಪಯಶಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಅಪಯಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೀಗಿಸುವದಕ್ಕೂ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಗರತಿ ನಡುಗಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗರತಿಯ ಹಾಡು ಆಕೆಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ನಾಡು ಕಟ್ಟುವ ದೆಂದರೆ, ಹಾಳು-ಬೀಳುಗಳಿಗೆ ಕೆಸರು ಮೆತ್ತುವದಲ್ಲ; ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಡವು ಏರುತ್ತ ಹೋಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗರತಿಯ ಹಾಡು ನಮ್ಮ ನಾಡ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ನೆಲೆಗಟ್ಟಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿ, ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದೊಳಗಿನ ಬಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸಬೇಕಾದರೆ ಗರತಿಯ ಕಣ್ಣಂಜಲ ಕಾಡಿಗೆ ಬಾಯೆಂಜಲ ವೀಳಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಾಲುಂಡ ಮಕ್ಕಳು — “ ಸದಮಲ ಪ್ರತಿಭಾಂಚಿತರ್ ನಮ್ಮ ನಾಡವರ್ ” ಎನ್ನುವ ಬಿರುದಿಗೆ ತಕ್ಕವರಾಗಬಲ್ಲರು. “ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಮಾನಿಸರಿಲ್ಲದಲ್ಲಿಯು” ಎನಿಸುವ ನಿಜವಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಾವಾಗಲು ಗರತಿಯ ಹಾಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಬೇಕು.

ಚಡಚಣ

೭-೮-೫೫

— ಸಿಂಹಿ-ಲಿಂಗಣ

ಗರತಿಯ ಹಾಡು

ಪರಂಪರೆ

ಕುಟ್ಟು ಬೀಸುವ ಹಾಡು ಯಾವಾಕಿ ಕಲಿಸ್ತಾಳೆ ।
ಕೃಷ್ಣನ ತಂಗಿ ಸುಭದ್ರೆ । ಕಲಿಸ್ತಾಳೆ ।
ಕೃಷ್ಣನ ಮ್ಯಾಲ ಪದಗೋಳೆ ॥

ಸುಮ್ಮನೆ ಬೀಸಿದರ ಬೀಳುವ ಈ ಕಲ್ಲು ।
ನಾಗಸೊರದಂತೆ ದನಿಯೆತ್ತಿ । ಹಾಡಿದರ ।
ಗಮ್ಮನೆ ಬೀಳುವದು ಈ ಕಲ್ಲು ॥

ಪದ ಬಂದರ್ದೇಳು ಬಾರದಿದ್ದರ ಶರಣಾಗು ।
ಪದವುಂಟು ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ । ತಾಪ್ತದ ।
ತಾಯ್ತುಂಟು ನನ್ನ ತೋಳಲ್ಲಿ ॥

ರಾಗೀಯ ಕಲ್ಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯವ ತಿರುಗ್ಮಾರೆ
ರಾಯ ಸಂಪನ್ನರ ಮಗಳಿಗೆ । ನೀಲಮಗ ।
ರಾಜ್ಯ ತಿರುಗ್ಮಾರೆ ಬಸವಯ್ಯ ॥

ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲಿಗೆ ದೇಶವ ತಿರುಗ್ಮಾರೆ
ಸಕಲ ಸಂಪನ್ನರ ಮಗಳಿಗೆ । ನೀಲಮಗೆ ।
ರಾಜ್ಯ ತಿರುಗ್ಮಾರೆ ಬಸವಯ್ಯ ॥

ಅಕ್ಕಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲೆ ಸಕ್ಕರೆ ಒಡಗಲ್ಲೆ
ಶೆಟ್ಟಿ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಅರಮನೆ । ರಾಗಿಕಲ್ಲೆ ।
ಹಟ್ಟಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ದನಿದೋರೆ ॥

ರಾಗಿ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲೆ ರಾಜಾನ ಒಡಗಲ್ಲೆ ।
ರಾಯ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಅರಮನೆ । ರಾಗಿ ಕಲ್ಲೆ ।
ರಾಜಬೀದಿಗೆ ದನಿದೋರೆ ॥

ಕಲ್ಲಮ್ಮ ಮಾತಾಯಿ ಮೆಲ್ಲಮ್ಮ ರಾಗೀಯ ।
ಜಲ್ಲಜಲ್ಲನೆ ಉದುರಮ್ಮ । ನಾ ನಿನಗೆ ।
ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಪಡಿಯ ನಡಕೇನು ॥

ಕಲ್ಲವ್ವ ಮಾತಾಯಿ ಮೆಲ್ಲವ್ವ ರಾಜನವ ।
ಜಲ್ಲಜಲ್ಲನೆ ಉದುರವ್ವ । ನಾ ನಿನಗೆ ।
ಬೆಲ್ಲದಾರತಿಯ ಬೆಳಗೇನು ॥

ಸ್ತುತಿ

ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ -ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಬೀದಿಗೆ ಹಿಂದ ।
ಕೃಷ್ಣ ನಮಗೆಲ್ಲಿ ದೊರದಾನ । ಈ ಪರಿ ।
ಎಷ್ಟು ದಿನ ಹೀಂಗ ಕಳೆಯಲೆ ॥

ನಾರಾಯಣಾ ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಬೀಜವ ।
ನಾನೆಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಿ । ನಿನ ನಾಮ ।
ನಾಲೀಗಿ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದೇನೋ ॥

ಇಂದು ನನ್ನಂಗಳ ಶ್ರೀಗಂಧ ನಾತಾವ ।
ಬಂದಿದಾನೇನ ಶ್ರೀ ಹರಿ । ನನ ಮನಗೆ ।
ಗಂಧದ ಮಡುವ ಕಲಕೂತ ॥

ಶಿವ ಶಿವ ಎಂದರ ಸಿಡಿಲೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ ।
ಕಲ್ಲು ಭಂದರಗಿ ಕಡೆಗಾಗಿ । ಎಲೆ ಮನವೆ ।
ಶಿವನೆಂಬ ಶಬ್ದದ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ ॥

ಮಂದಿ ಮಂದಿಯೆಂದು ಮಂದಿ ನಂಬಲಿ ಹೋವ ।
ಮಂದಿ ಬಿಟ್ಟಾರ ನಡುನೀರ । ಮಲ್ಲಯ್ಯ ।
ತಂದಿ ನನ ಕೈಯ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ ॥

ಭಂತ್ನಾಳ ಶರಣಯ್ಯ ನಾ ನಿನ್ನ ಮಗಳಯ್ಯ ।
ಲೇಸಗಿತ್ತಯ್ಯ ಬಡವೆಯ್ಯ । ನನ ಮ್ಮಾಲ ।
ಸಾಸ್ವಿ ಕಾಳಟ್ಟು ದಯವಿರಲಿ ॥

ಯಾಲಕ್ಕಿ ತಂದೀದ ಏಳಪ್ಪ ಬಲಭೀಮ ।
ಯಾಲಕ್ಕಿ ಒಳಗ ಎಳನಾಮ । ತಂದೀದ ।
ಏಳೊ ನಿಮ್ಮರಗಿ ಬಲಭೀಮ ॥

ಸತ್ಯವಂತರೆಂದು ಶರಣ ಮಾಡಲಿ ಹೋದ ।
ಮತ್ಯಾಕ ಮಾರಿ ತಿರುವ್ಯಾರ । ಬಸವಣ್ಣ ।
ಮುತ್ತು ತಂದೀದ ಮಗಡಾಕ ॥

ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರದ ಒಳಗ ಸೆಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಿಗಿ ।
ಹಾಸುಮಂಚೆಲ್ಲ ಹವಳವ । ಸಿದರಾಮನ ।
ದಂಡುಕೋಲೆಲ್ಲ ದವನವ ॥

ಆಕಾಶದಡವ್ಯಾಗ ಧೂಪದ ಹೊಗೆಯೆದ್ದು ।
ಆಯ್ತ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಶಿವಪೂಜಿ । ಆಗಾಗ ।
ಆಕಾಶದ ಘಂಟಿ ಘಳಲೆಂದು ॥

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರ ಭೆಳ್ಳಾನ ಕಲ್ಲಿಲ್ಲ ।
ಜಳ್ಳಾನೆ ಹರಿವ ಜಲವಿಲ್ಲ । ಲಿಂಗಯ್ಯನ ।
ವಸ್ತ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಲೆ ॥

ಮೂಗಿನಾಗ ಮೂಗುತಿ ನಕ್ಕರೆ ಕರಿಕಣ್ಣು ।
ಅಕ್ಕ ನೀನ್ಯಾರ ಮಗಳವ್ವಾ । ಹಲಸಂಗಿ ।
ಗಚ್ಚಿನ ಗುಡಿಯ ಜಕ್ಕವ್ವ ॥

ನಿದ್ದಿಗಣ್ಣಲಿ ಕಂಡ ಸುದ್ದ ಗುರುವಿನ ಪಾದ ।
ಎದ್ದು ನೋಡಿದರ ನಿರಬಯಲ । ಗುರುರಾಯ ।
ರುದ್ಧರನ ಮಯಿಮೆ ತಿಳಿಯಾವ ॥

ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೊತ್ತಾಗ ಮೆಲ್ಲಕ ನಡಿಯೆಂದ ।
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿನ ಗೊಂಡೆ ಅದರ್ಯಾವ । ಭೀಮನ ।
ಅರಳೆಲಿ ಮುತ್ತು ಉದುರ್ಯಾವ ॥

ಛಂಬ ಮಸಳಿ ಮುಂದ ಭಿಂದವ್ವ ಸಾಲುಟಗಿ ।
ಜಂಬ ಹೊಯ್ದಾವ ಎಳೆಹುಣಚಿ । ಬನದಾಗ ।
ತಂದಿ ಶಿವಯೋಗಿ ನೆನೆದಾನ ॥

ಕಣಬಟ್ಟ ಕೋರ್ಮೀಸಿ ಕಂಡರಂಜಿಕಿ ಬರುವ ।
ಮಂಜಾನದಾಗ ನೆನೆದಾರ । ವೀರಭದ್ರ ।
ತುಂಬಿದಾರೂತಿ ತರುವೇನ ॥

ಗುಡ್ಡದ ವಾರ್ಯಾಗ ಗುಲಗಂಜಿ ಬನದಾಗ ।
ಒಬ್ಬನ ಹ್ಯಾಂಗಿದ್ದಿ ಧರಿಧೂಳಿ । ನಿನ ಮುಂದ ।
ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಗಂಗಿ ಪರಿದಾಳ ॥

ಶರಣರ ನೆನೆದರ ಸರಿಗೀಯ ಇಟ್ಟಂಗ ।
ಹವಳ ಮಲ್ಲಿಗಿ ಮುಡಿದಂಗ । ಕಲ್ಯಾಣ ।
ಶರಣರ ನೆನೆಯೊ ನನ ಮನವೆ ॥

ಮಂದೇನು ಕೊಟ್ಟೀತ ಮನವೇನು ದಣದೀತ ।
ಮಂಜಾನದಾಗ ಗಿರಿಮಲ್ಲ । ಕೊಟ್ಟಿರ ।
ಮನಿ ತುಂಬಿ ನಮ್ಮ ಮನ ತುಂಬಿ ॥

ಮಾದೇವ ನಿನ ಹೊರತು ನಾನ್ಯಾರ ನಂಬಿಲ್ಲ ।
ನಾ ಮಾಡೆನೆಂಬ ಅಳವಿಲ್ಲ । ಮಲ್ಲಿಯ್ಯ ।
ನೀ ನಡಿಸು ನನ್ನ ಸರುವೆಲ್ಲ ॥

ಅಕ್ಕಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡೊ ಕಪ್ಪುರದ ಬೆಳಕೀಲಿ ।
ಅಪ್ಪ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಕಿರಿ ಬೆವತ । ನನ ತಮ್ಮ ।
ಎತ್ತರಿಸಿ ಬೀಸೋ ಚವುರವ ॥

ಕರುಣ ಬಂದರ ಕಾಯೊ ಮರಣ ಬಂದರ ಒಯ್ಯೊ ।
ಕರುಣ ಕಲ್ಯಾಣ ಬಸವಣ್ಣ । ಕಾಸಿಲಿಂಗ ।
ಕಡತನ ಕಾಯೊ ಅಭಿಮಾನ ॥

ತಾಯಾಪ್ಪ ನೆನೆಯೂದು ಯಾಯಾಳಿ ಯಾಹೊತ್ತ ।
ಊರೆಲ್ಲ ಉಂಡು ಮನಗಾನ । ಬೆಳಚಿಕ್ಕಿ ।
ಹೊಂಡಾಗ ಅವಳ ನೆನೆದೇನ ॥

ಆರೂತಿ ಹಿಡಕೊಂಡು ಆರ್ಯಾಣ ತಿರಗೀದ ।
ದೇವರಿಲ್ಲೇನ ಗುಡಿಯಾಗ । ಲಿಂಗಯ್ಯಾ ।
ಮಾಯವಿಲ್ಲೇನು ನನ ಮ್ಯಾಲ ॥

ಹೂವಿನಾಗ ಹುದುಗ್ಯಾನ ಮಾಲ್ಯಾಗ ಮಲಗ್ಯಾನ ।
ಮೊಗ್ಗಾಗ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಾನ । ಲಿಂಗಯನ ।
ನೋಡಟೆಗೆ ನಿದ್ದಿ ಬಯಲಾಗಿ ॥

ಬಿತ್ತೀದ ಹೊಲದಾಗ ಒತ್ತಿ ಹಾಯಕಿ ಯಾರ ।
ಮುತ್ತಿನುಡಿಯಕ್ಕಿ ಬನದಮ್ಮ । ಹಾಯರ ।
ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದಾವ ಬಿಳಿಜೋಳ ॥

ಪಾದತೀರ್ಥವ ಸಲಿಸಿ ಪಾಪನಾಯಿತ ಜನ್ಮ ।
ರೋಮರೋಮೆಲ್ಲ ರವಿಚಿನ್ನ । ಗುರು ನಿಮ್ಮ ।
ಪಾದದಲಿ ಕಂಡ ಪದಿಗೋಳು ॥

ಕೂಡಲ ಸಂಗಯ್ಯ ಹೊಳೆಯಾಗ ಹ್ಯಾಂಗಿದ್ದಿ
ಹಳ್ಳೊತ್ತಿ ಸಣ್ಣ ಮಳಲೊತ್ತಿ । ಗಂಗೀಯಾ ।
ನೀರೊತ್ತಿ ಲಿಂಗ ನೆನದಾನ ॥

ಹೋಗಾಗ ಂಡಕಾದಾ ಬರುವಾಗ ಬಲಕಾದಾ ।
 ಈಗ ನನ ಕೊಡಕ ಇದಿರಾದಾ । ಬಲಭೀಮ ।
 ಕೊಡ ಹೊತ್ತು ಕೈಯ ಮುಗಿದೇನ ॥

ಉಮದೀಯ ಮಲಕಾರಿ ಉಂಡು ಹೊರಿಯಾಕ ಬುದ ।
 ಬಂಗಾರ ಬಿಸಿಲ ಬಡೆದಾವ । ಬಬಲಾದಿ ।
 ಕೊಂತೆವ್ವ ಸೆರಗೆ ಮರಮಾಡ ॥

ಹಾಸಗಲ್ಲಿನ ಮ್ಯಾಲ ಹಾಯ್ದು ಹೋದವನ್ನಾರ ।
 ಪಾದ ಮೂಡ್ಯಾವ ಪರಿಪರಿ । ಬಲಭೀಮ ।
 ಹಾಯ್ದು ಹೋಗ್ಯಾನ ಜಳಕಕ ॥

ಪರವೃತಕ ಹೋಗ್ಯಾಳ ಪಾತಾಳ ಗಂಗೆಮ್ಮ ।
 ಯಾತ ಪಚ್ಚಿದರ ಸವಿಯಳ । ಮಲ್ಲಿಯ್ಯನ ।
 ಯಾತರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಿತಾಳ ॥

ಕಸವು ಹೊಡೆದ ಕೈಯು ಕಸ್ತೂರಿ ನಾತಾವ ।
 ಬಸವಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಸೆಗಣೆಯ । ಬಳಿದ ಕೈ ।
 ಎಸಳ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಗೊನಿನಾತ ॥

ಪಾರಿಸನಾಥಗ ಪಾರಿಜಾತದ ಹೂವ ।
 ಪಾರಿಸನ ತಂಗಿ ಪದಮೌಗ । ವಿಳವೇನ ।
 ಕೊಯ್ದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನನೆದಂಡಿ ॥

ಚಿಂದ ಚಿಂದದ ಗುಡ್ಡ ಮುಂದ ಜೋಗುಳ ಭಾವಿ ।
 ಮುನ್ನುರರವತ್ತು ಎಳೆಮಾವ । ಬನದಾಗ ।
 ರಂಭಿ ಸತ್ತೆವ್ವ ನೆನೆದಾಳ ॥

ಯಾರಾಸಿ ನನಗಿಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯದ ಬಲವಿಲ್ಲ ।
 ಕಲ್ಲೊಳ್ಳಿ ಊರ ಕರಿರಂಗ । ವಂಕೋಬ ।
 ನಿನ್ನಾಸೆ ನನಗ ಅನುಗಾಲ ॥

ತುಂಬಿದ ಹೊಳೆಯಾಗ ಕೊಂಬು ಕಾಣಿಸತಾವ ।
ಇಂಬುಳ್ಳ ಇಣಿಯಾ ಬಸವಣ್ಣ । ಬರುವಾಗ ।
ಗಂಗೆದ್ಡು ಕೈಯ ಮುಗಿದಾಳೆ ॥

ಹಾದಲ್ಲ ಕೆಸರಾಗಿ ಹಾಯ್ದು ಲ್ಲಂ ಬಸವಣ್ಣ ।
ಹಾಕೊಂದು ವಜ್ರ ರದ ಹಲಗೀಯ । ನಂ ಬಸವ ।
ಬೀಸೆಂದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚೌರವ ॥

ಹಾದಿಯ ಹೊಲ ನೋಡೊ ಗೋದಿಯ ಬೆಳೆ ನೋಡೊ ।
ಹಾದಹೋಗವನ ನಗಿ ನೋಡೋ । ನಂ ಬಸವ ।
ಅರಾಮ ನೋಡೊ ಅಡಿವ್ಯಾಗ ॥

ಶರಣು ಶರಣೆಂಬೆವು ಹರಣ ಹಾರುವತನಕ ।
ಕರುಣಿಸಿರಿ ಶರಣ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯ । ನಮಗಿನ್ನು ।
ಹರಸರಿ ಹುಲುಸು ಹುಲ್ಲು ಲ್ಲಿಗೆ ॥

ಸುಂಕರಾಶಿಯ ಕಣಕೆ ಸಂಕದೇವನ ಬಲವು ।
ಕಂಕಿಯಾ ಕಣಕೆ ನಿನ ಬಲವು । ಮಾದೇವಿ ।
ಸೊಂಕಿದರೆ ರಾಶಿ ಕಣತುಂಟ ॥

ಬೂದನಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೆ ದಂಡೆ ।
ಸಾಲ ಶರಣರಿಗೆ ಸರಮಾಲೆ । ಕಚಗೊಂಡು ।
ಮಾದಯ್ಯ ಗೆದ್ದು ಕೈಲಾಸ ॥

ಸುರವೀಗಿ ನೆನಿಬೇಕ ಪಾರ್ಥ ತಿಪತಿಯನ್ನ ।
ಮಗರಾಮನಾದ ಗಣಪನ್ನ । ನೆನಿದರ ।
ಬರುವಂಥ ವಿಘ್ನ ಬಟಬಯ್ಯಲ ॥

ಸಂಗಯ್ಯ ನಿರುವದು ಸಣ್ಣ ಉಪ್ಪಲದಿನ್ನಿ ।
ಸಂಗಯ್ಯನ ತಮ್ಮ ಗಿರಿಮಲ್ಲ । ನಿರುವದು ।
ತಿಂಗಳ ದಾರಿ ಪರವೂತ ॥

ಮಲ್ಲಯ್ಯನಿರುವದು ಮರದ ಮಂಜಣದಾಗ ।
ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ತಂಗಿ ಬವರಮ್ಮ । ನಿರುವದು ।
ತಾಡಪತ್ರಿಯ ಬನದಾಗ ।

ಅಕ್ಕ ನೋಡುನು ಬಾರ ಹೊಕ್ಕು ಸೀತೀಮನಿಯ ।
ಚಿಕ್ಕ ರುಂಬಾಲದ ಧರಮರ । ಮನೆಮ್ಮಾಗ ।
ಹಕ್ಕಿ ಕಾಲಾಟ ಹರಿನಾಮ ॥

ಆ ಕಲ್ಲ ಈ ಕಲ್ಲ ಹಸಿರು ಹಳದಿಯ ಕಲ್ಲ ।
ಹೆಸರಾದ ಕಲ್ಲ ಕೊಡೆಕಲ್ಲ । ಬಸವಗ ।
ಹಸಿರು ಗಲ್ಲಿಪ ಹೊಲಿಸೀನ ॥

ಮುತ್ತೀನ ಮೂಗುತಿ ಮುತ್ತಾ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟು ।
ಮುತ್ತೈದಿತನವ ಶಿವ ಕೊಟ್ಟು । ಮೇಲಿರುವ ।
ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಕೊಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ ॥

ಬಿಜ್ಜ ರಗಿ ಊರಾಗ ಭೂತಾಳಸಿದ್ದಯ್ಯ ।
ಗುಜ್ಜ ನನ ಮಗಳ ಮರಿಬಾಡ । ಸಿದ್ದಯ್ಯ ।
ಬಳ್ಳೊಲದ ಬನದಾಗ ನೆನೆದಾನ ॥

ಬಂಥನಾಳ ಸಂಗಯ್ಯನ ಬಹುಮಂದಿ ನೆನೆದಾರ
ಬೇಡಿಸಿದ ವರವ ನೀಡ್ಯಾನ । ಸಂಗಯ್ಯ ।
ಬಡಪರ ಕೈಯ ಬಿಡಲಾರ ॥

ಕಲ್ಲಿಗಿ ಮುಕ್ಕಾಕಿ ಎಲ್ಲ ದೇವರ ನೆನೆದೆ ।
ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಅರಸರ । ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ।
ಮುಕ್ಕಾಕು ಮೊದಲೆ ನೆನೆದೇನ ॥

ತಾಯಿಯ ನೆನೆದರೆ ಬೇಗನೆ ಪದ ಬರಲಿ ।
ತಾಯವ್ವೆ ಗಂಗೆ ದಡದಲ್ಲಿ । ಸರಸ್ವತಿ ।
ಕಾಯ ಕುಂಡೋಗಿ ಕರದಲ್ಲಿ ॥

ಅಕ್ಕನ ನೆನೆದರೆ ಗಕ್ಕನೆ ಪದ ಬರಲಿ ।
ಅಕ್ಕವ್ವೆ ಗಂಗೆ ದಡದಲ್ಲಿ । ಸರಸೋತಿ ।
ಅಕ್ಕಿ ಹೂದವಳಾ ಕರೆತನ್ನಿ ॥

ಹಳ್ಳಕೊಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಳ್ಳಾಜಿ ಬನದಲ್ಲಿ ।
ಒಳ್ಳವಳು ನಿನ್ನ ಅರಸಿದೆ । ಸರಸೋತಿ ।
ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆಮ್ಮ ಪದ ಬರಲಿ ॥

ಅಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಾಜಿ ಬನದಲ್ಲಿ ।
ಸೆಟೆಯವಳೆ ನಿನ್ನ ಅರಸಿದೆ । ಸರಸೋತಿ ।
ಎತ್ತ ಹೋದೆಮ್ಮ ಪದ ಬರಲಿ ॥

ತಾಯಿ ಸರಸತಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ನಿಂದೆ ।
ತೋರೇನು ಬಾರೆ ನಿನಗಿಂಬ । ನಮ್ಮಾನೆ
ಸಾಲು ಮಂಚೆದ್ದೆ ಒರಗಮ್ಮ ॥

ಅಕ್ಕಾ ಸರಸತಿ ಹಟ್ಟೀಲ್ಯಾಕೆ ನಿಂತೆ ।
ಕೊಟ್ಟೇನು ಬಾರೆ ನಿನಗಿಂಬ । ನಮ್ಮಾನೆ
ಪಟ್ಟಿಮಂಚೆದ್ದೆ ಒರಗಮ್ಮ ॥

ಅಗ್ನಿಯ ಬುಡದಲಿ ಸೊಗಸು ಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣೆ ।
ಅವಸರದಲ್ಬಂದೆ ನಿನ ಬಳಿಗೆ । ಸರಸೋತಿ ।
ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟಾಡ ಕಲಿಸಮ್ಮ ॥

ನಗ್ಗಾಲ ಮರದಡಿ ನಿನ್ನ ಮಾಡೋದ ಬಿಟ್ಟು ।
ಎಗ್ಗಿಲ್ಲೆ ಬಂದೆ ನಿನ ಬಳಿಗೆ । ಸರಸೋತಿ ।
ಚೆಂದುಳ್ಳಿ ಹಾಡ ಕಲಿಸಮ್ಮ ॥

ಬಿಳಿಗಿರಿ ರಂಗಯ್ಯ ಬಿಳಿಯ ತೇಜಿಯನೇರಿ ।
ಬೆಳಗಾನ ಬೇಟೆ ಮೊರಟಾರೊ । ಕತ್ತಿಯು ।
ಹೊಳಪಲ್ಲಿ ಮುಖವ ತೊಳೆದಾರೋ ॥

ಎತ್ತಲಾರದ ಶಂಖು ಹೆಗಲಲ್ಲಿ ರಾಂಭಾಣ |
ಎತ್ತಾರೆ ಹೊರಟಿರಿ ಹೊರಪಯಣ | ರಂಗಯ್ಯ |
ಬಡವರ ಮನೆಯ ಹರಿಸೇವೆ ||

ಬೆಟ್ಟದ ಬಿದಿರೇ ಹಟ್ಟಿಗೆ ನೆರಳಾದೆ |
ಜಾಣ ರಂಗಯ್ಯ ಕೊಳಲಾದೆ | ಸಿರಿಬಿದಿರೆ |
ಮತ್ತು ಕೇರಾಕೆ ಮೊರನಾದೆ ||

ಹೊತ್ತು ಮೂಡುವ ಮುಂಚೆ ಮಿತ್ರರೇಳುವ ಮುಂಚೆ |
ಮಸ್ತಾದಿನ ಪೆಟ್ಟೆ ಬಲಗೈಲಿ | ಹಿಡಕೊಂಡು |
ಮಿತ್ರರನ್ನಿಗೆ ಹೊರಟಾರೊ ||

ಅಚ್ಚ ತುಳಸೀದಂಡೆ ನಿಚ್ಚ ನೀಲಿ ನಾಮ |
ಪಕ್ಷಿಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆಯುವರೇ | ರಂಗಯ್ಯ |
ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆರತಿ ಹಿಡಿದಾಳೋ ||

ಹಣ್ಣುಕಾಯಿ ಪೂಜೆ ಚಿನ್ನದ್ದುಲಿಯವನೆ |
ಬರಲಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಏಳ್ಮಲಿಗೆ | ಮಾದೇವ |
ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಹರಕೆಯ ||

ಹರಕೆಯ ಒಪ್ಪುವಾರೆ ಚಿಕ್ಕವ್ವ ಮಗಳಲ್ಲ |
ಬಳಸಿ ಬಾರವ್ವ ಪ್ರಾಕಾರ | ಬರದಿದ್ದೆ |
ಮಾದೇವ ನಿನಗೆ ಮುನಿಯಾವ ||

ಸರ್ಪನಾ ದಾರೀಲಿ ಸಂಜೇನು ನಾ ಬಳಸಿ |
ನೆಪ್ಪಿಲ್ಲೆ ಮಲೆಗೆ ಬರಬಹುದೆ | ಏಳು ಮಲೆ |
ನೆಪ್ಪು ತೋರಾ,ವ ಹುಲಿಕರಡಿ ||

ಮಾದಯ್ಯ ಬರುವಾಗ ಮಾಳಿಲ್ಲ ಘಮ್ನೊಂದೊ |
ಮಾಳದಲಿ ಗರಿಕೆ ಚಿಗುರಾ,ವ | ಮಾದೇವ |
ಮೂಡ್ಲಲ್ಲಿ ಮಳೆಯು,ಸುರಿದಾವೊ ||

ಪಟ್ಟಿರುಮಾಲ ಯಾವ ಐಗಳಿಗೆ ಅಮರಿವೋ |
ಬಟ್ಟೋರಿ ಮೇಲೆ ಬರುವೋರು | ಮಾದೆವಗೆ |
ಪಟ್ಟಿ ರುಮಾಲು ಅಮರಿವೋ ||

ಕರಡೀನ ಕಲ್ಮಾಡಿ ಹುಲಿಯ ಹುತ್ತಾ ಮಾಡಿ |
ಮಡಗಿದ್ದ ಬೆತ್ತ ಮರಿಮಾಡಿ | ಮಾದೇವ |
ಹೊರಟಾನು ಜೇನು ಮಲೆಗಾಗಿ ||

ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದರೇನು ಕತ್ತಲಾದರೇನು |
ಅಪ್ಪ ನಿನ ಗುಡಿಗೆ ಬರುವೇನೊ | ಮಾದಯ್ಯ |
ಮುತ್ತೀನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೀರೋ ||

ರಂಗನ್ನ ನೋಡೋಕೆ ರೇಕು ಮಾಣಿಕವೇಕೆ |
ಅಂಗಯ್ಯ ತುಂಬ ಹಣವೇಕೆ | ಬೇಟ್ಕಾರ |
ಸಿಂಗರದ ರಂಗ್ಗೆ ನೋಡೋಕೆ ||

ರಂಗ ಬರ್ತಾನೆಂದು ರಂಗೋಲಿ ನಾ ಹೊಯ್ದೆ |
ರಂಗನ ಹಿಂದೆ ರಮಣಿಯರು | ಬರ್ತ್ತಾರೆಂದು |
ಮಂಗಳಾರತಿ ನಾ ತಂದೆ ||

ಹಾರನಹಳ್ಳಿಯ ಓರೇಲಿ ಇರುವವನೆ |
ನಾರಿಯ ವಂಗನೆ ಬೆನವಣ್ಣ | ಬೆಳ್ಳಿದೇವ |
ಭಾರಾದ ಪದನ ಬರಕೊಡೋ ||

ಬಾಣಾವರದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುವವನೆ |
ಬಾಲೆಯ ವಂಗನೆ ಬೆನವಣ್ಣ | ಬೆಳ್ಳಿದೇವ |
ಮೇಲಾದ ಪದಗಳೆ ಬರಕೊಡೋ ||

ಹೆಬ್ಬಾಕಲಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಲ್ಲ ಬೆನವಗೆ |
ಕಬ್ಬಿನ ಜಲ್ಲಿ ನೆನೆಗಡಲೆ | ಸಲಿಸುವೆ |
ಕಬ್ಬಲ್ಲ ಬೆನವ ಕೊಡು ಮತಿಯ ||

ಎಳ್ಳು ಪೊಲಬಾಗಿರುವ ದೊಳ್‌ಹೊಟ್ಟಿ ಬೆನವಣ್ಣು ।
 ಎಳ್ಳೆಲೆ ತುಪ್ಪ ತಿಳಿದುಪ್ಪು । ಸಲಿಸುವೆ ।
 ದೊಳ್‌ಹೊಟ್ಟಿ, ಬೆನವ ಕೊಡು ಮತಿಯ ॥

ಎದ್ದೊನೆ ನಿಮ ಧ್ಯಾನ ಏಳುತಲೆ ನಿಮ ಧ್ಯಾನ ।
 ಸಿದ್ಧರ ಧ್ಯಾನ ಶಿವಧ್ಯಾನ । ಮಾ ಶಿವನೆ ।
 ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿಗೆ ನಿಮ ಧ್ಯಾನ ॥

ಶಿವನೇ ಗುರುವೆಂದು ಹಿಡಿದೆನು ರಾಗಿಕಲ್ಲ ।
 ಶಿವನೇ ಕೊಡು ನಮಗೆ ಮತಿಗಳ । ಸಂಗನಬಸವ ।
 ಗುರುವೇ ಕೊಡು ನಮಗೆ ಸುಖಗಳ ॥

ಆರಲೆ ಮಾವಿನ ಬೇರಾಗೆ ಇರುವೋಳೆ ।
 ವಾಲಗದ ಸದ್ದಿಗೆ ಒದಗೋಳೆ । ಸರಸತಿಯೆ ।
 ನಾಲಗೆ ತೊಡರ ಬಿಡಿಸಮ್ಮ ॥

ಎಂಟೆಲೆ ಮಾವಿನ ದಂಟಾಗೆ ಇರುವೋಳೆ ।
 ಗಂಟೆಸದ್ದಿಗೆ ಒದಗೋಳೆ । ಸರಸತಿಯೆ ।
 ಗಂಟಲ ತೊಡರ ಬಿಡಿಸಮ್ಮ ॥

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣನೆ ಸೀತೆಯು ತಂದೋನೆ ।
 ರಾಮರ ಬಂಟಿ ಹನುಮಂತ । ಶರಣೆಂಬೆ ।
 ಜಯಜಯರಾಮ ಕರುಣಿಸೋ ॥

ಅಕ್ಕಿ ಒರಳಿಗೆ ಹುಯ್ಯ ಅಪ್ಪ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆದೆನು ।
 ಅಕ್ಕಮಾದೇವಿ ಗಿರಿಜೆಯು । ಕಂಚಮ್ಮನ ।
 ಪುಕ್ಕಳ್ಳೆವರ ನೆನೆದೆನು ॥

ಶರಣೆಂದೆ ಶಿವನಿಗೆ ಶರಣೆಂದೆ ಗುರುವಿಗೆ ।
 ಶರಣೆಂದು ಶಿವನ ಮಡದಿಗೆ । ಗೌರಮಗೆ ।
 ಶರಣೆಂದು ಕಲ್ಲು ಹಿಡಿದೆನು ॥

ಏಳುತಲೆ ಎದ್ದು ಯಾರ್ಯಾರ ನೆನೆಯಲಿ |
 ಎಳ್ಳು ಜೀರಿಗೆ ಬೆಳೆಯೋಳೆ | ಭೂಮಿತಾಯ |
 ಎದ್ದೊಂದು ಗಳಿಗೆ ನೆನವೇನು ||

ಉತ್ತು ಬಂದಣ್ಣ ಮುತ್ತಿನೈಂಭ ಸೇರಿ |
 ಉತ್ತು ಬಂದೆ ಶಿವನೆ ಮಳೆಯಿಲ್ಲ | ಎದರೆ |
 ಮುತ್ತಿನ ಮಂಜು ಹರಿದಾವು ||

ಅಂಬು ಕೊಡುವವನೆ ಗೊಂಬೆಹಚ್ಚಿಡದವನೆ |
 ರಂಭ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ | ಮಳೆದೇವ |
 ಅಂಬರದಿಂದ ಕರುಣಿಸು ||

ಊರಿಗೆ ಮಳೆ ಹೋದೊ ಏರು ಕಟ್ಟೊ ಕಂದಯ್ಯ |
 ಊರ ಮುಂದಿನ ಬಸವಣ್ಣ | ಕೈಮುಗಿದು |
 ಏರು ಕಟ್ಟೊ ಮುದ್ದು ಮುಖದವನೇ ||

ಎತ್ತು ಎನಬಹುದೆ ಎಡಚೋರಿ ಬಸವನ |
 ಸುತ್ತೇಳು ಲೋಕ ಸಲಹೋನ | ಬಸವನ |
 ಸತ್ವ ಮೆರೆಯುವುದೆ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ||

ತವರುಮನೆ-ತಾಯ್ತಂದೆ

ತಾವರಿಯ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವರಿಗೆ ನೆರಳಾದಿ |
 ನಾ ಹುಟ್ಟಿ ಮನೆಗೆ ಎರವಾದೆ | ಹಡವ್ವ |
 ನೀ ಕೊಟ್ಟ ಮನೆಗೆ ಹೆಸರಾದೆ ||

ಗರತಿ ಹೊಟ್ಟಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅರತಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ |
 ಜರತಾರಿ ಸೀರಿ ಉಡಲಿಲ್ಲ | ಹಡದವ್ವ |
 ವೃಥವಾದಾವ ಮೊಲೆಹಾಲ ||

ಬ್ಯಾಸಗಿ ದಿವಸಕ ಬೇವಿನ ಮರ ತಂಪ |
 ಭೀಮರತಿಯೆಂಬ ಹೊಳೆ ತಂಪ | ಹಡಮ್ಮ |
 ನೀ ತಂಪ ನನ್ನ ತವರೀಗಿ ||

ಹೆಲ್ಲು ಸುಲಿಯಲಿ ಬೇಕು ವೀಳು ಮೆಲಿಯಲಿ ಬೇಕು |
 ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕು ತುಂಬೇಗಿ | ಹಡದಮ್ಮ |
 ನೀ ಬೇಕು ನನ್ನ ತವರೀಗಿ ||

ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ರ್ಕುಗಳ ನ್ಯಾಯ ಮಾಡವರಾರ |
 ವಾಲೀಗಿ ಮುತ್ತ ವಜನೇನ | ಹಡದಮ್ಮ |
 ನಾ ಆಡಿದ ಮಾತು ನಿಜವೇನ ||

ರಾಗೀಯ ಬಣರೊಟ್ಟಿ ರಾಜಗೋಳಿಯ ಪಲ್ಲಿ |
 ರಾಜಕ ತವರು ಬಡವರ | ಮನಿಯಾಗ |
 ನಾಕು ದಿನವಿದ್ದು ಬರುವೇನ ||

ಅಕ್ಕ ಇದ್ದರೆ ಭಾವ ರೊಕ್ಕ ಇದ್ದರೆ ಸಂತೆ |
 ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಮನಿಮಾರ | ಹಡದಮ್ಮ |
 ನೀ ಇದ್ದರೆ ನಮಗ ಸಂವರಾಜ್ಯ ||

ತಾಯವ್ವ ನಿನ ಮುಂದ ತಾರಿಪೇನ್ನೇಳಲಿ |
 ತಾಯಿ ನನ ಜೀವ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ | ಬಾಳೀಯ |
 ಹಣ್ಣಾಗ ಹಣ್ಣು ಕಳತಂಗ ||

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯಾಯ ಉಣ್ಣೊಲ್ದಿ ಮಾಡ್ಯಾನ |
 ವುನ್ನುಳ್ಳ ಧೊರೆಯು ಹಡದಮ್ಮ | ನಿದರೀಗಿ |
 ಹೊನ್ನಿನ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಾಲೆ ||

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಖಳುವಿ ಕಣ್ಣೀಗಿ ನೀರ ತಂದು |
 ಸಣ್ಣ ಸೆಲ್ಲೆದಲಿ ಮುಸುಖ್ವಾರಿ | ಹಡದಮ್ಮ |
 ಹೆಣ್ಣು ಸಾಕೆಂದ ಜಲುಮಾಕ ||

ತವರುಮನೆ-ತಾಯ್ತಂದೆ

ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆಯಲಿ ಬ್ಯಾಡ ಹೆರವರಿಗಿ ಕೊಡಬ್ಯಾಡ |
ಹೆಣ್ಣು ಹೋಗಾಗ ಅಳಬ್ಯಾಡ | ಹಡೆದವ್ವ |
ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಶಿವಗ ಬೈಬ್ಯಾಡ ||

ಸೋದರಮಾವೇನ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾಮೇನ |
ಬೆಳದಿಂಗಳೇನ ಬಿಸಿಲೇನ | ಹಡೆದವ್ವ |
ತಾಯಿ ನಿನ್ನಣ್ಣ ಹೌದೇನ ||

ಕಡಗ ಇಲ್ಲದ ಕೈಯ ಕರುಣ ಇಲ್ಲದ ಪುರುಷ |
ಹಡೆದವ್ವನಿಲ್ದ ತವರಿಗಿ | ಹೋದಾರ |
ಅಡವ್ಯಾಗ ವಸ್ತಿ ಇಳಿದಾಂಗ ||

ತವರ ಮನಿಯಾ ದೀಪ ತೆವರೇರಿ ನೋಡೆನ |
ಹತ್ತು ಬಳ್ಳಚ್ಚಿ ಶರಣೆಂದ | ತಮ್ಮದೇರು |
ಜಯವಂತರಾಗಿ ಇರಲೆಂದ ||

ಅರಗಿನಂಥ ತಾಯಿ ಮರದಂಥ ಮಕ್ಕಳು |
ಕರಗಿದರ ಬೆಣ್ಣೆ ತಿಳಿತುಪ್ಪ | ದಂಧಕಿ |
ಕರಗಂಥ ತಾಯಿ ಇರಬೇಕ ||

ಹಡೆದ ತಾಯಿಯ ಮುಂದ ಹಾಲು ಕುಡಿದರ ಭಂದ |
ಮಲತಾಯ ಮುಂದ ಮರಿಗುದರಿ | ಏರದಿರ |
ಮನೆದಾಗ ಚಿಟುಗಿ ಮುರಿದಾಳ ||

ಭಂಗಾರ ಬಳೆಯವರು ತಿಂಗಳ ಹಾಡವರು |
ನನ್ನ ಕೊಟ್ಟಾಕ ಮರತಾರ | ಮಾವೀನ |
ಹೆಣ್ಣು ಉಣುವಾಗ ನೆನಸ್ಮಾರ ||

ಸಾವಿರಕ ಸತ್ತರು ನೂರಕ ಧರ್ಮರು |
ಆಗ ಬಿತ್ತಾಗ ಬೆಳದಾರ | ನಮ್ಮವರು |
ಬಲವಂತ ಹಾರ ತವರವರು ||

ತಾಯಿಮಕ್ಕಳ ಧನಿಯು ತಾಳೆ ಬಾರಿಸಿದಾಂಗ |
ಜೋಡ ಕಿನ್ನೂರಿ ನುಡಿದಾಂಗ | ಹಲಸಂಗಿ |
ಹೊತ್ತೇರಿ ತಾಸೆ ಬಡೆದಾಂಗ ||

ಬಾದಾಮಿ ಸಂತಾ ಗ ಬಂದಾಳೆ ಹಡೆದವ್ವ |
ಮಂದೀನ ಕಂಡು ನನ್ನ ಮರತ | ಮಲ್ಲಿಗಿ |
ದಂಡೀಯ ಕಂಡು ಹುಡುಕ್ಕಾಳ ||

ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು ಜೋಡು ತಾಳಿ ಸಾವನು ಜೋಡು |
ನಾನು ನಮ್ಮವ್ವ ಸರಿಜೋಡು | ಬರುವಾಗ |
ಭಾಗಾದಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವಳ ||

ಕಣ್ಣೆಂಜಲ ಕಾಡೀಗಿ ಬಾಯೆಂಜಲ ವೀಳ್ಯವ |
ಯಾರೆಂಜಲುಂಡಿ ನನ ಮನವ | ಹಡೆದೊವ್ವ |
ಬಾಯೆಂಜಲುಂಡು ಬೆಳೆದೇನ ||

ತಾಯಿ ಕಾಣದ ಜೀವ ತಾವೂರಿ ಬಾವೂರಿ |
ಭಾಳ ಬಿಸಲಾನ ಅವರೀಯ | ಹುವಿನ್ನಾಂಗ |
ಬಾಡತೀನಿ ತಾಯಿ ಕರೆದೊಯ್ಯ ||

ಯಾರ ಇದ್ದರು ನನ್ನ ತಾಯವ್ವನ್ನೋಲರ |
ಸಾವಿರ ಕೊಳ್ಳಿ ಒಲಿಯಾಗ | ಇದ್ದರ |
ಜೋತಿ ನಿನ್ನಾಳರು ಹೋಲರ ||

ತಂದೀಯ ನೆನೆದರ ತಂಗಳ ಬಿಸಿಯಾಯ್ತು |
ಗಂಗಾ-ದೇವಿ ನನ್ನ ಹಡೆದವ್ವ | ನೆನೆದರ |
ಮಾಸೀದ ತಲೆಯು ವಡಿಯಾಯ್ತು ||

ತಾಯಿಯ ಮನಿಗೊಣ್ಣಿಗಿ ಬಾಯಿ ಬೇಡಿದ್ದುಂಡೆ |
ಸ್ಯಾವೀಗಿ ಉಂಡೆ ಸೈದಾನ | ಹಡೆದೊವ್ವ |
ಮಾರಿ ನೋಡಿ ಉಂಡೆ ಮೊಲೆಹಾಲ ||

ಹಾಲುಂಡ ತವರೀಗಿ ಏನೆಂದು ಹಾಡಲೆ |
ಹೊಳೆದಂಡಿಲಿರುವ ಕರಕೀಯ | ಕುಡಿಯಂಗ |
ಹಬ್ಬಲೆ ಅವರ ರಸಬಳ್ಳಿ ||

ಹಲಸಂಗಿ ಹಳದಾಗ ಕುಂಬಳ ಬೀಜೂರಿ |
ಕೂಡಲ ಮ್ಮಾಲ ಕುಡಿ ಏರಿ | ಹತ್ತೂರ |
ಹೂಡೇದ ಮ್ಮಾಲ ಹೂಮೊಗ್ಗೆ ||

ತಂದಿ ನನ ಹಡೆದವ್ವ ಉಂಡು ಹೊರೆಯಕ ಹೊಂಟ |
ಜಂಬ ಹಾಸೀದ ಜಮಖಾನಿ | ನನ ಮನಿಯ |
ಗೊಂಬಿ ಬೀಸಾವ ಸುಳಿಗಾಳಿ ||

ಹಡೆದವ್ವ ಬರತೈಂದು ಹರವೀಲಿ ನೀರಿಟ್ಟ |
ಕರಿಗೆರಿಯ ಸೀರಿ ಹೊರಗಿಟ್ಟ | ಹೆತ್ತವ್ವ |
ಹರದಾರಿ ಮ್ಮಾಲ ನೆದರಿಟ್ಟ ||

ಗಂಜೀಯ ಕುಡಿದರು ಗಂಡನ ಮನಿ ಲೇಸ |
ಅಂದಣದ ಮ್ಮಾಲ ಚವುರವ | ಸಾರಿದರ |
ಹಂಗೀನ ತವರುಮನಿ ಸಾಕ ||

ನಮ್ಮವ್ವ ನನ ತಾಯಿ ಹಣ್ಣು ಹಾಗಲಕಾಯಿ |
ಸುಮ್ಮನೆ ಬೈದ ಗರತೀಗಿ | ಹಡೆದವ್ವ |
ಉಣ್ಣೆಳ ಕಾಲ ಹಿಡಿವೇನ |

ಬಾರದ್ದು ಬಯಸಿದರ ಯಾರ ಖಳುವ್ಯಾರ ತಾಯಿ |
ದೇವದುರ್ಗದ ತುಳಸೀಯ | ಬಾಳಕ ಮಾಡಿ |
ತಾಯಿ ಹಡೆದವ್ವ ಖಳುವ್ಯಾಳ ||

ಭತಗುಣಕಿ ಎಂಬೂದು ಭಂಗಾರ ಪಟ್ಟಣ |
ಇಟ್ಟಂಗಿ ಕಲ್ಲು ನೆಲಗಂಜ | ಅಗಸ್ಯಾಗ |
ಬಿಟ್ಟ ಬಂದೀನ ನನ ಬಳಗ ||

ತಾಯಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬುತ್ತಿ ತರತರದ ಯಾಲಕ್ಕಿ |
ಜರತರದ ಜಾಣೆ ಹಡೆದವ್ವ | ನಿನ ಬುತ್ತಿ |
ಬಿಚ್ಚುಂಡ ಭೀಮರತಿ ಮ್ಯಾಲ ||

ತಾಯಿಲ್ದ ತವರಿಗೆ ಹೋಗದಿರು ನನ ಮನವ |
ನೀರಿಲ್ದ ಕೆರಿಗೆ ಕರ ಬಂದು | ತಿರುಗಾಗ |
ಅಗ ನೋಡಿದರ ದುಃಖಗಳ ||

ತಾಯಿ ನನ್ನಡೆದವ್ವ ಜೀವೆಲ್ಲ ನನ ಮ್ಯಾಲ |
ಘಡಿ ಹಾಕೊ ರಾಯ ಕುದರಿಗೆ | ಸಂಗಾಟ |
ಆಳ ವಿಳುವರಸ ಐನೂರ ||

ಉಂಗುರ ಉಡದಾರ ಮುರದರ ಮಾಡಿಸಬಹದು |
ಮಡದಿ ಸತ್ತರ ತರಬಹದು | ಹಡೆದಂಥ |
ತಂದೆತಾಯೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಾರ ||

ಗೆಣತಿ ಗೆಣತಿ ಕೂಡಿ ವರತಿ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗಿ |
ಗರತಿ ನಮ್ಮೊವ್ವ ಪರಸಂಗ | ತೆಗೆದರ |
ವರತೀಯ ನೀರ ಸೆಲಿ ಬಂತ ||

ಕಾಸಿಗೆ ಹೋಗಲಕ ಎಸೊಂಧು ದಿನ ಬೇಕ |
ತಾಸೊತ್ತಿನ್ನಾದಿ ತವರೂರ | ಮನಿಯಾಗ |
ಕಾಸಿ ಕುಂತಾಳ ಹಡೆದವ್ವ ||

ಆಕಳ ಕರು ಬಂದು ಅಂಬ ಅಂಬಾ ಎಂದು |
ತಮ್ಮವ್ವನ ಮೊಲಿಯ ನಲಿನಲಿದು | ಉಂಬಾಗ |
ನಮ್ಮವ್ವನ ಧ್ಯಾನ ನನಗಾಗಿ ||

ಕಂಡ ಕನಸು ಹೇಳ ಉಂಡ ಊಟ ಹೇಳ |
ವಂಡೀತ ಹಕ್ಕಿ ನೀ ಹೇಳ | ತವರವರು |
ಎಂದಾರೆ ಕರೆಯ ಬರತಾರೆ ||

ಅಕ್ಕತಂಗರ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೆಳತಿಲ್ಲ |
ಮಕ್ಕಳ ಹೊರತು ಬಳಗಿಲ್ಲ | ನನ ತಾಯಿ |
ಕಾಶಿ ನಿನ ಹೊರತು ತವರಿಲ್ಲ ||

ಎಂಟೆಂಟು ದಿನದಾಗೆ ಸಂತೆ ನಂತವುರಾಗೆ |
ಬುಟನ ಮೇಲೆ ಕಡಲೆಯ | ಹೇರಿಕೊಂಡು |
ನೆಂಟನಾಗಿ ಬಂದ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ||

ಸಂತೆಯ ಮನೆಯೊಳು ಸಮರಂತೆ ನಮ್ಮವ್ವ |
ಸಂತಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಕಳುಹ್ಯಾಳೆ | ನಿಂತಾಳೆ |
ಸಾಲು ಸಂಪಿಗೆ ನೆರಳಾಗೆ ||

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕಳುಹಿ ಹೇಗಿದ್ದೆ ನಮ್ಮವ್ವ |
ಹನ್ನೆರಡಂಕಣದ ಅರಮನೆ | ಗೋಡೆಮೇಲೆ |
ನಮ್ಮಂಥ ರೂಪ ಬರಕೋಳೆ ||

ಅತ್ತರೆ ಕರೆದರೆ ಹತ್ತರಿದ್ದೇವೇನೆ |
ಹುಟ್ಟೇನೆ ಅವ್ವಾ ಮರುಳೇನೆ | ಗೋಡೆಯ |
ಚಿತ್ತಾರ ನೋಡಿ ಮರೆಯವ್ವ ||

ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದುಃಖ ಹೆತ್ತವ್ವ ಬಲ್ಲಳು |
ಹುತ್ತದ ಒಳಗಿರೋ ಸರಪಸನ | ಬೇಗೆಯ |
ನೆತ್ತಿ ಮೇಲಿರುವ ಶಿವ ಬಲ್ಲ ||

ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗಂತಿ ನಮ್ಮವ್ವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ |
ಮುತ್ತೈದೆತನ ಶಿವಕೊಟ್ಟ | ಮೇಲೆ ಬಹು |
ಭಾಗ್ಯವನು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಹರಿಯು ||

ಕಾಣೈ ಬಂದವು ಐದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳು |
ಯಾರ್ಯಾರಿಗೊಂದು ಕಳುಹಲಿ | ನನ್ನಮ್ಮ |
ಬೇರು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಬಳಗವು ||

ತೊಟ್ಟಿಸಲ ಹೊತ್ಕೊಂಡು ತವರುಬಣ್ಣ ಉಟ್ಟೊಂಡು |
 ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟೆಮ್ಮಿ ಹೊಡಕೊಂಡು | ತೊರಾರ |
 ತಿಟ್ಟತ್ತಿ ನಿಂದು ನೋಡ್ಯಾಳೋ ||

ಬಾಳಿ ತೋಟದಾಗೆ ಬಾಗಿ ನೀರ್ ಹೊಯ್ಯೇರೆ |
 ಚಂದ್ರಮರೆ ಕೇಳಿ ಮೈದುನರೆ | ನಾನೀಗ |
 ಹೋಗಿ ಬರುವೆ ನಮ್ಮ ತವರಿಗೆ ||

ಅಂದಲ ಸಹಿತಲಿ ಬಂದಳು ತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ |
 ನಿಂದಿರೆ ಅಕ್ಕ ನಡುಮನೇಲಿ | ಒಳಗಿರುವ |
 ಸುಂದರೀ ಕೇಳಿ ಬರುತೀನಿ ||

ಪಾಪ ತಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಯಾಕ ಬಂದೆ ಅಕ್ಕಯ್ಯ |
 ತಾಟಗಿತ್ತವಳೆ ತೊರಾಗೆ | ತಮ್ಮನ ಮನೇಲಿ |
 ಕೋಟೆಯ ನೋಡಿ ತಿರುಗಮ್ಮ |

ಕೋಟೆಯ ನೋಡಿದೆ ಕೊತ್ತಳ ನೋಡಿದೆ |
 ನೋಡಿದೆ ತಮ್ಮನೆದೆ ಭುಜವ | ತಮ್ಮಯ್ಯ |
 ಮಡದಿಗಂಜೋನೆ ಸುಖಿ ಬಾಳೋ ||

ನನ್ನೂರ ಮುಂದೆ ಎಮ್ಮಿ ಕಾಯೋ ಗೊಲ್ಲ |
 ನನ್ನವರು ಕಂಡ್ರೆ ಬರಹೇಳೋ | ಅವರುಡಿಸಿರುವ |
 ಸಣ್ಣಂಚಿನ ಸೀರೆ ಅಳಿದವು ||

ನನ್ನ ತವರವರು ಕನಕ ಮುತ್ತಿನೋರು |
 ಕಣಕದಿವರು ಧನಿಕರು | ಅಣ್ಣಯ್ಯೋಳು |
 ಅಣಕದಿಂದ್ವಾಲೆ ಬರೆದಾರು ||

ಅಣ್ಣಮ್ಮರೂ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರೂ ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರೂ

ಹಸರ ಕುಟುಸದ ಮ್ಯಾಲ ಎಸಳ ಕೂದಲ ಬಿಟ್ಟು |
ಬಿಸಿಲಿಗ್ಯಾಕಕ್ಕ ಮಲಗ್ಯಾಳ | ಅಕ್ಕನ |
ಕುಸಿ ಮೋಜಿನ ಬಯಕೆ ತಿಳಿಯವ ||

ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನುಮಾಕ ಅಣ್ಣತಮ್ಮರು ಬೇಕು |
ಬೆನ್ನ ಕಟ್ಟುವರು ಸಭೆಯೊಳಗ | ಸಾವೀರ |
ಹೊನ್ನ ಕಟ್ಟುವರು ಉಡಿಯೊಳಗ ||

ಎಸಗ ಯಾರಿಲ್ಲಂತ ಪನದಾಗ ಮರುಗಿದರ |
ಪರನಾಡಲೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ | ನನ್ನಣ್ಣ |
ಬಿದಿಗಿ ಚೆಂವ್ರಾಮ ಉದಿಯಾದ ||

ಅವರಿಗಿ ಅವರಣ್ಣ ಅವಲಕ್ಕಿ ಖಳುವ್ಯಾನ |
ನಮ್ಮಣ್ಣನೇನು ಬಡವೇನ | ಬ್ಯಾದಿಗಿ |
ಗರಿಯೊಳಗ ಘಳಗಿ ಖಳಸ್ಯಾನ ||

ಕುದುರಿಯ ಕುಣಿಸೂತ ಅನಿಯ ನಡಿಸೂತ |
ಅರಗಿಣಿಗೆ ಮಾತ ಕಲಿಸೂತ | ಬರತಾನ |
ಬರಿಗೊಡದಮ್ಮ ಬದಿಗಾಗ ||

ಹಳ್ಳದ ದಂಡಿಗಿ ಹಸರು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ |
ದಣಸ್ಯಾಡತಾವ ಗಿಣಿಹಿಂಡು | ಅಣ್ಣಯ್ಯನ |
ಕುಣಸ್ಯಾಡತಾಳ ಅತ್ತೀಗಿ ||

ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಳ್ಳೆವಳು ।
 ಸುಣ್ಣದ ನೀರ ಒಲಿ ಮುಂದ । ಇಟಗೊಂಡು ।
 ಎಮ್ಮಿ ಹಾಲೆಂದು ಬಡಸ್ಯಾಳ ॥

ಹಡೆದಮ್ಮ ಹಾಳೆಂದು ಧಡ ಧಡ ನಾ ಬಂದೆ ।
 ಒಳಗೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಮಡದೀಯ । ಧನಿ ಕೇಳಿ ।
 ತಲಬಾಗಿಲಿಂದ ತಿರುಗಿದೆ ॥

ಹಡೆದಮ್ಮ ಇದ್ದಾಗ ನಡುಮನಿ ನನಗಿತ್ತು ।
 ಕಡಗದ ಕೈಯ ಸೊಸಿ ಬಂದು । ನಡೆದಾಗ ।
 ತುದಿಗಟ್ಟಿ ನನಗ ಎರವಾಯ್ತು ॥

ಕಟ್ಟಾಣಿ ಕರವಣಿ ಕಟ್ಟಿಂದ ಮಡದೀಗಿ ।
 ಟಕ್ಕಿದನ ಗುಂಡ ತಗಿಯಂದ । ನನ ತಮ್ಮ ।
 ದಿಟ್ಟಾದವೆದ ಮಡದೀಗಿ ॥

ಅಕ್ಕತಂಗೇರು ಮೇಲ ಮುತ್ತೂಮಾಣಿಕ ಮೇಲ ।
 ಉತ್ತೂರಿ ಸಾತಿ ಮಳಿ ಮೇಲ । ನನ ತಮ್ಮ ।
 ನೀ ಮೇಲ ನನ್ನ ಬಳಗಾಕ ॥

ನಕ್ಕರ ನಗತಾವ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮನ ಹೋರಿ ।
 ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿದರ ಬೆದರ್ಯಾವ । ನಗರದ ।
 ಜಕ್ಕಾತಿ ಮೀರಿ ಬರತಾವ ॥

ಸರದಾರ ಬರುವಾಗ ಸುರಿದಾವ ಮಲ್ಲೇಗಿ ।
 ಧೋರೆ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಬರುವಾಗ । ಯಾಲಕ್ಕಿ ।
 ಗೊನಿ ಬಾಗಿ ಹಾಲ ಸುರಿದಾವ ॥

ಕೆಂಚಿ ನನ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಕೆಮಜೋಳ ತೂರ್ಯನ ।
 ಸುಂಕ ಹಾರ್ಯವ ಸುರಪೂರ । ಬಾಲ್ಯಾರು ।
 ಸುಂಕ ನೋಡುತಲೆ ಬೆರಗಾರ ॥

ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರದಣ್ಣಗ ನಿಲ್ಲದಲೆ ಬರಹೇಳೆ ।
 ಸೀರೊಲ್ಲ ಅವನೆ ಕುಬಸೊಲ್ಲ । ಅಣ್ಣನ ।
 ಮಾರಿ ನೋಡಂಥ ಮನವಾಗಿ ॥

ಪುಂಡಿಯ ಪಲ್ಲೆಯ ಚಂಡೀಯ ಕಡಿದಂಗ ।
 ಪುಂಡ ನನ ತಮ್ಮ ಸಾವುಕಾರ । ನಾ ಮಾತು ।
 ಬಂಡೀಗಿ ಕೇಲು ಜಡಿದಂಗ ॥

ಬಸರಾದರ ತೊಡಬೇಕ ಹಸರ ತಾಬೂತಿ ಕುಬುಸ ।
 ಹಸರೇಲಿ ಒಳಗ ಉಣಬೇಕ । ನನ ತಮ್ಮ ।
 ಹೊಸ ಬಿಗನಾಗಿ ಬರಬೇಕ ॥

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮರು ಬೇಡಿ ಹೊನ್ನ ಸೂರಿಗೆ ಮಾಡಿ ।
 ಅಣ್ಣ ನಿನಗೊಬ್ಬ ಅಳಿಯನ । ನಾ ಬೇಡಿ ।
 ಸನ್ಯಾಸಿ ಶಿವಗ ತಪವಿದ್ದು ॥

ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಕ್ಕ ಕನ್ನೆ ಮೈನರೆದಾಳೆ ।
 ನಾನೇನ ಒಯ್ಯೆ ಕೊಡವೀಗಿ । ತಂಗೀಗಿ ।
 ಕನ್ನಡಿ ಕುಬುಸ ನನೆದಂಡಿ ॥

ಮೂರುವ ಸಂಜೀಗಿ ಚಂದರನ ಬೆಳಕಿಲಿ ।
 ಯಾರುಬರುತಾರ ನನ ಮನಿಗಿ । ತಮ್ಮನ ।
 ರಾಜಪಂಡಿತನ ಗೆಲೆಯರು ॥

ಬಂಗಾರಬಳಿ ಮುಂದ ಬಿಂದುಲಿದ್ದರ ಭೆದ ।
 ಹಿಂಡು ಮಂದ್ಯಾಗ ನನ್ನಣ್ಣ । ತಾ ಕೂತು ।
 ಬಂದನೆಂದರ ಬಲು ಭೆದ ॥

ಎಂದು ಇಲ್ಲದ ನನ ಎಡಗಣ್ಣ ಹಾರಿತೆ ।
 ಚಂದರಹುಬ್ಬ ಕುಡಿಬೆಳಕೆ । ನನ ತಮ್ಮ ।
 ಸಂಜಿಗ್ಗಡೆದವ್ವ ಮಗ ಬಂದ ॥

ಅಡೀನ ಮೆಲಿ ಹಂಗ ಜೋಡ ನಾವಿಬ್ಬರ |
 ಅಡಬ್ಯಾಡ ತಂಗಿ ಕದನವ | ಜಗಳಕ |
 ಜೋಡೀನ ಹಕ್ಕಿ ಅಗಲಾವ ||

ತಾವರಿಯ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ ದೇವರಿಗೆ ನೆರಳಾಗಿ |
 ನಾ ಹುಟ್ಟಿ ಮನಿಗೆ ಎರವಾದ | ನನ ತಮ್ಮ |
 ತಾ ಹುಟ್ಟಿ ಮನಿಗೆ ಧನಿಯಾದ ||

ಅಣ್ಣ ಬರತಾನಂತ ಅಂಗಳಕ ಥಳಿ ಕೊಟ್ಟ |
 ರನ್ನ ಬುಜ್ಜಲಕ ಮಣಿ ಹಾಕಿ | ಕೇಳೇನ |
 ಥಣ್ಣ ಗ್ವಾರಿಲ್ಲ ತವರವರು ||

ಅಚ್ಚಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವು ಮುಚ್ಚಿ ಮಾರುವ ಜಾಣಾ |
 ನಾ ಕೊಳುವನಿದರ ಬೆಲೆ ಹೇಳೊ | ತಂಗೀನ |
 ಸುರುಳಿಗೂದಲದ ಸುಗಂಧೇನಿ ||

ಮಲ್ಲಾಡದ್ದಕ್ಕಿಗಿ ಮಂಚ್ಚಾಕಿ ನನ್ನ ತಮ್ಮ |
 ಕಂಚೀನ ಗುಂಡು ಕವಣೀಯ | ಹೊಡೆದರ |
 ಕೆಂಚೆ ನಿನ ತೋಳ ಹೊಳವಾವ ||

ತಂಗಿ ತಂಗೀ ಬಾರ ತಂಬೂಲ ತುಟಿ ಬಾರ |
 ಸೆಟ್ಟಿ ಸಾವುಕಾರ ಸೊಸಿ ಬಾರ | ನನ ತಂಗಿ |
 ಭಂಗಾರ ಬಾರ ಬಯಲೇನಿ ||

ಅತ್ತೀಯ ಮನಿ ಸುದ್ದಿ ಹತ್ತಾವ ತವರೇನಿ |
 ಸಿಟ್ಟಿನವ ಭಾಳ ನನ್ನಣ್ಣ | ಕೇಳೂತ |
 ಬಿಟ್ಟಾನೊ ತನ್ನ ಮರಿಗುದರಿ ||

ಅತ್ತಿಯ ಮನಿಗೊಣ್ಣಿ ಆರು ತಿಂಗಳಾಗಿ |
 ಬೆಳದಿಂಗಳು ನಮಗ ಬಿಸಲಾಗಿ | ನನ ತಮ್ಮ |
 ಬಿಳಿಗುದರಿ ಭೀಮ ಕಂಬಂದ ||

ಬಾಳೆಯ ಬನದಾಗ ಬಾಯಿ ಮಾಡವನ್ಯಾರ |
ತಾಯಿ ಹಡೆದವನ ಕಿರಿಮಗ | ನನ ತಮ್ಮ |
ಬಾಳೇಗಿ ನೀರ ಬಿಟ್ಟಾನೆ ||

ಮಳೆ ಬಂತು ಮಳೆ ಬಂತು ಬೆನ್ನಿಂದ ಹೊಳೆ ಬಂತು |
ಇನ್ನೊಂದು ಕೊಡವ ತರಲಿಲ್ಲ | ತಮ್ಮನ
ಗೀರಗಂಧಕ ನೀರಿಲ್ಲ ||

ಗಂಡಹೆಂಡರ ಮಾತು ಒಂದೆ ಹಾಸಿಗಿ ಮ್ಯಾಲ |
ಗಂಧ ಸಿಂಬಡಿಸಿ ನಗತಾಳ | ನನ ತಮ್ಮ |
ಗಂಗಿ ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ದೊರೆತಾಳ ||

ಸಣ್ಣ ಶಾವಿಗಿ ಒಲ್ಲ ಚೆನ್ನಿ ಸಕ್ಕರಿ ಒಲ್ಲ |
ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಸೆಬುದ ಬಿಡವೊಲ್ಲ | ನನ ತಮ್ಮ |
ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡತೀನಿ ಉಣ್ಣೇಳೋ ||

ತಂಗೀಗಿ ಖಳುವ್ಯಾನ ತೆಪರೇರಿ ನಿಂತಾನ |
ಅಂಗೀಲಿ ನೀರು ವರಸ್ಯಾನ ನನ್ನಣ್ಣ |
ಇಂದೀಗಿ ತಂಗಿ ಎರವಂದಾ ||

ಬೀಗ ಬರತಾನಂತ ಬೀದೀಯ ಉಡುಗೀದ |
ಗೋದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹರವೀದ ನನ ತಮ್ಮ |
ಬೀದೀಯ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದಾ ||

ವರನುಳ್ಳ ಒಗತನ ಒಳಗ ಸೇದೀ ಭಾವಿ |
ಹಲಗಿ ತೊಟ್ಟೀಲ ಹಸುಗೂಸು | ನನ ತಂಗಿ |
ಪಡೆದು ಬಂದೀದಿ ಶಿವನಲ್ಲಿ ||

ಕಣ್ಣೇಗಿ ಮೂಗೀಗಿ ಎರಡೇನ ಅತ್ತೀಗಿ |
ನಾ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಎರಡೇನ | ಅತ್ತಿಗೆಮ್ಮ |
ನಿನ್ನಿಂದ ಅಣ್ಣ ಎರಡಾದ ||

ನೂಲಾಗ ಕುಂತಿದ ನೂರೆಂಟು ಮುಯ್ಯಾಗಿ ।
ಮತ್ತ ನನ ಜೀವ ಅನುಮಾನ । ಅಣ್ಣನ ।
ನೂಲೆಳಿ ಯಾಕ ತಡದಾವ ॥

ಕಾರ್ಪುಣವಿ ಹಬ್ಬಕ ಕರಿಲಾಕ ಬರಬ್ಯಾಡ ।
ಕಾಲಪಾಡೀಗಿ ಕೊಡಬ್ಯಾಡ । ನನ್ನಣ್ಣ ।
ಹೊನ್ನ ದೀವಳಿಗಿ ವರಿಬ್ಯಾಡ ॥

ಗಿಡ್ಡರು ನಡೆದರ ಗಿಣಿಹಿಂಡು ನಡೆದಂಗ ।
ಉದ್ದನ ಬಾಲಿ ನನ ತಂಗಿ । ನಡೆದರ ।
ರುದ್ದರನ ಥೇರ ಎಳೆದಂಗ ॥

ತಮ್ಮನ ಖಳುಹೀದ ತಲಬಾಗಲ್ವಿಡಿದೀದ ।
ಎಲ್ಲಿತ್ತ ಸಣ್ಣ ರುಡಿವುಳಿ । ತಮ್ಮನ ।
ಬಣ್ಣ ರುಮ್ಮಾಲ ತೋಯ್ದೀತ ॥

ಅಕ್ಕನ ಊರಾಗ ಮೆಕ್ಕೀಯ ಫಡದಾಗ ।
ಗಕ್ಕನೆ ಬಾರೊ ಮಳಿರಾಜ । ನನ್ನಕ್ಕ ।
ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ ಮರಗ್ಯಾಳೋ ॥

ಅಕ್ಕತಂಗೇರ ಬಣ್ಣ ಅವರಿಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ ।
ಕುಬುಸದ ಬಣ್ಣ ಕುತನೀಯ ಹಡೆದಂಥ ।
ನಾರಿ ನಿನ ಬಣ್ಣ ರವಿಚಿನ್ನ ॥

ಬಡತನ ಬಂದರ ಬಾಗಿಕೊಂಡಿರುವೇನೊ ।
ಬಾರೆನಣ್ಣಯ್ಯ ನಿನ ಮನಿಗೆ । ನಿನ ಮಡದಿ ।
ಏಳಲ ಮಾಡಿ ನುಡಿದಾಳ ॥

ಯಾಲಕ್ಕಿ ಮೂಟದ ಎರಡಂಗಿ ತೊಟ್ಟಾನ ।
ಎಲಿಬಳ್ಳಿಯೊಳಗೆ ಸುಳಿದಾನ । ನನ ತಮ್ಮ ।
ಎಲಿಗೊಂದ ಮಾತು ಒಗೆದಾನ ॥

ತೋಟಕ ಹೋದಣ್ಣ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ।
ತೋಟದ ಹೂವ ತೆಲಿ ತುಂಬ । ಇಟಗೊಂಡು ।
ಊಟದ್ದೆಂಬಲ ಮರೆತಾನೆ ॥

ಕೋವವ್ಯಾಕಣ್ಣಯ್ಯ ಕೊಳ್ಳೊ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರ ।
ಬಾಯ ತಂಬುಳವ ಉಗಳಣ್ಣ । ನೀ ಬರುವ ।
ದಾರೀಯ ನೋಡಿ ಬಡವಾದೆ ॥

ಎಳಿಹುಲ್ಲು ಅಡವ್ಯಾಗ ತಿಳಿನೀರು ಕೊಳದಾಗ ।
ಬಲವುಳ್ಳ ವಾಯಿ ಸಾಕ್ಕಾನ । ನನ್ನಣ್ಣ ।
ಒನಪಿಲೆ ಕುರಿಯ ಕಾಯಾನ ॥

ಹಂಡಬಂಡದ ಕುದರಿ ಗೊಂಡೇದ ಲಗಾಮ ।
ಕಂಡೇನ ಊರ ತೆವರಾಗ । ನನ್ನಣ್ಣ ।
ದಂಡಾಡಿ ದುರ್ಗ ಹೊಗತಾನೆ ॥

ಅರಸೀಣ ಬಳ್ಳೊಳ್ಳಿ ಸಬಸಿ ಬಿತ್ತುವ ಬಾಳಾ ।
ವರುಷದ ಬಾಣತಿ ನಿನ ತಂಗಿ । ಎರೆದ ನೀರ ।
ಅರಸೀಣ ಬನಕ ಹರದಾವ ॥

ಹಸಗೂಸು ಕಾಡಿದರ ತುಸ ಕೆಲಸ ನಡಿಯವ ।
ಹಸಿದು ಬಂದಣ್ಣ ಉಣಲಿಲ್ಲ । ನನ ಮನಿಯ ।
ಕಸ್ತೂರಿ ಕೈಯ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ॥

ಮುನವಳ್ಳಿ ಮುಂದೀನ ವನವ ಕಂಡೀರಕ್ಕಾ ।
ತನವೀಗಿ ಅಳ್ಳಾವ ಹೂಮಗ್ಗಿ । ನನ ಚೆಲುವ ।
ತಮ್ಮಗೊಡದಾವ ಮೊಕಮೀಸಿ ॥

ಬಾವೂಲಿ ಇಟಗೊಂಡು ಕಾವೂಲಿ ತಿದ್ದುವ ।
ಗಾಳಿ ಬಂದತ್ತ ಬಳಕೂವ । ನನ ತಮ್ಮ ।
ಬಾಳೆಯೆಲಿಗಿಂತ ಬಲು ಚೆಲುವ ॥

ಹಂತೀಯ ನಮ್ಮೆತ್ತು ಹಂತೀಲಿ ಬಂದರ |
 ಸೆರಗೀಲಿ ಸುಂಕ ವರಸೇನ | ತಮ್ಮನ |
 ಹಂತೀಯ ಎತ್ತು ಹದಿನಾರ ||

ಹಾದಿಯ ಮನಿಯಾಕಿ ಹರದಿ ನನ ತಂಗೆವ್ವ |
 ಹಾದಿಬಿಡು ನನಗ ಹಸಿವಿಲ್ಲ | ಬಗಲಾನ |
 ಬಿಂದೂಲಿ ಬಾಳೆಗ ಬಿಸಿಲಾತು ||

ಉರೀಗಿ ಹೋಗವರ ಉಸ್ತಾರೆನ್ನೇಳಲಿ |
 ಕಸ್ತೂರಿ ಅಂಗಿ ಬಗಲಾಗ | ನನ ತಮ್ಮ |
 ಉಸ್ತಾರ್ಯಗೂಟ ಮರತಾನ ||

ಗಂಧವ ಹಚ್ಚಾನ ಗಾಳೀಗಿ ನಿಂತಾನ |
 ಒಂದೊಂದು ಹೇಳಿ ನಗತಾನ | ನನ ತಮ್ಮ |
 ಭಿಂಗ್ಯಾರಾಟೆಲ್ಲಿ ಕಲತಾನ ||

ಅತ್ತಿಗೆಯ ಅರಸೇನ ತಾಯಿ ಕುಮಾರೇನ |
 ಮಕ್ಕಳಿಗಿ ಮಾವ ನನಗಣ್ಣ | ಬಂದರ |
 ನಿಚ್ಚದೀವಳಿಗಿ ಮನಿಯಾಗ ||

ಹಸನುಳ್ಳ ವಿಭೂತಿ ನೊಸಲೀಗಿ ಹಚೆಗೊಂಡು |
 ಬಸವಣ್ಣಗ ಮೇವು ಕೊರೆಯುವ | ತಮ್ಮಗ |
 ಬಸವೇಶ ವರವ ನೀಡ್ಕಾನ ||

ದೇವರ ಮನಿಯಾಗ ದೇವೇಂದ್ರ ಮಲಗ್ಕಾನ |
 ನಾಯೇನು ಅಂದು ಕರೆಯಲಿ | ನನ ತಮ್ಮ |
 ಮಾಧೇವರೇಳೊ ಮಗಳರಸ ||

ತಾಯಿಮಕ್ಕಳು ಜೋಡು ತಾಳಿಸಾಮಾನು ಜೋಡು |
 ನಾನು ನಮ ತಂಗಿ ಸಮಜೋಡು | ಬರುವಾಗ |
 ಕಂಡವರು ಕರೆದು ಕೇಳ್ಕಾರ ||

ಬಿತ್ತುವ ತಮ್ಮಯ್ಯ ಎತ್ತಿಗೆನಂದಾನೆ |
ಹಕ್ಕಿ ಖಂಡಗ ಬೆಳೆಲೆಂದ | ಭೂಮಿತಾಯಿ |
ಮುತ್ತಿನೊಡಿಯಕ್ಕಿ ನಿನಗೊಂದ ||

ಅಣ್ಣನ ಹೊಲವಾಗ ಬೆಳೆನ ಬಿಳಿಬೋಳ |
ಮೆಲ್ಲಕ ಮೆಲಿಯೊ ಗಿಣಿರಾಮ | ನನ್ನಣ್ಣನ |
ಕಲ್ಲ ಬಂದಾವು ಕಡಿಗಾಗೋ ||

ಒನಕೆ ಒಳ್ಳೆದವ್ವ ಒಲಿದು ಕುಟ್ಟುವರಿಲ್ಲ |
ಸೀರೆ ಒಳ್ಳೆದವ್ವ ಸೆರಗಿಲ್ಲ | ಹೆಣ್ಣಿನ |
ಗುಣ ಒಳ್ಳೆದವ್ವ ರಣವಿಲ್ಲ ||

ಕುಟ್ಟು ಕಾರುಳ್ಳವನೆ ಹುಟ್ಟು ನೇರುಳ್ಳವನೆ |
ಗೊಬ್ಬರದ ಗಾಡಿ ಹೊಡೆಯುವನೆ | ಅಣ್ಣಯ್ಯನ |
ಹುಬ್ಬಿಗಿನ್ನೊಂದು ಸರಿಯುಂಟೇ ||

ಹನ್ನೆರಡತ್ತಿನ ಬಾರಿ ಹೊನ್ನ ಮೇಟಿ ಕಂಬ |
ಬಾಸಿಗ್ಗ ಕೊಳಗ ಬಲಗೈಯ | ಅಣ್ಣಯ್ಯ |
ರಾಸಿ ಅಳಿಯೋದು ಬೆಳಗಾಯ್ತು ||

ಎತ್ತು ನಿಂತ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತೂತ ನಿಂತಾತನಾರೆ |
ಮುತ್ತಿನಂಥ ಕಾಲು ನೀಡಿದೊಳು | ಅಣ್ಣಯ್ಯ |
ಖಂಡಗ ಬಿತ್ತಿ ಕಾಡ ಬೆಳೆದಾನೆ ||

ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಬಂಟಿನ ನೋಡಿರೆ |
ಎಂಟಾಳಿಗಿಂತ ಚೆಲುವನ | ನನ್ನಮ್ಮನ |
ಸೊಂಟ ನೋಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಿರಮ್ಮ ||

ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಅರಸನ ನೋಡಿರೆ |
ಆರಾಳಿಗಿಂತ ಚೆಲುವನ | ನನ್ನಮ್ಮ |
ತೋಳ ನೋಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಿರಮ್ಮ ||

ಹೋಗಿ ಬಾರೆ ನೀನು ಹೊನ್ನೋಲೆ ಕಿವಿಯವಳೆ |
ಕೆನ್ನೆಲಿ ಸೂರ್ಯ ಹೊಳೆವವಳೆ | ಸೊಸೆ ಮುದ್ದೆ |
ತವರು ಒಳ್ಳೆದಂದು ಇರಬೇಡ ||

ಮಾಳಿಗೆ ಮಾಳಿಗೆ ಏಳಂಕ್ಷದ್ದಾಳಿಗೆ |
ಮಾಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರೋ | ನೀರಂಜಿ |
ನಾದ್ತಿ ಬಂದಾಳ ಮುಖ ತೋರೆ ||

ಎಳೆಬಾಳೆ ಸುಳಿಬಾಳೆ ಅಪರಂಜಿ ಚೆನ್ನಾವೆ |
ಮೂಡ್ಲ ನಾಡಿಂದ ತಂಗಮ್ಮ | ಬಂದವ್ವೆ |
ನೀ ಒಂದು ಮಾತು ಕರೆಹೋಗೆ ||

ತಂಗೀಯ ಕರಕೊಂಡು ಕಂದೀನ ಹೊಡಕೊಂಡು |
ತಂಗೀ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಸುಲೆಂದು | ಅಣ್ಣಯ್ಯ |
ವಲ್ಲಿ ಮುಂಜೆರಗ ಹಿಡಿದ್ತನೇ ||

ಅಕ್ಕನ ಕರಕೊಂಡು ಹಂಡೀಯ ಹೊಡಕೊಂಡು |
ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಸುಲೆಂದು | ತಮ್ಮಯ್ಯ |
ವಲ್ಲಿ ಮುಂಜೆರಗ ಹಿಡಿದ್ತನೇ ||

ಹಾಲಿಗಕ್ಕೀ ಹಾಕಿ ಹಾದೀಯ ನೋಡಿದೆ |
ದೂರಲಿಂದೆ ಕಂಡೆ ಕುದುರೆಯ | ಅಣ್ಣನ ದಂಡ |
ಕಾಲಾಳ ಕಂಡು ತಿರುಗಿದೆ ||

ಕಾಲಾಳಿಗೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆಯವೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ |
ನಿನಗವೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಹರಿವಾಣ | ಅಣ್ಣಯ್ಯ |
ಬಾಳೆಗೆ ದಂಡ ಬಿಡಿರಯ್ಯ ||

ಅಂಗಿಯ ಮೇಲಂಗಿ ಸುಂಗರದ ಮೇಲುಕಟ್ಟು |
ಎಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮಯ್ಯ ನಿನ ಪಯಣ | ಸಂಕೀಹಳ್ಳಿ |
ಮಲ್ಲಗಕ್ಕಯ್ಯ ಕರಿಯಾಕೆ ||

ಕುಟ್ಟೋದು ಕುಸುಮಾಲೆ ಬೀಸೋದು ಬೇಸರಿಕೆ |
ರೊಟ್ಟಿ ಸುಡುವುದು ಬಹು ಶಫೆ | ಅಣ್ಣಯ್ಯ |
ಗಟ್ಟಿಂದ ಕಳುಹೋ ಗೌಡೀರ ||

ಸುವ್ವೆಂದರ ನುರಿದಾವೆ ಸುವ್ವೆಂದರೆ ನುರಿದಾವೆ |
ಅನೆಯ ಪಾದಕೆ ನುರಿದಾವೆ | ಬತ್ತವ |
ಯಾವಣ್ಣ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದಾನೆ ||

ಎಮ್ಮೆಯು ಎಳಗಂದಿ ನಮ್ಮವ್ವ ಬಾಣಂತಿ |
ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಮಡದಿ ತವರಿಗೆ | ಹೋದರೆ |
ಮತ್ತೊಂದು ಬದುಕು ನನಗಿರಲಿ ||

ಹಟ್ಟೀಲಿ ಹತ್ತೆಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿಗೇಲಿ ನಾಕೆಮ್ಮ |
ಕೊಟ್ಟೇನೊ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ನನಗೊಂದು | ಎಮ್ಮೆಯ |
ನಿನ್ ಹೆಸರ್ದೇಳಿ ಮೊಸರ ಕಡೆದೇನು ||

ಮೊಸರ ಕಡೆಯೋಳಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರ |
ಕೊರಳಾಗಾಡ್ಯಾವ ಸರಮುತ್ತ | ತಂಗೆಮ್ಮನ |
ಕೈಯಾಗಾಡ್ಯಾವೆ ಕಡೆಗೋಲು ||

ಕಸಹಾಕಿ ಕೈತೊಳೆದು ಮೊಸರ ಮಡಿಕೆಗೆ ಹುಯ್ದು |
ಹಸುಳೆ ತಂಗೆಮ್ಮ ಮನೆಗೊಣ್ಣಿ | ತಂದೆನಲ್ಲೆ |
ಎಸಳು ಬಾಸಿಗದ ಕಡೆಗೋಲು ||

ರಾಗೀಯ ಕಲ್ಲಿಗೆ ನಾ ಮುಂದೊ ನೀ ಮುಂದೊ |
ರಾಮಣ್ಣನೆಂಬ ಕೈಮುಂದೊ | ತಂಗೆಮ್ಮ |
ನಾ ಮುಂದು ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಮದುವೆಗೆ ||

ಗೆಳತಿ

ಕೆಳದೀಯ ಕೂದಲು ಚೋಗಚೀಯ ಕಾಯಾಂಗ |
ನಿಗುಚಿ ಬೈತಲ ತೆಗೆದಾಳ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ಗೆಳತ್ತಾರ ಬಳಗಕತಿ ಛಲುವಿ ||

ಗೆಳತಿ ಮಾಡಿದ ಕುಬಸಾ ತಿಳಿನೀರಾಗೊಗದೇನ |
ಬಿಳಿ ಉಸುಬಿನಾಗ ಹರವೇನ | ಮಲ್ಲಾಡ |
ಗಿಣ ಬಂದು ಮಗ್ಗಿ ತಗದಾವ ||

ನಾನು ನನ್ನ ಗೆಳದಿ ಕೂಡಿ ನೀರಿಗಿ ಹೋಗಿ |
ಕುಲವ ಕೇಳ್ಯಾರ ಬಹುಮಂದಿ | ಕೇಳಿದರ |
ಕುಲವೆರಡು ನಮ್ಮ ಮನವೊಂದು||

ನಾರಿ ಕಣ್ಣಿನ ನೀರ ಬಾರಿಬೀಜಿನ್ನಾಂಗ |
ಬೋರಾಡತಾವ್ ಎದಿಮ್ಮಾಲ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ದೂರಿಲ್ಲ ಹೋಗ ನಿನ ತಪರ ||

ಮಟ ಮಟ ಮದ್ಯಾಣ ತಿಟಿ ತಿಟಿ ಕುಬ್ಬಸ |
ವರತ್ತಾನ ನೀರ ಒನಬನೆದು | ತುಂಬುವ |
ದ್ರೌಪತಿ ಚೆಲುವಿ ನನ ಗೆಳದಿ ||

ಯಾರ ಮಗಳವ್ವ ನೀ ಎರಳಿನೋಟದ ಗೊಂಬಿ |
ಸುರುಳಿಗೂದಲ ಸುಲಿಹಲ್ಲ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ಸುಗುಣ ನೀನ್ಮಾರ ಮಗಳವ್ವ ||

ಮನಿಯ ಮುಂದಿನ ಗೆಳದಿ ದನಿಯ ಕೂಡಿಸ ಬಾರ |
ದನಿ ಸುದ್ದ ನಿನ್ನ ಗುಣಸುದ್ದ | ಗೆಳದೆವ್ವ |
ಗುಣಕ ಕಟ್ಟೀನಿ ಗೆಳೆತನ ||

ಗೆಳತಿ ಹಡೆದಾಳಂತ ನಗತ ಬಾಗಿಣಿಯೊ |
ಜರತಾರದಂಗಿ ಮುಯ್ಯೊಯ್ದ | ಗೆಳದೆವ್ವ |
ಜನಕೊಪ್ಪ ಮಗನ ಹಡೆದಾಳ ||

ಹೊಳಸಾಲ ಹರದೀಗಿ ಒಳತುಟಿಗಿ ಜಾಬೇಲಿ |
ತಾಂಬರದ ಕೊಡವು ಬಗಲಾಗ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ಸಾಕೇನ ಗರತಿ ಸವಿನೀರ ||

ಎಳ್ಳು ಹೂವಿನ ಸೀರಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಕಾಲುಂಗುರ |
ಹಳ್ಳದ ನೀರು ತರತಾಳ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ಹಳ್ಳಿ ಗೌಡರ ಹಿರಿಮಗಳ ||

ನೀರಿಗೊಣ್ಣು ಜಾಣೆ ನಿಲ್ಲ ನಾ ಬರತೀನಿ |
ನಿನ್ನಾಣೆ ನಿನ್ನ ಕೊಡದಾಣೆ | ಕೈಯಾನ |
ಬಳಿಯಾಣೆ ನೀರ ಹೊಳಿಯಾಣೆ ||

ಪಟ್ಟಣಕ ಬುದಾವ ಬಟ್ಟ ಬಾರೀಹಣ್ಣ |
ಊರಿಗೊಣ್ಣು ಇವು ಒಯ್ಯೊ | ಆ ಊರ |
ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಗೆಳದಿ ಬಸುರಾಳ ||

ಕೊಡಿದ ಕುಡಿಹುಬ್ಬ ತೀಡಿದ ಬೈತಲ |
ಕಾಡೀಗಿಗಣ್ಣ ರಸಗೇಪ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ಹೊಳಿಯ ಹಾದ್ಯಾಗ ಕೊಡ್ಯಾಳ ||

ದೊಡ್ಡವರ ಮಗಳವ್ವ ಎದ್ದೇನ ಗೆಳದೆವ್ವ |
ತಿದ್ದೂತ ಬಳಿಯ ತಿರುಪೂತ | ನಿಮ್ಮತ್ತಿ |
ಮದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕರೆದಾಳ ||

ಸೇದು ಭಾವಿಯ ಮ್ಮಾಲ ಸೀರಿ ಸೆಳೆಯುವಳ್ಳಾರ |
ಕಾಡೀಗಿಗಣ್ಣ ನಡುಸಣ್ಣ | ನನ ಗೆಳದಿ |
ರಾಯ ಕರದಾನು ಮನಿಗೊಣ್ಣ ||

ಎಳ್ಳು ಹೂವಿನ ಸೀರಿ ಕೊರಳಾಗ ಚಿತ್ತಾಕ ;
ಇರಳ ಬಂದೆತ್ತ ಇಳದಾಳ . ನನ ಗೆಳದಿ .
ಅರಳೇಲಿ ಮಗನ ಹೆಸರೇನ ॥

ಮೂಗುತಿ ಮುಂಭಾರೆ ತುರುಬೀನ ಹಿಂಭಾರೆ ;
ಸೇರೀನ ಒಂಕಿ ಕೈಭಾರೆ . ನನ ಗೆಳದಿ .
ವಾ ಕೊಟ್ಟ ಸೀರಿ ನಿಲಿಭಾರೆ ॥

ಗೆಳೆತನ ಕೂಡಿದರ ಗೆಜ್ಜಿ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾಂಗ .
ಗಜರೀಯ ತುಂಬ ಕೊರೆದ್ದಾಂಗ . ಗೆಳೆತೆವ್ವ ;
ಗುಜ್ಜಿ ನಾವ್ವಾಂಗ ಅಗಲೂನ ॥

ನಿಮ್ಮ ಹಂಬಲ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಮರೆತೇನು .
ಕರುಸುವೆ ಮಗನ ಮದುವೆಗೆ . ಗಣಿಕಾತಿ .
ಉಡಿಸುವೆ ಸೀರೆ ರವಿಕೆಯ ॥

ನಮ್ಮ ಗಣಿಕಾತಿ ಹೊನ್ನೂರ ಬಣಜಿಗತಿ .
ಪುಣ್ಯಾತಗಿತ್ತಿ ಪುರುಷರೆ . ತೊಡಿಮ್ಮಾಲೆ .
ನಮ್ಮ ಹಂಬಲ ಮರತಾಳೆ ॥

ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯ ಕಷ್ಟ

ಸಕ್ಕರಿ ಹೇರಿಕೊಂಡು ಸೊಲಗಕ್ಕೋಗೂ ಜಾಣ .
ನಮ್ಮವ್ವಗ್ವೇಳೊ ಮರಿಬ್ಯಾಡ . ಅತ್ತಿಮನಿ .
ಬೆಳದಿಂಗಳು ನಮಗ ಬಿಸಿಲಾಯ್ತು ॥

ಎಳಲ ಮಾಡಿದರ ತಾಳದು ನನ ಜೀವ .
ಬಾಳೇಲಿಗಿಂತ ಬಲು ಸುಖ . ತಾಯ್ತಂದಿ .
ಲ್ಯಾವಳ ಮಾಡಿ ಸಲವ್ಯಾರ ॥

ಚಿಂತಾಕು ಇಡಲಿಲ್ಲ ಚಿಂತಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ ।
ಎಂಥಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಹಡೆದಮ್ಮ । ನಡುವನಿ ।
ಜಂತಿ ಜರೆದಂಗ ಜರೆದೇನ ॥

ಆಕಳಂಥಾ ಅತ್ತಿ ಗೋಕುಲಂಥಾ ಮಾವ ।
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಂಥ ಪತಿರಾಯ । ನಿದ್ಧರ ।
ಸಾಕಿದ ತವರ ಮರತೇನ ॥

ಅತ್ತಿಯ ಮನಿಯಾಗ ಅರವತ್ತು ಗಂಗಳೆ ।
ಬೆಳಗತೇನತ್ತಿ ಬೈಬಾಡ । ತವರವರು ।
ಸರಮುತ್ತ ಮಾಡಿ ಸಲವ್ಯಾರ ॥

ಹಡೆದವ್ವಗ್ಗೇಳಣ್ಣಾ ಕುಡುನೀರು ದಕ್ಕವು ।
ಮುಡಿ ಮಾಸಿ ಮೂರು ದಿನವಾಗಿ । ನನ್ನಣ್ಣಾ ।
ತಾಯವ್ವಗ್ಗೇಳೊ ಮರೆಬಾಡ ॥

ಮಾತೀಗಿ ಮಲಕಿಲ್ಲ ರೀತೀಗಿ ತೊಡಕಿಲ್ಲ ।
ಸಾಸೀವಿಕಾಳ ಹುಳುಕಿಲ್ಲ । ಅತ್ತೀಗಿ ।
ಸೋಸಿ ನಡೆದರ ಅರಿಕಿಲ್ಲ ॥

ಗೋಕಾವಿ ಮುಂದಿನ ಕಾಕೀಯ ಗಿಡಗಳಿರಾ ।
ತಾಯಿ ಹಡೆದೌವನ ಬರಹೇಳೆ । ಅತ್ತಿಮನಿ ।
ಇಗ್ಗರಿ ಭಾಳ ಇರಲಾರೆ ॥

ಭಾವಯ್ಯ ಮುನಿದರ ಬಲಗಾಲ ಹಿಡಿದೇನ ।
ಭಾವಯ್ಯನ ಮಡದಿ ನೆಗೆಣ್ಣೆ । ಮುನಿದರ ।
ಬಾರಕ್ಕನೆಂದು ಕರೆದೇನ ॥

ಮಾರಯರು ಬೈದರ ಬಾರಾವು ಕಣ್ಣೀರು ।
ಮಾರಯರ ತಮ್ಮ ಮೈದೂನ । ಬೈದರ ।
ಮಾಡಿಲ್ಲದ ಮಳೆಯು ಸುರಿದಂಗ ॥

ಹಾಲ ಹರವಿಯ ಸುತ್ತ ಯಾಲಕ್ಕಿ ನಾತಾವ |
ಯಾರುಂಡರವ್ವ ಹಗಲೂಟ | ನನ ಮನಿಯ |
ಮಾರಾಯರ ತಮ್ಮ ಮೈದೂನ ||

ಮೈದೂನ ಬೈದರ ಹೊಯ್ದ ಹೋಳಿಗಿಯಾದ |
ಕೊಯ್ದ ಮಲ್ಲಿಗಿ ನನೆಯಾದ | ಮತ್ಯಾದಾಗ |
ಅತ್ತೀಗಿ ಹತ್ತಾಯಿ ಸರಿಯಂದ ||

ಹಣ್ಣು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಕಣ್ಣೀಗಿ ಕೆಪಗ |
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಏನ ನೇಗೆಣ್ಣ | ಆಕಿ ಮಾತು |
ಬೆಣ್ಣಾಗ ಮುಳ್ಳು ಮುರಿದ್ದಂಗ ||

ನೇಗೆಣಿ ಮಗ ಬಂದು ನಗುತ ತೊಡಿಯಲಿ ಕೂತ |
ಇಳಿಯೊ ಕಂದಯ್ಯ ತಳಿಯಾಕ | ನಿಸ್ಸೌವ್ವ |
ಸನಮನಿಕೆ ಇಲ್ಲ ನನಗೂಡ ||

ಬೀಸಲಕ ಕುಂತಿನಿ ಕೂಸ ನನ ತೊಡಿಮ್ಯಾಲ |
ವಾಸ್ಯಾಡಬ್ಯಾಡ ನೆಗೆಯೇಣಿ | ನಿನ ಕೆಲಸ |
ತಾಸೊತ್ತಿನಾಗ ತಿರವೇನ ||

ಹಚ್ಚಿದ ಮಾತೀಗಿ ಹರಿವ ಗಂಗೆರಡಾಗಿ |
ಇಚ್ಚಿಳ್ಳ ಮನವು ವಿಷವಾಗಿ | ಒಳಗೊಳಗ |
ಪಚ್ಚಿದವರ್ಮಾರ ಕದನವ ||

ಅರಸುತೂಕದ ನಲ್ಲ ಗಳಿಸುವ ಮೈದೂನ |
ನಡಿಸಿಕೊಳುವತ್ತಿ ಸಿರಿಗಂಗಿ | ಮನಿಯಾಗ |
ಬದುಕು ಮಾಡುವದು ಅರಿದೇನ ||

ಸೇರದ ಗಂಡಯ್ಯ ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲೊ |
ಬಾರೋ ಗಂಡಯ್ಯ ಮಲಗೋಣ | ಮಂಚದ್ದೇಲೆ |
ತಾಳೆಹೂವಿನ ತಲೆದಿಂಬು ||

ಉಂಡರುಟ್ಟರು ಸೇರ, ಮಂಡೆ ಬಾಚರು ಸೇರ ।
ಗಂಡನಲ್ಲ ಕಾಣೋ ದುಸ್ಥಾನ । ಹೊಟ್ಟೆಲೆ ।
ಕೆಂಡದಂತೆ ಮೂಡೋ ರಘುರಾಮ ॥

ಶಿವರಾಯ್ ಮನೆ ಮುಂದ ಮಾವಿನ ಮರ ಹುಟ್ಟಿ ।
ಎಲೆಎಲೆಗೊಂದು ಗಿಳಿ ಕೂತು । ಹೇಳಿದವು ।
ಶಿವರಾಯ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸವತಿ ತಂದ ॥

ಮನಸ್ಸಾಪ

ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡವ್ವಗೆ ಚೊಚ್ಚಿಲ ಮಗಳಾದ ।
ಬಿಟ್ಟಾಡಿಕೊಳುವ ವೈರಿಯ । ಮನಿಮುಂದ ।
ಬಿಟ್ಟಗತ್ತಾಗಿ ಹೊಳೆದೇನ ॥

ಹೊಂದಿಕ್ಕಲ್ಲದ ಮಾತ ಹೊಂದಿಸಾಡಲಿ ಬ್ಯಾಡ ।
ಬಂಧಾನ ನಾನು ಬಡಲಾರೆ । ಕಣ್ಣೀರು ।
ಹೊಂದಲಿ ಅವರ ಶಿಸುವೀಗಿ ॥

ಸರಗೀಯ ಕೊಂಡ್ಲೆಂಗ ಸರದಿತ್ತ ನನ ಮನವು ।
ಸರಿಬಾರದವರು ಇದರಿಗಿ । ಬಂದರ ।
ಧರಿ ಮೋಜಿನ ಮನವ ನೆಲ ನೋಡಿ ॥

ಬಾತೀಗಿ ಬಾರದ್ದು ಯಾತಕ ನೆನಿಯಲಿ ।
ಜಾತಮಲ್ಲಿಗಿ ನನ ಮನವ । ಬಾಯಾನ ।
ಜಾಚೇಲಿ ಮಾಡಿ ಉಗಳೇನ ॥

ಅಂಜಿಕಿ ತೋರಿದರ ಅಂಜವರ ಮಗಳಲ್ಲ ।
ಮಂಜಾನದಾಗ ಹುಲಿಕರಡಿ । ತೋರಿದರ ।
ಅಂಜಿ ತಿರುಗುವರ ಸೊಸಿಯಲ್ಲ ॥

ಮನವೊಂದು ಮಾಣಿಕ ಏನಂದ ಘಾತಕ ।
ನಾ ನೊಂದ ನನ್ನ ಮನ ನೊಂದ । ಕೈಯಾನ ।
ಬಿಳಿಯೆಲಿ ಬಾಡಿ ರುಚಿ ಹಾರಿ ॥

ಕಾಚೀನ ಕರದೆಷ್ಟು ಅಡಕೀಯ ವಗರೆಷ್ಟು ।
ಸೇರ ಚೆಳ್ಳೊಳ್ಳಿ ಸೆದಿಯೆಷ್ಟು । ನನ ಗೂಡ ।
ಮಾತಾಡದವರ ಬಿಗುವೆಷ್ಟು ॥

ನೆದಿಯ ದಂಡೀ ಮ್ಯಾಲ ಎಳಿಯ ಸವತೀಕಾಯಿ ।
ಕಡಿಯಂದರ್ದಾಂಗ ಕಡಿಯಲೆ । ಆ ಮಾತ ।
ಮರಿಯಂದರ್ದಾಂಗ ಮರೆಯಲೆ ॥

ಯಾರೀಗಿ ಯಾರಿಲ್ಲ ಈ ಮನಕ ಧೀರಿಲ್ಲ ।
ಆರ್ಮಣದಾಗ ಪರದೇಶಿ । ಸತ್ತರ ।
ಯಾರೀಗಿ ದುಃಖ ಹಡೆದವ್ವ ॥

ತಂದಿ ನನ ಹಡೆದಪನ ಕುಂದೀನ ಮಗಳಲ್ಲ ।
ಮಂಪ್ಯಾಗ ನಿಂತು ನಗಲಿಲ್ಲ । ನನ್ನೂರ ।
ಬಳಗಕ ಮಾತು ತರಲಿಲ್ಲ ॥

ಅಸರಕಿ ಅಳದಿಟ್ಟ ಬ್ಯಾಸರಕಿ ಬಳದಿಟ್ಟು ।
ಚಿಂತಿ ಕಾಲಗ ತುಳಿದಿಟ್ಟು । ಈ ದೇಹ ।
ಶೀಲ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಜನದಾಗ ॥

ಆರ್ಮಣದಡವ್ಯಾಗ ಯಾರಾಣಿ ಕೊಡಲೆವ್ವ ।
ಸೂರ್ಯ ನಿನ್ನಾಣಿ ಶಿವನಾಣಿ । ಕೊಟ್ಟೀನ ।
ಆರ್ಯಾಣ ಗೆದ್ದು ಒರುವೇನ ॥

ಆ ಸತ್ತರಯ್ಯನ ಬ್ಯಾಸತ್ತರಯ್ಯನ ।
ನಾ ಸತ್ತರಯ್ಯನ ಅನಬ್ಯಾಡ । ಹಡೆದವ್ವ ।
ಹೆಣ್ಣೀನ ಜನಮ ನೀಗೇನ ॥

ಕುದುರೆ ಮೇಲ್ ಬರುವವನು ಚದುರನೆಂಬತಲಿದ್ದೆ ।
ಕವರುಗಾಲಿಕನ ಮದವಣ್ಣ । ನಮ್ಮನೇ ।
ಚಮರಗೆ ನೀನೆಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ್ಯೊ ॥

ಒಂಟಿ ಮೇಲ್ ಬರುವವನು ಬುಟನೆಂಬತಲಿದ್ದೆ ।
ಗಂಟುಗಾಲಿಕನ ಮದವಣ್ಣ । ನಮ್ಮನೇ ।
ಬಂಟಿಗೆ ನೀನೆಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ್ಯೊ ॥

ಹೆಣ್ಣೆತ್ತ ಮನೆಯು ಭಿನ್ನಭಕುತವಾದೋ ।
ಬಣ್ಣ ಬರೆದಿವ್ವಿ ನಡುಮನೆಗೆ । ತಾಯಮ್ಮ ।
ಬಣ್ಣ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಮರೆಯಮ್ಮ ॥

ಅಂಡಗಾಲಿನವಳ ತಂದೆ ತುಂಡು ಮುಸುಡೆವಳ ತಂದೆ ।
ತೊಂಡೆಕಾಯಂಥ ತುಟಿಯವಳ । ನೀ ತಂದು ।
ತಂಗಿಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಗೆಯಾದೆ ॥

ಮೂದೇವಿ ನೀ ತಂದೆ ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ತಂದೆ ।
ಸ್ವಸ್ಥನಿರದೆ ಕಸಬರಲ । ನೀ ತಂದು ।
ತಂಗಿಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹಗೆಯಾದೆ ॥

ತಾಟಗಿತ್ತಿ ತಂದೆ ತೋಟ್ಟ ಬಸವಿ ತಂದೆ ।
ಮಾಟದ ಮಾರಿ ನೀ ತಂದೆ । ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
ತಂಗೇರಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀ ಹಗೆಯಾದೆ ॥

ಹೋಗುವಾಗ ಹುಲ್ಲೆ ಕಂಡೆ ಬರುವಾಗ ಬಸವನ ಕಂಡೆ ।
ತವರೂರು ದಾರೀಲಿ ಎತ್ತಾವ । ಸರ್ಪ ಕಂಡೆ ।
ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದೆ ಅತ್ತಮ್ಮ ॥

ಸಶಿಪತಿ

ಅಡಗೀಯ ಮನಿಯಾಗ ಮಡದೀಯ ಸುಳುವಿಲ್ಲ ।
ಅಡಗಿ ಬಾಯೀಗಿ ರುಚಿಯಿಲ್ಲ । ಹಡೆದವ್ವ ।
ಮಡದಿ ತವರೀಗಿ ಹೋಗ್ಗಳ ॥

ಹಚ್ಚಡದ ಪದರಾಗ ಅಚ್ಚ ಮಲ್ಲಿಗಿ ಹೂವ ।
ಬಿಚ್ಚಿ ನನ ಮ್ಮಾಲ ಒಗೆವಃಥ । ರಾಯರನ ।
ಬಿಟ್ಟಾಂಗ ಬರಲೆ ಹಡೆದವ್ವ ॥

ಗಂಡಹೆಂಡರ ಜಗಳಾ ಗಂಧ ತೀಡೀಧಾಂಗ ।
ನಿಂಗಕ ನೀರು ಎರೆದಾಂಗ । ಹಿರಿಹೋಳೆಯ ।
ಗಂಗವ್ವ ಸಾಗಿ ಹರಿದಾಗ ॥

ಊರೀಗಿ ಹೋಗವರ ಮಾರ್ಯಕ ಬಾಡ್ಯಾವ ।
ಗೀರಗಂಧ್ಯಾಕ ಬೆವತಾವ । ಮಡದೀನ ।
ಬಿಟ್ಟ ಹೊಂಟಾರ ಪರನಾಡ ॥

ಎಂದ ಬರತಿರಿ ನನ್ನ ಗಂಧದ ರತಿಗಾರ ।
ರುಮ್ಮಾಲ ಎಲ್ಲ ಪರಿಮಳ । ನನ ನಲ್ಲ ।
ಎಂದ ಬರತೀರಿ ನನಗ್ಗೇಳ ॥

ಕಮಳದ ಹೂ ನಿನ್ನ ಕಾಣದೆ ಇರಲಾರೆ ।
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಯೆ ಬಿಡಲಾರೆ । ಕೇದಿಗೆ ।
ಗರಿ ನಿನ್ನನಗಲಿ ಇರಲಾರೆ ॥

ಯಾಕವ್ವ ನನ ಜೀವ ಜಾಚೇಲಿವಲ್ಲದ ।
ಜಾತ್ರಿಗ್ಗೋದವರು ಬರಲಿಲ್ಲ । ಇಂದೀನ ।
ರಾತ್ರಿ ಹ್ಯಾಂಗಾರೆ ಕಳೆಯಲೆ ॥

ಹಣಚಿಬಟ್ಟಿನ ವ್ಯಾಲ ಹರಿದಾಡು ಕುಂಕುಮ |
ಪಾರೀಗಿ ಪುರುಷ ಇದರೀಗಿ | ಕುಂತರ |
ಹೆಚ್ಚಿನ ತವರ ಮರತೇನ ||

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರ ನಲ್ಲನಂಥವರಿಲ್ಲ |
ಹಲ್ಲು ನೋಡಿದರ ಹವಳವ | ನಲ್ಲನ |
ಸೊಲ್ಲು ಕೇಳಿದರ ಸಮಧಾನ ||

ಎರಿಕೆಂಟಿ ಬರಿಗಾಲ ನಡುವೆ ನೆಗ್ಗಿಲಮುಳ್ಳು |
ರಾಯ ನಿಮ ಖಳುವಿ ಬರುವಾಗ | ಹಿಂದಿನ |
ನೆನಪಾಗಿ ಜೀವ ಹೋದೀತ ||

ಸರದಾರ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸರುವೆಲ್ಲ ಮರತೇನ |
ಸರವಾಗ ಇರುವ ಗುಳದಾಳಿ | ನಿಮ್ಮಿಂದ |
ಸರುವ ಬಳಗಿಲ್ಲ ಮರತೇನ ||

ಅರಗಿನಂಥಾ ನಲ್ಲ ತಿರುಗಿ ಬಾರದೆ ಹೋದಾ |
ಅರಗಿನ ಹೋಗಿ ಕರತಾರ | ನಗರದ |
ದರಬಾರದಾಗ ಇರತಾರ ||

ಪಾರೀಗಿ ಪುರುಷರು ಊರೀಗಿ ಹೋದರ |
ನಾರಿ ನಿನ ಕಣ್ಣು ಒಳಹೊರಗ | ತಿಂಗಳದ |
ಜುದ್ರಾಮರ್ಯಾಗ ತಡದಾರ ||

ಹಾಸೀಗಿ ಹಾಸಂದಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿಯಂದಾ |
ಬ್ಯಾಸತ್ತರ ಮಡದಿ ಮಲಗುದಾ | ನನ ರಾಯಾ |
ತನ ನೋಡಿ ತವರ ಮರಿಯಂದಾ ||

ಮಡದೀನ ಬಡಿದಾನ ಮನದಾಗ ಮರಗ್ಯಾನ |
ಒಳಗೊಣ್ಣೀಗಿ ಸೆರಗ ಹಿಡಿಯೂತ | ಕೇಳ್ಯಾನ |
ನಾ ಹೆಚ್ಚೊ ನಿನ್ನ ತವರೆಚ್ಚೊ ||

ಸಿರಿಗಂಧದ ಚಿಕ್ಕಿ ವಡೆದು ವತ್ತಲ ತುಂಬಿ ।
ತಿರುಗಾಡಿ ನೀರ ಬೆರಸೇನ । ನನ ಮನಿಗಿ ।
ಹಿಡಿ ಹೊನ್ನು ತರುವ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ॥

ಹಿಂಡು ಮಂದ್ಯಾಗಿರುವ ಪುಂಡಲೂಟಕೆ ಬಂದ್ರು ।
ದುಂಡಕ್ಕಿ ಬಾನ ಕುದಿಯಾವ । ರಾಯರ ।
ಪುಂಡಾಟದಾಟ ಹಿಡಿಲಾರೆ ॥

ಗಂಧಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಗೊಂಡು ಗಂಗ್ಯಾಗ ನಿಂತಾರ ।
ಒಂದೊಂದು ಹೇಳಿ ನಗತಾರ । ರಾಯರಿಗೆ ।
ಎಂಥ ಸಿರಿಗಂಗಿ ಹಡೆದಾಳ ॥

ಅರಸ ಒಳ್ಳೆವರಂತ ವಿರಸವಾಡಲಿ ಬ್ಯಾಡ ।
ವರುಷದ ಮಾತು ಮನದಾಗ । ಇಟಗೊಂಡು ।
ಪರಸಿಗೊಡ್ಡಲ್ಲಿ ತಗೆದಾರ ॥

ಸರಕಾರಕ್ಕೋಗವರ ಸೆರಗಿಡಿದು ತರಬೇನ ।
ಸರದಾರ ಕೇಳಿ ನನ ಮಾತ । ನನ ರಾಯ ।
ಸರಗೀಯ ಕೊಂಡಿ ಸಡಲ್ಯಾವ ॥

ಅತ್ತಿ ಹೂವಿನ ಸೀರಿ ಅಚ್ಚೀರಿನ ವಂಕಿ ।
ಇಚ್ಚಿಯವರಲ್ಲ ಮನಿಪುರುಷ- । ರ ಕೂಡ ।
ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿ ಫಲವೇನ ॥

ಕಟ್ಟಾಣಿ ಗುಂಡೀಗಿ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಲಿಬ್ಯಾಡ ।
ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೀದ ಬಳಗಲ್ಲ । ಪತಿಪುರುಷ ।
ಕಟ್ಟಾರ ತಮ್ಮ ಪದರಾಗ ॥

ಅತ್ತೆ ಅತ್ತೀಕಾಯಿ ಮಾವ ಮಲ್ಲಿಗೊವ ।
ಭಂಗಾರಗೋಲ ಹಿರಿ ಭಾವ । ನನ ಮನಿಯ ।
ಅರಿಸೀಣ ಕನಿಯೂ ಅರಸರು ॥

ಬಟ್ಟಲಗಣ್ಣೀಲಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡ್ಯಾರ ।
 ಸಿಟ್ಟಾಕೊ ರಾಯ ನನ ಮ್ಯಾಲ । ನಾ ಅಂಥ ।
 ಹುಟ್ಟಿಸ್ಯಾಡವರ ಮಗಳಲ್ಲ ॥

ರಾಯ ಬರತಾರಂತ ರಾತ್ರೀಲಿ ನೀರಿಟ್ಟ
 ರನ್ನ ಬಚ್ಚಲಕ ಮಣಿ ಹಾಕಿ । ಕೇಳೇನ ।
 ಸಣ್ಣ ಪಳ ಮ್ಯಾಲ ಸಂವತ್ಯಾಕ ॥

ಅಂಗೀಯ ಮ್ಯಾಲಂಗಿ ಭಂದೇನೊ ನನ ರಾಯ ।
 ರಂಬಿ ಮ್ಯಾಲ ರಂಬಿ ಪ್ರತಿ ರಂಬಿ । ಬಂದರ ।
 ಭಂದೇನೊ ರಾಯ ಮನಿಯಾಗ ॥

ವಾರೀಗಿ ರಾಯರು ಉರೀಗಿ ಹೋದರ ।
 ಸೇರ ಭಂಗಾರ ತೆಗೆದಂಗ । ಮಲ್ಲಿಗಿ ।
 ಮುಡಿದು ಅಂಗಳಕ ಒಗೆದಂಗ ॥

ಹೇಸಿ ನಿನ ಬದುಕೀಗಿ ಆಶೆ ನಾ ಮಾಡಿಲ್ಲ ।
 ರೇಸೀಮಿ ಉಡುವ ಧೂರಿ ನನ್ನ । ರಾಯರ ।
 ಆಶೆ ಮಾಡೇನ ಅನುಗಾಲ ॥

ಬಾಳಿ ಬಾಗ್ಯಾಡತಾವ ತೆಂಗು ಜೋಲ್ಯಾಡತಾವ ।
 ಮೇಲ್ಯಾಡತಾವ ಗಜನಿಂಬಿ । ಬನದಾಗ ।
 ಪಗಡಿ ಆಡ್ಯಾರ ನನ ರಾಯ ॥

ಚಂದರಾಮನ ಚಿಕ್ಕಿ ಇಂಬಾಗಿ ಇರಲೆವ್ವ ।
 ರಂಬೀಗಿ ರಾಯ ವರನಾಗಿ । ಇದ್ದರ ।
 ಭಂಗಾರನ್ಯಾಕ ಇಡಬೇಕ ॥

ಸಾರಿಸಿದ ಮನಿಯಾಗ ಏರಿಸಿದಡಕಲ ।
 ವಾರೀಗಿ ರಾಯ ಒಳಹೊರಗ । ಸುಳಿದರ ।
 ವಾಲೀಗಿ ವಜ್ರ ಜಡಿದ್ವಾಂಗ ॥

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರ ನಲ್ಲನಂಥವರಿಲ್ಲ ।
 ದಂಡಿನಾಗವರ ದನಿಯಿಲ್ಲ । ನಲ್ಲನ ।
 ಸೊಲ್ಲ ಕೇಳಿದರ ಸನುಮನಿಕೆ ॥

ಹೋಗುವ ರಾಯರ ಹೋಲಿಕೆ ನೋಡೀನ ।
 ಕಾಲ ಹಿಂಬಡಕ ಕಮಲವು । ಭಿಂಜೀಯ ।
 ಚಂದರನಕಿಂತ ಬಲು ಚೆಲುವ ॥

ರಾಯ ನಿಮಕಿಂತ ಭಾರಿ ಗುಣದವರಿಲ್ಲ ।
 ಭಾಳೆಳ್ಳಿಕೊಂಡ ಬಳಗಕ । ನಿಮ ಸಿಟ್ಟು ।
 ತಾಳಿಕೋರಿ ರಾಯ ಕಡೆತನಕ ॥

ಹಾಸೀಗಿ ಹಾಸೆಂದ್ರು ಮಲ್ಲಿಗಿ ಮೂಸೆಂದ್ರು ।
 ನಿಂತು ನೂರಲಿಯ ಮಡಿಚೆಂದ್ರು । ರಾಯರಿಗೆ ।
 ಎಂಥ ಸಿರಿಗಂಗಿ ಹಡೆದಾಳ ॥

ಹಾಸಿದ್ದಾಸಿಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಾದೀಗಿ ಮಲಗ್ಗಾರ ।
 ಸೂಸಗಾಳೀಗಿ ಬಳಕೂವ । ರಾಯರಿಗಿ ।
 ಏಸು ಬಾರಿ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯಾಲೆ ॥

ಕಾಜೀನ ಖಂಬಕ ಮೋಜಿಲಿ ನಿಂತಾರ ।
 ಒಂದೊಂದು ಹೇಳಿ ನಗತಾರ । ರಾಯರಿಗಿ ।
 ಎಂಥ ಸಿರಿಗಂಗಿ ಹಡೆದಾಳ ॥

ರಾಜ ಅಂಗಳದಾಗ ರಾಯರ ಸುಳುವಿಲ್ಲ ।
 ಪಾಗದಾಗವರ ಕೂದುರಿಲ್ಲ । ನನ ಬಾಳಾ ।
 ಹೋಗಿ ಬಾ ಅವರ ಸದರೀಗಿ ॥

ಸೊಲ್ಲಾ ಪರದ ಸಲ್ಲೆ ಆದಕ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಲ್ಲೆ ।
 ಬಿಚ್ಚಿ ನನ ಮ್ಯಾಲ ಒಗೆವಂಥ । ರಾಯರಿಗಿ ।
 ಬಿಟ್ಟಾಂಗ ಬರಲೆ ಹಡೆದವ್ವ ॥

ಸುಣ್ಣ ಇಲ್ಲದ ಗೋಡಿ ದೇವರಿಲ್ಲದ ಜಗಲಿ ।
ಅರಸಿಲ್ಲದ ಮನೆತನ । ಮಾಡೂದು ।
ಯಾತರ ಸುಖವು ಹಡೆದವ್ವು ॥

ಗಂಡ ಪಂಡಿತರಾಯಾ ರಂಡೀಯ ಮಾಡಿದರ ।
ಛಂಡ ಮಾಡಿವರ ಮಗಳಲ್ಲ । ಕೊರಳಾನ ।
ಗುಂಡು ಬೇಡಿದರ ಕೊಡುವೇನ ॥

ಕೂಲಿ ಮಾಡಿದರೇನ ಕೋರಿ ಹೊತ್ತರೇನ ।
ನಮಗ ನಮ ರಾಯ ಬಡವೇನ । ಬಂಗಾರ ।
ಮಾಲ ಇದ್ದಾಂಗ ಮನಿಯಾಗ ॥

ಕಡಗದ ನನ ಕೈಯ ಬಿಡು ನನ್ನ ಮಾರಾಯಾ ।
ಕದನ ಬಂದಾವು ನಮನಿಮಗ । ವಿಳ್ಳವ ।
ಮಡಬಾಗ ಕಂಡೆ ನಿಮ ಮನವ ॥

ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ ರಾಯ ಸೆಲ್ವಾಕ ಮಾಸ್ಕಾದ ।
ಅಲ್ಲೊಬ್ಬಳ ಕೂಡ ಸಲಗೀಯ । ನೀವ್ ಮಾಡಿ ।
ಇಲ್ಲಿಂಬುದೇನ ನನ ಮುಂದ ॥

ಅತ್ತಿ ನಿಮ್ಮೊಟ್ಟಿವರು ಅಸಲ ಪಂಡಿತರಾಯ ।
ಬಿಸಿಲ್ವತ್ತಿ ಕುದುರಿ ಇಳಿದಾರ । ಅಣ್ಣನ ।
ಎಸಳ ಯಾಲಕ್ಕಿ ಬನದಾಗ ॥

ಅರಸರ ದಯದಿಂದ ಅರಸೀಣ ಕುಂಕೂಮ ।
ಗೋದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನನೆದಂಡಿ । ಕಟ್ಟೂದು ।
ಅರಸ ಮೂರಾಯ್ ದಯದಿಂದ ॥

ಅರು ಸೇರಿನ ಸರಗಿ ಅರಗಿಲ್ಲದ ಕಟ್ಟಾಣಿ ।
ನತ್ತು ಬೇಡಿದರ ನಗುವಂಥ । ರಾಯರನ ।
ನಿಂತ ಬೇಡೀನ ಶಿವನಲ್ಲಿ ॥

ಹಣಚಿಬಟ್ಟಿನ ಕೈಯ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಿ ಬ್ಯಾಡ ।
 ನೆತ್ತರಿಳಿದಾವು ಬೆರಳಿಗಿ । ನನ ರಾಯ ।
 ಅತ್ತಿ ಬೈದಾಳು ಕೈಬಿಡೊ ॥

ಯಾಲಕ್ಕಿ ಕಾಯ್ ಸುಲಿದು ಯಾವಡಗಿ ಮಾಡಲಿ ।
 ಊರಿಗೊಡ್ಡಗಾರ ರಾಯರು । ಬಾರದೆ ।
 ಯಾವಡಗಿ ಮಾಡಿ ಫಲವೇನ ॥

ಸಿಟ್ಟು ನಾ ಆದೇನ ಶ್ರೀಹರಿ ನಿನ ಮ್ಯಾಲ ।
 ಉಚ್ಚಿ ಒಗದೇನ ರುಳಿ ಸರಗಿ । ಗೋಕುಲನ ।
 ಕೃಷ್ಣ ನನ ಮ್ಯಾಲ ಮುನಿದೇನ ॥

ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ ನನ್ನ ಮಲ್ಲಿಗೆಂಥಾ ರಾಯಾ ।
 ಎಲ್ಲಾರು ನನ್ನ ಬೈದಾರು । ಆ ಕತಿಯು ।
 ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೇಳು ನಿನ ಕಡುರಿ ॥

ಕಾಜಿನ ಕಂಬಕ ಮೋಜೀಲೆ ನಿಂತಾರ ।
 ಊದೀನ ಕಡ್ಡೆಂಗ ಬಳಕೂವ । ದೊರಿಗೂಡ ।
 ಬದುಕು ಮಾಡೂದ ಬಹು ಚೆಂದ ॥

ಊರ ಮುಂದಿನ ಹಳ್ಳ ಕುಸಬಿ ಬಡಿದರ ಜೊಳ್ಳು ।
 ಗಲ್ಲದ ಮ್ಯಾಲ ಕಿರಿಬಳ್ಳು । ಇಟಗೊಂಡು ।
 ನಲ್ಲನ ಕೂಡ ನಕಲೀಯ ॥

ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಉಂಡು ಮಲಗುವತನಕ ।
 ಲಿಂಗದ ನೀರು ಹರಿದ್ದಂಗ । ಹಿರಿ ಹೊಳೆಯು ।
 ಗಂಗವ್ವನ ಕೂಡಿ ನಲಿದ್ದಾಂಗ ॥

ವಾರೀಗಿ ರಾಯರು ಊರೀಗಿ ಹೋದರ ।
 ದಾರಿಗುಂಟಾವ ನನ ಕಣ್ಣು । ಮನಿಯುತನ ।
 ದೇವರಿನ್ನೂ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ॥

ಒಕ್ಕಲಿಗನ ಹುಡುಗನ ಒಲ್ಲೆ ನಾ ಕಾಣಮ್ಮ
ಎಕ್ಕೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಮಾನೆಮಾರು । ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ।
ದುಃಖ ಮಾಡವ್ವೆ ಕಣದಲ್ಲಿ ॥

ಅಗಸರ ಹುಡುಗನ ಒಲ್ಲೆ ನಾ ಕಾಣಮ್ಮ
ಕಣಕಾಲು ಪೊಣಕಾಲು ಮೈಲಿಗೆ । ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ।
ತಿಣಕಾಡ್ತ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆವಾನು ॥

ಒದ್ದಾರ ಹುಡುಗನ ಒಲ್ಲೆ ನಾ ಕಾಣಮ್ಮ ।
ಗದ್ದಾಲಿ ಚವಿಕೆ ಹೆಗಲೈಲೆ । ಇಟಗೊಂಡು ।
ಗುದ್ದಾಡಿ ಮಣ್ಣು ಕಡದಾನು ॥

ಕೂಡಿದರೆ ಕೂಡಬೇಕು ಬೇಡಾರ ಹುಡುಗನ ।
ಪಾವುಡದ ಚುಂಗು ಮೊಳದುದ್ದ । ಬಿಟುಕೊಂಡು ।
ಓಡ್ಕೊಗೋ ಮೊಲನ ಜಡುದಾನ ॥

ಬಸುರೆ - ಬಾಣಂತಿ

ಆಡು ಮಕ್ಕಳ ಕಂಡು ಬೇಡಿತ್ತು ನನ ಜೀವ ।
ಕೇಳಿದ್ದನೇನ ಶಿವರಾಯ । ಹೊಟ್ಟಾಗ ।
ಮೂಡಿದ್ದನೇನ ಮಗರಾಮ ॥

ನಾಕು ತಿಂಗಳ ಬಸರ ನಾ ಕೇಳಿ ನೀ ಕೇಳಿ ।
ನೀರಹೊಳೆ ಕೇಳಿ ನಿಜವಾಗಿ । ಮನಿಯಾನ ।
ಮಾವ ಕೇಳಿ ಹೂವ ಮುಡಿಸ್ಕಾರ ॥

ಮಾವಿನ ಮಿಡಿ ತಂದು ಮಾವ ಉಡಿಯಾಗ್ಗಾಕಿ ।
ಮಾಯಾದ ಮಕ್ಕಳಡಿಯೆಂದು । ಹಿಗ್ಗಿಲಿ ।
ಮಾವ ಬಂದ್ಲರಕಿ ಕೊಡತಾರ ॥

ಕಂದ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಕುಂದ್ಯಾವಕ್ಕನ ಮಾರಿ ।
 ಕಂದ ಚಂಡಾಡಿ ಬರುವಾಗ । ಆ ಮಾರಿ ।
 ಕುಂದಲ್ಪರಳಾಗಿ ಹೊಳೆದಾವ ॥

ದೇವರ ಮನಿಯಾಗ ಜೋಡೆರಡು ದೀವೀಗಿ ।
 ದ್ವಾರೇದ ಕೈಯ ತೆಲಗುಂಬ । ಇಟಗೊಡು ।
 ಕಂದನ ಹಡೆದು ಮನಗ್ಯಾಳ ॥

ಬ್ಯಾನೀಯ ತಿನುವಾಗ ಬ್ಯಾಡವ್ವ ಮಕ್ಕಳು ।
 ಬಾಗಿ ಬಚ್ಚಲ ಹೊಗುವಾಗ । ಬಯಸ್ಯಾರ ।
 ನೂರೊಂದು ಫಲವ ಕಂಡು ಶಿವನೆ ॥

ಬಸಿರ ಬಯಕೆ ಚಂದ ಹಸಿರು ಕುಷ್ಟಸ ಚಂದ ।
 ನಸುಗೆಂಪಿನವಳ ನಗೆ ಚಂದ । ಅಕ್ಕಯ್ಯ ।
 ಬಸುರಾದರೆ ಚಂದ ಬಳಗಕ ॥

ಬಾಲನ ಹೆರುವಾಗ ಬಾಡಿತಮ್ಮನ ಮೊಗ ।
 ಬಾಲ ಚಂಡಾಡಿ ಬರುವಾಗ । ಅಮ್ಮನ ಮೊಗ ।
 ಕುಂದಣದ ಚಿನ್ನ ಹೊಳೆದಂಗ ॥

ಬಾಣಂತಿ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಬಾ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
 ಮತ್ತೊಂದು ತಮಟೆಯ ಹೋಯ್ಸೇವೆ । ನಿನ ಕಂಡು ।
 ಭಾಗಾದಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವಳ ॥

ಯಾರಾ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಯಾರು ಕೇಳದ ಹಾಗೆ ।
 ನಾರಿ ತನ ತಂಗಿ ಪುರುಷರಿಗೆ । ಬಸುರೆಂದು ।
 ಭೋರೆಂಬ ಧಾರೆ ಎರಸ್ಯಾರೆ ॥

ಲಾಲಿ

ಅಡಕಿ ಸುತ್ಯಾಗ ಆಡ್ಯಳ ಡೊಂಬೂತಿ ।
ನೋಡಿ ಬಂದಣ್ಣ ಉಣವೊಲ್ಲ । ಡೊಂಬೂತಿ ।
ನಾಳೆ ಬಂದಾಡ ನವಿಲಾಟ ॥

ಕರಿಯಂಗಿ ಕಸೂತಿ ತಲೆತುಂಬ ಜಾವೊಳ ।
ಅಂಗಳದಾಗ ನವಿಲಾಟ । ಅದಕಿತ ।
ರಂಗಯ್ಯನಾಟ ವಿಪರೀತ ॥

ಜೋಗೂಳ ಹಾಡಿದರ ಆಗಳೇ ಕೇಳ್ಯಾನ ।
ಹಾಲ ಹಂಬಲ ಮರತಾನ । ಕಂದೈಗ ।
ಜೋಗೂಳದಾಗ ಅತಿ ಮುದ್ದೆ ॥

ಯಾತಕಳುತಾನೆಂದು ಎಲ್ಲಾರು ಕೇಳ್ಯಾರ ।
ಕಾಯದ ಹಾಲ ಕನಿ ಬೇಡಿ । ಕಂದಯ್ಯ ।
ಕಾಡಿ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಇಳಿಯಾನ ॥

ಅತ್ತಾನ ಕಾಡ್ಯಾನ ಮತ್ತೇನು ಬೇಡ್ಯಾನ ।
ಮೆತ್ತಮೆತ್ತನ ಧಿಮುಕವ । ಕೊಟ್ಟರ ।
ಗವ್ವು ಚಿಪ್ಪಾಗಿ ಮಲಗ್ಯಾನ ॥

ಅಳುವ ಕಂದನ ತುಟಿಯು ಹವಳದ ಕುಡಿಯಂಗ ।
ಕುಡಿಹುಟ್ಟು ಬೇವಿನೆಸೆಳಂಗ । ಕಣ್ಣೋಟ ।
ಶಿವನ ಕೈಯಲಗು ಹೊಳೆದಂಗ ॥

ಕಾಡಿಗ್ಗಟ್ಟಿದ ಕಣ್ಣು ತೀಡಿ ಮಾಡಿದ ಹುಟ್ಟು ।
ಮಾವಿನ ಹೋಳು ನಿನ ಕಣ್ಣು । ಕಂದಯ್ಯ ।
ಮಾವ ಬಣ್ಣೇಸಿ ಕರವಾನ ॥

ಕೂಸೊಂದು ಕುಂದಣ ಏಸೊಂದು ಜಾವೊಳ ।
ದೇಶಕ್ಕ ಜಾಣ ಅಗಸಾಲಾ । ಮಾಡ್ಯಾನ ।
ಕೂಸ ಕಂದಯ್ಯನರಳೇಲೆ ॥

ತೊಟ್ಟಿಲದಾಗೊಂದು ತೊಳದ ಮುತ್ತಿನ ಕಂಡೆ ।
ಹೊಟ್ಟಿ ಮ್ಯಾಲಾಗಿ ಮಲಗ್ಯಾನೆ । ಕಂದೈಗ ।
ಮುತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗದೇನ ॥

ಹವ್ವಲ್ಲೆ ಎಂದರ ಹೋಗೋನು ತಿರಿಗ್ಯಾನೆ ।
ಎಲ ನಿನ್ನನ್ನಾರು ಕರದಾರ । ನಾವ್ ನಮ್ಮ ।
ಗಿಣಿರಾಮನನ್ನ ಕರದೇವ ॥

ಅತ್ತರ ಅಳಲೆವ್ವ ಈ ಕೂಸು ನನಗಿರಲಿ ।
ಕೆಟ್ಟರ ಕೆಡಲಿ ಮನಿಗಲಸ । ಕಂದನಂಥ ।
ಮಕ್ಕಳಿರಲೆವ್ವ ಮನಿತುಂಬ ॥

ಹಾರೈಸಿ ಹಡೆದವ್ವ ಒಳಗೇನು ಮಾಡೂತಿ ।
ನೋಡು ಬಾ ತಾಯಿ ಮಗನಾಟಿ । ನನ ಬಾಲ ।
ಗುಲಗಂಜಿ ಗಿಡಕ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಾ ॥

ಆಡಿ ಬಾ ಎನ ಕಂದು ಅಂಗಾಲ ತೊಳದೇನ ।
ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ತಿಳಿನೀರ । ತಕ್ಕೊಂಡು ।
ಭಂಗಾರ ಮಾರಿ ತೊಳದೇನ ॥

ಬಾರಯ್ಯ ಬಾ ನನ್ನ ಬಾಲ ಚಕ್ರಾವರ್ತಿ ।
ನಾಲೀಗಿ ಮ್ಯಾಲ ಸರಸೋತಿ । ಇರುವಂಥ ।
ನನ ಬಾಲ ಹಾಲ ಕುಡಿ ಬಾರೊ ॥

ಅಳದೀರೊ ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ ನಿನಗೊಂದು ಹೇಳುವೆನು ।
ಅಮರವತಿಯೆಂಬ ಎಳೆದೋಟ- । ದೊಳಗಿನೆ ।
ಆರಗಿಳಿಯ ತಂದು ಕೊಡುವೇನ ॥

ಕೂಸು ನನ ಕಂದಯ್ಯ ಕೇಸ ಬಿಟ್ಟಾಡಾಗ ।
ದೇಶದಿಂದೆರಡು ಗಿಣಿ ಬಂದು । ಕೇಳ್ಕಾವ ।
ಕೂಸ ನೀ ದಾರ ಮಗನೆಂದು ॥

ತೋಳುಡ್ಡ ತಲೆಗಿಂಬು ಮಾರುದ್ದ ಹಾಸೀಗಿ ।
ಮೋಣಿಕದಂಥ ಮಗ ಮುಂದ । ಮಲಗಿದರ ।
ಮಾರಾಯ್ತು ಗೊಡವೆ ನನಗೇನ ॥

ಗಂಡಹೆಂಡರ ಜೋಡು ದುಂಡುಮುತ್ತಿನ ಜೋಡು ।
ಗಂಡೆರಳಿ ಜೋಡು ಅಡವ್ಯಾಗ । ನನ ಬಾಲಾ ।
ನೀ ಜೋಡೊ ನನಗೆ ಮನಿಯಾಗ ॥

ಬಾಲ ಹನುಮನ ಮುಂದ ಬಾಗಿ ಚಂಡಾಡ್ಯಾನ ।
ಬಾವೂಲಿಗಿವಿಯ ನನ ಬಾಲ । ಕಂಡರ ।
ಬಾಲ್ಯಾರು ಬಸಿರು ಬಯಸ್ಸಾರ ॥

ಹಿಂಡ ಮಕ್ಕಳೊಳಗ ಪುಂಡ ನನ ಕಂದಯ್ಯ
ದುಂಡಮಲ್ಲಿಗಿ ಮರನೇರಿ । ಹೂಕೊಯ್ದಾ ।
ಗಂಡುಳ್ಳ ಬಾಲಿ ತುರಬೀಗಿ ॥

ಚಿಕ್ಕ ನನ ಕಂದಯ್ಯ ಚಿಣಿದಾಂಡು ಅಡ್ಯಾನ ।
ಚಿಕ್ಕ ಹೊಳಿ ದಾಟಿ ತೋರೆಗಲ್ಲ । ಬಾಲ್ಯಾರ ।
ಚಿತ್ರದ ಕೊಡಕ ಚಿಣಿ ಬಡೆದ ॥

ತಾಯಿದ್ದ ತವರ್ದೆಚ್ಚು ತಂದಿದ್ದ ಬಳಗ್ದೆಚ್ಚು ।
ಸಾವಿರಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪತಿಪ್ಪರುಪ । ಹೊಟ್ಟೆಯ ।
ಮೋಣಿಕದ ಹರಳು ಮಗ ಹೆಚ್ಚು ॥

ಸಕ್ಕರಿ ಸವಿಗಾರಾ ವೀಳ್ಳದ ರುಚಿಗಾರಾ ।
ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರ । ನನ ಮಗನ ।
ಹ್ಯಾಂಗ ಸಂಬಸಲೆ ಹಡೆದವ್ವ ॥

ಗಾಳಿದೇವರ ಗೂಡ ಘೂಳಿದೇವರ ಬಂದಾ ।
ಆಕಳ ಹಿಂದ ಕರ ಬಂದಾ । ನನ ಮನಿಯ ।
ಮಾರಾಯರ ಹಿಂದ ಮಗ ಬಂದಾ ॥

ಬುಗಾರ ಬಾವೂಲಿ ಜಗ್ಗಿ ಬಿದ್ದಾವ ಜೋಲ |
 ಲಗ್ಗಿ ಹೂಡ್ಡಾನ ನಡು ಓಣಿ | ನನ ಬಾಳ- |
 ನಬ್ಬರಣಿ ಕೇಳಿ ಹಡೆದವ್ವ ||

ಹಾಲ ಬೇಡ್ತಾನ ಕೋಲು ಬೇಡಿ ಕುಣಿದಾನ |
 ಮಸರ ಬೇಡಿ ಕೆಸರು ತುಳಿದಾನ | ಕಂದಯ್ಯನ |
 ಕುಸುಲದ ಗೆಜ್ಜೆ ಕೆಸರಾಯ್ತು ||

ಗುಜ್ಜಿ ನನ ಕಂದಯ್ಯನ ಗೆಜ್ಜಿ ಸವ್ವಳ ಕೇಳಿ |
 ನಿಬ್ಬಣದೆತ್ತು ಬೆದರ್ಯವ | ಬೆಟ್ಟ ಸೇರಿ |
 ಮದ್ಯಾಣ ಮೇವ ಮರತಾವ ||

ಎಲ್ಲಾಕೆ ಇರಲೆವ್ವಾ ಹುಲ್ಲಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ |
 ನೆಲ್ಲಿಬಡ್ಡಾಗಿ ಚೆಗಿಯಲಿ | ಕಂದಯ್ಯ |
 ಜಯವಂತನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ||

ಕೂಸು ಇದ್ದ ಮನಿಗೆ ಬೀಸಣಿಕೆ ಯಾತಕ |
 ಕೂಸು ಕಂದಯ್ಯ ಒಳಹೊರಗ | ಆಡಿದರ |
 ಬೀಸಣಿಕೆ ಗಾಳಿ ಸುಳಿದಾವ ||

ಹಾಲ ಕುಡಿಯೆಂದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಬಟ್ಟಲ |
 ಕೀಲ ರಂಜಣಿಗೆ ಗಿರಿಸಿಂಪಿ | ಕಂದಗ |
 ಹಗಲೆಲ್ಲಿ ತರಲೆ ನೂರೆಹಾಲ ||

ಕಿರಿಕೀರಿ ಕಂದಗ ಬೆರಕೀಗಿ ನೀರಿಲ್ಲ |
 ಸರಕಾರದಗಸಿ ತೆರೆದಿಲ್ಲ | ಕಂದನ |
 ದನಿ ಕೇಳಿ ಅಗಸಿ ತೆರದಾವ ||

ತೊಟ್ಟಾನ ಕೂಸೀಗಿ ದಿಟ್ಟಿಯಾದಾವಂದ |
 ಕಟ್ಟಿದ ನವಿಲ ಗರಿಗೋಳ | ಬಾಳಾಗ |
 ಕರಿಬೇವಿನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗದೇನ ||

ಆಕಳ ಕರ ಬಿಟ್ಟು ನಾಕು ಮೂಲಿಗಿ ನಿಂತ ।
ಯಾಕೆ ಗೋಪೆವ್ವ ತೊರೆವಲ್ಲೆ । ನನ ಕಂದೆ ।
ಹಾಲಿಲ್ಲದೆ ಬೋನ ಉಣವೊಲ್ಲ ॥

ಹಾಲ ಕಾವೂ ಚಿಂತಿ ಬಾಲ ಮಲಗೂ ಚಿಂತಿ ।
ಇನ್ನಾರ ಚಿಂತಿ ನಮಗವ್ವ । ನನ ಗೆಳದಿ ।
ಮಗ ಬರುವ ಚಿಂತಿ ಮನದಾಗ ॥

ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನಿ ಹೆಗ್ಗಣ್ಣತ್ತಿದಾಂಗ ।
ಗಂಡಸಮಗ ಗಜಭೀಮ । ಹುಟ್ಟಿದರ ।
ಚಿಲಕಿ ಚಿತ್ತರ ನಗತಾವ ॥

ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಾದಂತ ಹೇಳಿ ಖಳುವಲಿ ಬ್ಯಾಡ ।
ಹೆಣ್ಣಂದರವರು ಹೆದರಾರ್ಕರ । ಕಂದವ್ವ ।
ಹೆಣ್ಣಲ್ಲ ನಮಗ ರವಿಚಿನ್ನ ॥

ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಲೊಂದು ಚಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿತು ತಾಯಿ ।
ನಿನ್ನೊರಿಗೊಮ್ಮೆ ಕರೆದೊಯ್ಯೆ । ಹಡೆದವ್ವ ।
ರಾಮ ಸಾಲ್ಯಾಗ ಬರೆಹಾಕ ॥

ಕಂದನ ಕಿರಿಕಿರಿ ಇಂದೇನು ಹೇಳಲಿ ।
ಬಿಂದಿಗಿ ಹಾಲು ಸುರುವಂದ । ಛೇಜೇಯ ।
ಚಂದ್ರಮನ ತಂದು ನಿಲಿಸೆಂದಾ ॥

ಕೂಸೆಲ್ಲ ಕುಂದಣ ನೆತ್ತೆಲ್ಲ ಜಾವೂಳ ।
ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಗಾಡಿ ಬೆವತಾನೆ । ನನ ಬಾಳ ।
ಹೊಸ ಮುತ್ತಿನ ದೃಷ್ಟಿ ತಗದೇನ ॥

ಕೂಸು ನೀ ಅಳಬ್ಯಾಡ ಕುಸುಮಲ್ಲಿಗಳಬ್ಯಾಡ ।
ರಾಸಿ ಬಂಗಾರ ಅಳಬ್ಯಾಡ । ನನ ಬಾಳ ।
ಬಂಗಾರ ಬಾರ ಬಗಲಾಗ ॥

ಕಸ್ತೂರ್ಮಂತಾ ಬಾಲ ಕಸದಾಗ ಆಡಿದರ ।
 ಕಸವೀಸಿ ನನ್ನ ಮನದಾಗ । ಕಂದನ ।
 ಇಸವಾಸ ಗೆಳದಿ ಕರೆದೊಯ್ಯೆ ॥

ಮಕ್ಕಳ ಹಡಿಬೇಕ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾಣೀಕ ।
 ಎತ್ತಿಕೋರಿ ಭಾವ ಬಗಲಾಗ । ನನ ಕಂದ ।
 ಅತ್ತರ ಮುತ್ತು ಉದುರ್ಯಾವ ॥

ಸಾರಿಸಿದ ಮನಿಯಾಗ ನೀರಾರು ಚೆಲ್ಲಾರ ।
 ಪಾರಿವಾಳಾಡಿ ಗಿಣಿಯಾಡಿ । ಹಡೆದೊಪ್ಪ ।
 ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಾಡಿ ಮನಗಾರ ॥

ಆಕಳ ಕಾಲೀಗಿ ಸೂತರ ದಳಿ ಹಾಕಿ ।
 ತಮ್ಮೊಪ್ಪ ಮಲಿಯ ನಲಿನಲಿದು । ಕುಡಿವಾಗ ।
 ನನ ಬಾಳ ನಿನ್ದಂಬ್ಲ ನನಗಾಗಿ ॥

ಸಂಜಿಯಾಯಿತ ನಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಂಜಿ ।
 ದನ ಬಂದು ಮನಿಗಿ ಕರ ಬಂದು । ನನ ಬಾಳಾ ।
 ತಾ ಬಂದ ಸಿರಿಯ ತುಳಕೂತ ॥

ಏಳು ಸುತ್ತಿನ ಕ್ವಾಟಿ ಎಳೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳ ।
 ಏರಿ ಬಂದಾಳ ನಿನಗಾಗಿ । ನನ ಬಾಳ ।
 ಲಾವಂಗದ ರಸ ಹೊರಹೊಂಡ ॥

ಓಣ್ಯಾಗ ಅವಚಾರಿ ಮನಿಯಾಗ ರಿಪಿಗೇಡಿ ।
 ಆಡಹ್ವಾದಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗೇಡಿ । ಬಾಳನ ।
 ಹ್ಯಾಂಗ ಸಂಬಸಲೆ ಹಡೆದಮ್ಮ ॥

ಛೆಯ್ಯಪ್ಪ ಛಲಗಂಗಿ ಆಡಿ ಬಾ ಗುಣವಂತಿ ।
 ಮೆಯ್ದು ಬಾ ಕಬ್ಬು ಕವಳೀಯ । ಬಾಳಾನ
 ಹೋರಿ ಮೇಯ್ದಾವ ಹೊಡಿಹುಲ್ಲ ॥

ನನ್ನ ಅಂಗಳದಾಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ ।
ರಘುಲೀಸ ಬ್ಯಾಡೊ ಗಿಣಿರಾಮಾ । ನಿಮ್ಮಂಥ ।
ಬಾಲರೋಗ್ಯಾರ ರ್ಘುಳಕಕ ॥

ಬಣ್ಣದ ತೊಟ್ಟಿಲಕ ಜೆಗ್ಗಿ ಬಿದ್ದಾವು ಗೊಂಡೆ ।
ಇಬ್ಬರು ತೂಗಿದರ ಮಲಗನ । ಕಂದನ ।
ಅಬ್ಬರಣೆ ಭಾಳ ಮನಿಯಾಗ ॥

ಕಂದಯ್ಯ ಅಳದೀರೊ ಕವಳಿಯ ಹಂಣೇಗಿ ।
ತುಂಬುಚ್ಚಿ ಬೀಳ್ವ ಮಗಿಮಾವ । ನೀ ಬೇಡಿ ।
ಅಳದೀರೊ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ॥

ಹಸರಂಗಿ ತೊಡಿಸಿದ ಹಾಲ್ಗಡಗ ಇಡಸಿದ ।
ಹಳ್ಳಕ ನೀನು ಬರಬ್ಯಾಡ । ನನ ಕಂದ ।
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಹಿಂಡು ಬೆದರ್ಯಾವ ॥

ಕುಂತಾಡು ಮಗಳೇಗಿ ಕೂದಲ ಬಿಟ್ಟೇನ ।
ನಗರದ ಚೌರಿ ತರಸೇನ । ಮನಿಯಾನ ।
ತಮ್ಮಗ ಧಾರಿ ಎರೆದೇನ ॥

ಕಂದನ ಕಿರಿಕಿರಿ ಇಂದೇನು ಹೇಳಲಿ ।
ಸಂಬಸಲಾರೆ ಹರದೀಯ । ಕಾಲಾನ ।
ಹೊಂದಿಸಲಾರೆ ಹುಲಿಗಿಜ್ಜಿ ॥

ಅತ್ತರ ಕಂದನ ಮುತ್ತಾಕ ಉದುರ್ಯಾವ ।
ಎತ್ತಿಕೋರಿ ಭಾವ ಬಗಲಾಗ । ಕಂದನ ಬಳಗ ।
ಎತ್ತಾಡಿ ಮುದ್ದು ಕೊಡತಾರ ॥

ಅತ್ತ ಕಂದವ್ವನ ಎತ್ತಿ ಹೊರಿಯಾಕ ತಂದ ।
ಚಂದವ್ವ ನೋಡೊ ನನ ಕಂದಾ । ಒಳಗಿರುವ ।
ಗಂಡರಳಿ ನೋಡೊ ಗಜಭೀಮ ॥

ಹಲಿಗಿ ತೊಟ್ಟಿಲದಾಗ ಹವಳದ್ದಾಸಿಗಿ ಹಾಸಿ ।
 ಗುಲಗಂಜಿ ಚೆಂಡು ನಡುವಿಟ್ಟಿ । ನನ ಬಾಳ ।
 ಮನಬಲ್ಲಂಗಾಡೊ ನವಿಲಾಟ ॥

ಕಂದವ್ವ ಅತ್ತರ ತಂದೀದ ಹೊರಿಯಾಕೆ ।
 ಚಂದರನ ನೋಡೊ ನನ ಬಾಲಾ । ತವರೀನ ।
 ಅಂದಾಲ ನೋಡೊ ಅರಗಿಳಿಯೆ ॥

ಹುಟ್ಟಿದ ಕಂದನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ್ಯವಾಗಲಿ ।
 ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ಸ್ವಾಮಿ ಮರೆವನೆ । ಕಂದಮ್ಮ ।
 ಬೊಟ್ಟು ಬೆಟ್ಟಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ॥

ನನ್ನ ಕಂದಾ ಮುದ್ದು ಹೊನ್ನ ತಾವರಿ ಮುದ್ದು ।
 ಹಣ್ಣುಳ್ಳ ಗಿಡಕ ಗಿಣಿ ಮುದ್ದು । ಕಂದವ್ವ ।
 ನೀ ಮುದ್ದು ನನ್ನ ಬಳಗಾಕೆ ॥

ತೂಗು ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೊಂದು ಪಾಗು ಪಟ್ಟಿಯ ಹಾಸಿ ।
 ಮಾಗಾಯಿ ಮಗನ ಮಲಗೀಸಿ । ಅವರಮ್ಮ ।
 ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿ ಹಿಗ್ಗಾಳ ॥

ಮುರಂಕು ತೊಟ್ಟಿಲಿಗೊಂದು ಹರಕು ಚಾಪಿಯ ಹಾಸಿ ।
 ಅರಚು ಪಾಪನ ಮಲಗೀಸಿ । ಅವರಕ್ಕ ।
 ಕಲಕೇತ ಹಾಡಿ ಹಿಗ್ಗಾಳ ॥

ಪುಟ್ಟುಡುಗೆ ಪುಟ್ಟುಡುಗೆ ಯಾತರ ಪುಟ್ಟುಡುಗೆ ।
 ಮಾಗಾಯಿಯಿಲ್ಲ ಮುರುವಿಲ್ಲ । ಪುಟ್ಟುಡುಗ್ಗೆ ।
 ಮಾಡಿಸೋರುಂಟು ಹಣವಿಲ್ಲ ॥

ಕಂಡದ್ದು ಕನಸಾಗಿ ಉಂಡದ್ದು ಸವಿಯಾಗಿ ।
 ಕಂದ ನೀ ಕಾಡಬೇಡೆಂದು । ಬೇಡುವೆ ।
 ಕಂದಯ್ಯ ಮಾಡೊ ನಿದ್ಧಿಯೆ ॥

ಕಂದೆಲ್ಲಿ ಆಡ್ಕಾನ ಕಡಗಲ್ಲಿ ಛಿಲ್ಕಾವ ।
ದುಂಡಮುತ್ತಲ್ಲಿ ಉದರ್ಕಾವ । ಕಂದನ ।
ಬಿಂದೂಲಿ ಕಂಡವರು ಕೊಡರೆವ್ವ ॥

ಕ್ರೂವಲ್ಲೆಯೆಂದರೆ ಕರುಗಳು ಮೇಯವು ।
ಕರುಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಕರಿಯೇರೆ । ಕಂದನಿಗೆ ।
ಎರಿಯೇರೆ ನೋರೆಹಾಲ ಸಕ್ಕರಿ ॥

ರಂಗಯ್ಯನೋಟವೆ ತೆಂಗಿನ ತೋಟವೆ ।
ಅಂಗಳದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರದ । ಅಚೇಲಿ ।
ರಂಗ ಪಾಂಡವರಿಗರಮನೆ ॥

ಬಾಲಯ್ಯನೋಟವೆ ಬಾಳಿಯ ತೋಟವೆ ।
ಕೂಗಿ ಬಂದ್ವರಿದ ಸಮುದರ । ಅಚೇಲಿ ।
ಬಾಲ ಪಾಂಡವರಿಗರಮನೆ ॥

ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗಿನ ಕಂದ ತೋಳು ಬೀಸುವ ಚಂದ ।
ರಟ್ಟಿ ನೊಂದಾವು ಎಲೆ ಕಂದಾ । ನಿಮ್ಮವ್ವ ।
ದೃಷ್ಟಿ ಮುರಿಲಾಕ ಅರಿಯಳು ॥

ಲಾಲೀಯ ಹಾಡಿದರ ಲಾಲೀಸಿ ಕೇಳ್ಯಾನ ।
ತಾಯಿ ಹಂಬಲ ಮರೆತಾನ । ಕಂದಯ್ಯ ।
ತೋಳ ಬೇಡ್ಕಾನ ತೆಲೆಗಿಂಬ ॥

ಆಕಾಡಿ ಮಳೆಯಾಗಿ ಗೋಕಾವಿ ಕೆರಿ ತುಂಬಿ ।
ಆನಿ ಈಸ್ಯಾವ ಅದರಾಗ । ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
ಕೂಸು ಕಂದನ ಕರೆದೊಯ್ಯೊ ॥

ಕಂದವ್ವ ಕಾಡಿದರ ರಿಂದವ್ವ ಮನಿಗಲಸ ।
ರಂಗರಂಗದ ಹಲಗೀಯು । ತೊಟ್ಟಾಗ ।
ಕಂದವ್ವ ಕಾಡಿ ಮಲಗ್ಯಾಳ ॥

ಅರಳಿಲೆ ಬೇಕವ್ವ ಬೆರಳಿಗುಂಗುರ ಬೇಕೆ ।
ಕೊರಳಿಗಿ ಬೇಕೆ ಅಳಲಿಯು । ಕಂದನ
ಕಾಲಿಗಿ ಬೇಕೆ ಕಿರಿಗೆಜ್ಜೆ ॥

ಅವೂರ ಈವೂರ ಜೋಗಿ ಜುಗಮನೂರ ।
ನೀರಿಲ್ಲದೂರು ನರಗುಂದ । ಕಂದಗ ।
ಹಾಲಿಲೆ ಮಾರಿ ತೊಳದೇನ ॥

ಅಳು ಬಂದು ಅತ್ತರಿಯ ಹೆಸ್ತು ಬಂದುಂಡರಿಯ ।
ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳೆಂಬ ಹಟವರಿಯ । ನನ ಕಂದ ।
ಅಳದಾತ ಅತ್ತ ಬಗೆಯೇನ ॥

ತೂಗು ತೊಟ್ಟಿಲ ಕಂಡು ಹಾಲು ಬೇಡಲಿ ಬಂದ ।
ಬಾಲ ನಿನ ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯವ । ಕಂದಯ್ಯ ।
ಹಾಲು ಕುಡಿವೊದು ದುಸ್ತರ ॥

ತವರೂರಿಗೋದಾಗ ನವಿಲಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಷಿ ।
ತಲಿಬ್ಯಾನಿಯೆದ್ದು ಅಳುತ್ತಿತ್ತ । ಕಂದನ ।
ಭಲುವೀಕಿ ನೋಡಿ ನಗತ್ತಿತ್ತ ॥

ನಡೆದು ಬಾ ಕಂದಯ್ಯ ನಡಗೀಯ ನೋಡೇನ ।
ಪದುಮದ ಪಾದ ಬಲಗಾಲ । ಕಂದಯ್ಯ ।
ಕಿರಿಗೆಜ್ಜೆ ಇಡಿಸಿ ನೋಡೇನ ॥

ಕಂದಯ್ಯ ಅತ್ತರ ಕಣಗೀಲ ಕಾತಾವ ।
ಒಣಗಿದ್ದ ಬಾಳಿ ಚಿಗತಾವ । ಬಾಲನ ।
ಬರಡಾಕಳಿಲ್ಲ ಹೈನಾಗಿ ॥

ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ ಮೂರೆಸಳ ಖ್ಯಾದಿಗಿ ।
ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಾಗ ಹೆರಳಾಗ । ಕಂದಮನ ।
ಎತ್ತಿಕೊಂಡವರಿಗನುಮಾನ ॥

ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನ ಮಾಟ ಬಾದಾಮಿ ಎಲಿದೋಟಿ ।
ಬಾಗಿಲಾಗಾಡು ಮಗನಾಟಿ । ಕಲಕೇರಿ ।
ತೇರಿನ ಮಾಟ ಬಲು ಮಾಟ ॥

ಅಸರಕಿ ಬ್ಯಾಸರಕಿ ಯಾರಿಂದ ಕಳೆಯಲೆ ।
ಕೂಸ ಶರಣಯ್ಯ ತೊಡಿಮ್ಯಾಲ । ಅಡಿದರ ।
ಬಂದ ಬ್ಯಾಸರಕಿ ಬಯಲಾಗಿ ॥

ಅಳಬ್ಯಾಡ ಅಂದರ ಹಟಮಾಡಿ ಅಳತಾನ ।
ಹವಳೆದ ಜೊಲ್ಲ ಸುರಿಸ್ಸಾನ । ಕಂದಯ್ಯಗ ।
ತಾಯಿಯ ಮಾತ ತಿಳಿಯುವ ॥

ಚೆಯ್ಯವ್ವ ಚಿಂಚುಣೆ ಅಡಿ ಬಾ ಹೊಲದಾಗ ।
ಮೇಯ್ದು ಬಾ ಕಬ್ಬ ಕವಳೀಯ । ನನ ಬಾಲ ।
ಓದಿ ಬಾ ಚಿನ್ನ ಗಿಣಿಯಾಗಿ ॥

ಯಾಕ ಅಳತೀ ನನ್ನ ಕುಂದಕಣದರಗಿಗಳಿ ।
ನಾ ಕೊಂಡುಕೊಡುವೆ ನಿನಗೊಂದು । ಬಿಜ್ಜರಿಗಿ ।
ನಾಕಬಾಜಾರದ ನೆಲಗಬ್ಬ ॥

ಬಿಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತಾನ ಕೈಮಾಡಿ ಬೇಡತಾನ ।
ದುಕ್ಕ ಭಾಳವ್ವ ಬಾಲಗ । ನನ ತಾಯಿ ।
ಸಕ್ಕರಿಲ್ಲದ ಹಾಲ ಕುಡಿವೊಲ್ಲ ॥

ಅತ್ತಾನ ಕಾಡ್ಯಾನ ಪತ್ತೇನ ಬೇಡ್ಯಾನ ।
ಚಿತ್ರದ ಗೊಂಬಿ ನೋಡ್ಯಾನ । ಕಂದಯ್ಯ ।
ಗಪ್ಪುಚಿಪ್ಪಾಗಿ ಮಲಗ್ಯಾನ ॥

ನಡೆದಾಡುಕ ಕಂದನ ನಡಗೀಯ ನೋಡೀನ ।
ಸಡಗರದಿಂದ ತೊಡಸೀನ । ಕಂದಯ್ಯಗ ।
ಅಯಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ॥

ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳೊಳಗೆ ಚಂದ ನನ್ನ ಕಂದಯ್ಯ !
 ಸಂದಿಗೊಂದಿ ತಿರುಗಿ ಆಡ್ಯಾನ ! ಕಂದಯ್ಯಗ !
 ಕಂಡವರು ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆದಾರ ॥

ರೊಟ್ಟಿ ಕಿಚ್ಚಿನ ಮ್ಯಾಲ ಇಟ್ಟೀನಿ ಅನ್ನಕ !
 ಹೊಟ್ಟಿ ಹಸಿದಾವ ಕಂದಗ ! ಮಾಸ್ತರಣ್ಣ !
 ಬಾಲ ಸಣ್ಣಾವ ಬಡಿಬ್ಯಾಡ ॥

ಓದು ಸಾಲಿಯಿಂದ ಓಡಿ ಬರುವುದು ಕಂಡೆ !
 ಕಾಲಾಗ ರುಳಿಯ ಕೈಮಾಟ ! ಕಂದವ್ವ !
 ಮಾಲಿಕ ಗೌಡ್ತರ ಮಗಳೇನ ॥

ಸಂಣಾಗಿ ತೊಡದಿರೊ ಸರಪಳಿ ಹಾಕದಿರೊ !
 ಚೆನ್ನಿಗ ನೀ ಇಲ್ಲಿ ಬರದಿರೊ ! ನಿನ ಕಂಡು !
 ಹೆಣ್ಣೆಲ್ಲ ಅಮ್ಮ ಮರುಗ್ಯಾಳು ॥

ಮಗ ಮಗಳು ಸೊಸೆ

ಕಣ್ಣು ಮೂಗಿಲೆ ನನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಚೆಲುವಿ !
 ಬಣ್ಣಕ ನನ್ನ ಸೊಸಿ ಚೆಲುವಿ ! ದಸರೇಕ !
 ಬನ್ನಿ ಮುಡಿವಾಗ ಮಗ ಚೆಲುವ ॥

ಸರಕಾರ ಎಂಬೊದು ದರಕಾರ ನನಗಿಲ್ಲ !
 ಸರಕಾರದಾಗ ಸರಿಪಾಲು ! ತರಂವಂಥ
 ಸರದಾರ ಮಗನು ಮನಿಯಾಗ ॥

ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರ ಸರಸವಾದಿದಂಗ !
 ಅಲಸಂದಿ ಕಾಳ ಸುಲಿದಂಗ ! ಕಂದವ್ವನ !
 ಕೆಲಸ ನೋಡ್ಕತ್ತಿ ವಿಳುವಳ ॥

ಬೆಳ್ಳಾನ ಬಿಳಿಯೆತ್ತ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಾರಕೋಲಿ ।
ಹಳ್ಳದ ಹೊಲವ ಹರಗ್ಗಾನ । ಬಾಲಾನ ।
ತೆಳ್ಳನ ಹೊಟ್ಟಿ ಹಸದಾವ ॥

ನಡೆದರೆ ನಡು ಸಣ್ಣ ಪದುಮಜಾತೀ ಹೆಣ್ಣು ।
ಮಾವಿನ ಹೋಳು ನನ ಕಣ್ಣು । ಕಂದಮ್ಮ ।
ಮಾವ ಬಂದಾನ ಒಳಗೊಣ್ಣೆಗೆ ॥

ಕಟ್ಟಾಣಿ ಕಟ್ಟಾಳ ಕಟ್ಟಿ ಮ್ಯಾಲ ನಿಂತಾಳ ।
ಬಟ್ಟಲಗಣ್ಣು ತಿರುವ್ಯಾಳ । ಕಂದಮ್ಮ ॥
ದಿಟ್ಟಿ ಸೋಂಕ್ಯಾವು ಒಳಗೊಣ್ಣೆಗೆ ॥

ಅರಿಸಣ್ಣಚ್ಚಿದ ಮಾರಿ ಸರಪಳ್ಳಚ್ಚಿದ ವಾಲಿ ।
ಅಗಸ್ಯಾಗ ನನಗ ಇಮರಾದೆ । ಕಂದಮ್ಮ ।
ಅರಸ ಬಂದಾನ ಒಳಗೊಣ್ಣೆಗೆ ॥

ಇಂದು ನನ ಕಂದಮ್ಮನ ಗಂಡ ಕರಿಯಲಿ ಬಂದಾ ।
ಗೊಂಡೇದ ಸೆರಗ ಒಲಿಯೂತ । ಕಂದಮ್ಮ ।
ಪಂಡಿತನ ಕೂಡಿ ಹೊರಹೊಂಡ ॥

ಮಲ್ಲಿಗಿಯಂಥಾ ಮಗಳೇಗಿ ಎಲ್ಲಿತ್ತೊ ಒಗೆತನ ।
ಹುಲ್ಲಾಗ ಬೆಂಕಿ ಒಗೆಧಂಗ । ಗುಡ್ಡದ ।
ಕಲ್ಲಿಗಿ ಧಾರಿ ಎರೆದಂಗ ॥

ಹಾಲ ಬಾನ ಉಣಿಸಿ ಮಾರಿ ಸೆರಗಿಲಿ ಒರಸಿ ।
ಯಾರಿಗಿ ಆದಿ ನನ ಬಾಳ । ಬಂದಂಥ ।
ನಾರಿಗಾದೆಲ್ಲೊ ಹಡೆದಪ್ಪ ॥

ಅಂಗಿ ತೊಡುವ ಬಾಳಾ ಎಂದಿಗಾದಾನೆಂದ ।
ಕಂಡ ದೇವರಿಗಿ ಕೈಮುಗಿದ । ನನ ಬಾಳಾ ।
ಎಂದಿಗಾದಾನು ಪರಬುದ್ಧ ॥

ಜಿನದತ್ತ ಜಿನಸ್ವಾಮಿ ಹೊನ್ನ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ।
 ನಿನ್ನಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಗಬೇಕೆ । ಬಸ್ತಾನೆ ।
 ಪದ್ಮಾವತಿಯಂಥ ಸೊಸೆ ಬೇಕೆ ॥

ಗಂಡನ ಮಾತೇನ ಗಾದೀಗಿ ಮಂಚೇನ ।
 ನೆಂಬ್ಯಳ ನಾರಿ ಒಗೆತನಕೆ । ನನ ಮಗಳು ।
 ರಂಬೀನ ತರುವುದರಿಯಳು ॥

ಮೋಜೀನ ಮಳಿ ಬಂದು ಓಣೆಲ್ಲ ಕೆಸರಾಗಿ ।
 ಜಾರಿ ಬಿದ್ದೆಲ್ಲ ನನ ಮಗಳೆ । ಕಂದವನ ।
 ಖಾದೀಗಿ ತುರುಬ ಕೆಸರಾಗಿ ॥

ವಜ್ರರ್ದಿಚ್ಚಿದ ವಾಲಿ ಗೆಜ್ಜಿ ಹಚ್ಚಿದ ಪಿಲ್ಲೆ ।
 ಹೆಜ್ಜೆಜ್ಜಿಗಿ ನಿನ್ನ ನಗಸೂವೆ । ರಾಯರಿಗೆ ।
 ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ್ಯಾಕ ನನ ಬಾಲಿ ॥

ಚೆಲುವ ಬೆಂಡಿಕಿ ಬಿಟ್ಟು ಗರುಡಗಂಧವ ಹಚ್ಚಿ ।
 ಎಳೆಯ ಬಿಸಲಾಗ ಹುಡುಗಿಯೆ । ಹಾಕೂವೆ ।
 ಕಂದ ನಿನ್ನ ಗಂಧ ಬೆವತಾವೆ ॥

ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ ಹೂವ ಭೂಮಿ ತಿರುಗಿದರಿಲ್ಲ ।
 ಕೋಮಲ್ಲಿ ಚೆಲುವ ನನ ಮಗಳೆ । ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ।
 ಭೂಮಿತೂಕದ ವರ ಬಂದಾ ॥

ವಾರೀಗಿ ಪುರುಷರ ತೋಳೆ ಮೇಲಿನ ನಿಂದಿ ।
 ಎಳೆ ನನ ಮಗಳೆ ಬೆಳಗಾಗಿ । ದೊಡ್ಡಾನೆ ।
 ಕೀಲ ಕರಗೋಳು ಮೊಲೆಯುಂಡು ॥

ಸಾಕುಸಾಕಂದರ ಯಾಕೆ ನೀರಿಗಿ ಹೋದಿ ।
 ನಾಕೆ ತೊಂಡಲದ ಮಳಿ ಬಡಿದು । ಮಾವೀನ ।
 ಖಿಗ್ಗಾಯಿ ಬಡಿದು ಕೊಡವೊಡೆದು ॥

ಮಗಳ ನಿನ್ನ ಖಳುವಿ ಮಾಳಿಗೆ ಏರೇನ ।
ಮಾವೀನ ಘೊಲ್ಲಿ ಮರಿಯಾಗಿ । ಕಂದವ್ವ ।
ಮಾಣಿಕ ನಮಗ ಎರವಾಗಿ ॥

ಹೋಗಂದರ ಹೋಗಳು ಹೊಸ್ತಲ ದಾಟಲು ।
ಮಾರಿ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಅಳತಾಳ । ಕಂದಮ್ಮ ।
ಹ್ಯಾಗತ್ತಿ ಮನಿಗಿ ಖಳುವಾಲೆ ॥

ಕರವತಕಾಟಿ ಪತ್ನ ಉಗುರ್ದಿಚ್ಚಿ ನಿಲಿಗೊಯ್ದು ।
ಕರ್ನಾಟಗೊಂಬಿ ಕೈಬೀಸ । ಕಂದವ್ವ ।
ಹರದಾರಿ ಹಾದಿ ಖಳುವೇನ ॥

ಕಾಮನ ತೋಟಕ ಭೀಮನ ಕಾವಲ ।
ಜೇನತುಪ್ಪದಲೆ ಮಡಿಯೆಳೆದು । ನನ ಬಾಲ ।
ಕಾಮ ಬೆಳೆದಾನ ಕರಿಕಬ್ಬ ॥

ಹುಡುದೀಯ ಪಿಡಿವಲ್ಲಿ ಹುಗುಬಿದ್ದು ನೋಡೇನ ।
ಯಾರು ಬಾಳಾಗ ಸರಿಯಿಲ್ಲ । ಹೋಳೀಯ ।
ಕಾಮನೋಲೀಕಿ ಕಂದಗ ॥

ಒಲ್ಲದ ಒಗೆತನ ಎಲ್ಲಿತ್ತೊ ಮಗಳಿಗೆ ।
ಬೆಲ್ಲಕ ಬೇವು ಕಲತಂಗ । ಅಡವ್ಯಾನ ।
ಕಲ್ಲಿಗೆ ಧಾರಿ ಎರೆದಂಗ ॥

ಹಲ್ಲಿಗಿ ಹಲಪೂಡಿ ಗಲ್ಲಕ ಅರಿಷಣ ।
ಗೊಲ್ಲರೋಣ್ಯಾಗ ಬರುವಳು । ಕಂದವ್ವ ।
ನಲ್ಲಾರ ಒಳಗ ಕರ ಚಲುವಿ ॥

ಅತ್ತಿಮನಿಯ ಊಟ ಮಟಮಟ ಮದ್ಯಾಣ ।
ಚಿಕ್ಕ ಕಂದಮ್ಮ ಹಸದಾಳ । ನನ ಬಾಳಾ ।
ಸಕ್ಕರಿಯ ಒಯ್ಯೊ ಸರಗೀಲಿ ॥

ಕಾಮ ನನ ಕಂದಯ್ಯ ಕರಿ ಖಬ್ಬ ಹಚ್ಚಾನೆ ।
ಮಲ್ಲಾಡ ದೇಶ ಗಿಣಿ ಬಂದು । ಮೆಯ್ಯಾವೆ ।
ಖಬ್ಬ ನಿನ ಸುಂಕ ವರದೀಯೆ ॥

ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗಳ ನನಗ ಹೋಲಲಿ ಬ್ಯಾಡೆ ।
ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಗುಣವಿಲ್ಲ । ಹೇಮರಡ್ಡಿ ।
ಮಲ್ಲಮ್ಮಗ್ಗೊಲ ನನ ಸೊಸೆಯೆ ॥

ಚಿದುರ ಮುಡಿದ ಹೂವು ಚಾವಡಿ ಏರಲಿ ।
ಕುದುರಿ ರಾವೂತ ನನ ಬಾಳೆ । ಮುಡಿದೂವು ।
ಉದರಲಿ ನನ್ನ ಉಡಿಯಾಗ ॥

ವಜ್ಜರದ ಗುಂಡೀಗಿ ವರಿ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದ ।
ಗುಜ್ಜ ನನ ಮಗಳ ಗುಣಗೋಳು । ಬಂದಾವೆ ।
ವಜ್ಜರದಕಿಂತ ವಜನವ ॥

ಕಲ್ಲಾಸೆ ಕಟ್ಟೀಗಿ ಮುಳ್ಳಾಸೆ ಬೇಲಿಗಿ ।
ಬಲ್ಲಿದರಾಸೆ ಬಡವರಿಗಿ । ನನ ಕಂದಾ ।
ನಿನ್ನಾಸೆ ನನಗೆ ಅನುಗಾಲ ॥

ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರ ಅವರಿಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ ।
ಉಟ್ಟಿರುವ ಸೀರಿ ಜರತಾರ । ಕಂದವ್ವ ।
ಅಳುವ ಅರಸ ಸುಭೆದಾರ ॥

ಮಗಳು ಎಂಥಾ ಥೆಲುವಿ ನೆಕ್ಕರೆ ತುಟಿಗೊಂಪು ।
ಅಳಿಯ ಎಂಥವರು ನನಗ್ಗೇಳೆ । ಹಂಪಿಯ ।
ವಿರುಪಾಕ್ಷಿಗಿಂತ ಚೆಲುವರು ॥

ಕೂಸು ನನ ಕಂದವ್ವ ಮೂಸಿದ ದಟ್ಟಿ ಕಳೆಯೆ ।
ದಾಸ್ಯಾಳದೂವ ಮುಡಿ ಬಾರ । ನಿಮ್ಮಾವೆ ।
ಕಾಸಿ ನಿನ ಬೇಡ ಬರತಾರ ॥

ಅರೂತಿ ಅಡ್ಡಣಗಿ ಗೀರೂತಿ ಬಟ್ಟಲ ।
ಮಾರಾಯ ಅಣ್ಣನ ಶಿವಪೂಜೆ । ಮಾಡಟಿಗೆ ।
ಮೂಡಲ ಕೆಂಪು ತಿಳಿಹರಿದು ॥

ಮಗ ನಿನ್ನ ಹಡಿಲಾಕ ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿತ ಜೀವ ।
ಮದನಾರಿ ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಬಂದು । ನಡಿದಾಗ ।
ಮಗ ನಿನ್ನ ಮನವು ಎರಡಾಗಿ ॥

ಸಡಗರ ಯಾರಿಂದ ಬಡಿವ್ಯಾರ ಯಾರಿಂದ ।
ಖಸಿ ಹೊಡೆದು ಆಡು ಮಗನಿಂದ । ಕಟ್ಟಿಕಲ್ಲ ।
ಜಡಿದೇರಿ ಬರುವ ಸೊಸೆಯಿಂದ ॥

ಕಾಮನಂಥಾ ಕಣ್ಣು ಭೀಮನಂಥಾ ಹುಬ್ಬು ।
ರಾವಣನಕಿಂತ ನಡು ಸಣ್ಣ । ನನ ಬಾಲ ।
ಹುಲಿಯೆ ನಿನಗ್ಯಾರು ಕಣಕ್ಕಾರ ॥

ಭಾಗಾದಿ ಮನಿಮುಂದ ಹ್ಯಾಂಗ್ಡಾಯ್ತೊ ನನ ಬಾಲಾ ।
ಚೌರಿ ಭತ್ತರಿಕೆ ನೆರಳೇಲಿ । ಬರುವಾಗ ।
ಭಾಗಾದಿ ಮಾರಿ ತೆಳಿಯಾಕ ॥

ಮಗಳು ಮಾತಿನ ಗಿಳಿಯು ಸೊಸೆಯು ಸೂತರ ಗೊಂಬಿ ।
ಮನಿಮಾಡು ತಮ್ಮ ಮತಿವಂತ- । ನ ಕೂಡ ।
ಮನ ಸೂರಿ ಮಾಡ ನನ ಮಗಳ ॥

ಗಂಗಿಯಷ್ಟು ಮಾಯೆ ಗೌರಿಗಿಲ್ಲೇಳು ಸಿವನೆ ।
ನಡುನೀರ ತಂಪು ಧಡಕಿಲ್ಲ । ಮತ್ಯದಾಗ ।
ಮಗಳಷ್ಟು ಮಾಯೆ ಸೊಸಿಗಿಲ್ಲ ॥

ಸೋದರಮಾವನ ಸೊಸಿಯಾಗ ನನ ಮಗಳ ।
ಬಿಸಲಾಗ ನೀರ ತರಗೊಡನ । ನಿಮ್ಮಾವಾ ।
ನೀರೊಳ್ಳಗೆ ನಿಂಬಿಬನ ನಿಲುವಿ ॥

ಮಗಳ ಮಾವಾ ಬಂದಾ ಸೊಸಿಯ ಅಪ್ಪ ಬಂದಾ ।
ಯಾರಿಟ್ಟು ಯಾರ ಖಳುವಲೆ । ನನ್ನಣ್ಣಾ ।
ಮಗಳಿಟ್ಟು ಸೊಸಿಯ ಕರೆದೊಯ್ಯೊ ॥

ಚೆಲುವ ಚೆನ್ನಿಗ ಬಾರೊ ಹವಳ ಮಾಣಿಕ ಬಾರೊ ।
ಹರದಿ ಬಲ್ಲಿರುವ ಹರಲೀಗ । ಬಾರದೆ ।
ನಮ್ಮ ಮನಕೆಂದು ಸೊಗಸಿಲ್ಲ ॥

ಮಾವ ಮಾಡಿದ ಸೆಲ್ಲೆ ಮಾರಿಮ್ಮಾಲ್ತಾಕೊಂಡು ।
ಮಾಲದಾಗ್ಯಾಕ ಮಲಗಿದೊಡ್ಡೋ । ನನ ಬಾಲಾ ।
ಮಾದೇವನಳಿಯ ಉಣ್ಣೇಳೊ ॥

ವರನುಳ್ಳ ಒಗೆತನ ಒಳಗೆ ಸೇದೀ ಭಾವಿ ।
ಹಲಿಗಿ ತೊಟ್ಟಿಲದ ಹಸಗೂಸ । ನನ ಮಗಳು ।
ಗರತಿ ಮಾಡ್ಯಾಳ ಮನಿಗಲಸ ॥

ದೊಡ್ಡವರ ಮಗಳೀಗೀ ಅಡ್ಡ ಲಿಂಗಾಕಾರ ।
ಖಿಡ್ಡಿ ವಿಭೂತಿ ಕರಿಹಲ್ಲ । ಕಂದವನ ।
ಒಡಿವಿ ಇಡಸಟಿಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿ ॥

ಸಿಟ್ಟಿನ ಹರದೀಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೊರೆದಾನ ।
ಸುತ್ತೇಳು ಬಳಗ ಮರಸ್ಯಾನ । ಕಂದೌವ್ನ್ ।
ಹರಿಚಂದರಾಯ ದೊರೆದಾನ ॥

ಮುಂಜಾನೆ ಎದ್ದರ ಮುಂದೆ ಹಂದರ ಚೆಂದ ।
ಮುನ್ನೋಡಿ ಹರಿವ ನದಿ ಚೆಂದ । ಕಂದನ ।
ಸಂದ್ಯಾನ ಮಾಡ್ಡ ಕೈ ಚೆಂದ ॥

ಹೆಣ್ಣೇನ ಹರೆಯು ಹೆಣ್ಣೇನ ಗೊಂಚಲು ।
ಕಣ್ಣೇಲಿ ನೋಡಿ ಮನಬಾರ । ಬಡವಂತ ।
ಕನ್ನಿರಿಲ್ಲೇನ ಮನಿಯಾಗ ॥

ಸೊಸೆಯು ಬರತಾಳಂತೆ ಖುಸಿ ಭಾಳ ಮನದಾಗೆ ।
ಸೊಸೆ ಬಂದು ಮಗನ ಕಸಗೊಂಡು । ಬಾಳ್ವಾಗೆ ।
ಮುಗಿಲೀಗಿ ಬಾಯ ತಗದಾಳೆ ॥

ಮಾವಯ್ಯ ನಿನ ಮಗಳ ಮಲ್ಲಾಡಕ ಕೊಡಬ್ಯಾಡೆ ।
ನೀರ ಹೊತ್ತೊತ್ತ ತಲಿ ದಡ್ಡೆ । ಮಾವಯ್ಯ ।
ಭತ್ತ ಕುಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟಿ ಕೈ ದಡ್ಡೆ ॥

ಜೋಗುಳ ಕಾಯಿ ಮುದ್ದು ಬೆಳ್ಳಿ ತವರು ಮುದ್ದು ।
ಮಾವಿನ ಗಿಡಕ ಗಿಳಿಮುದ್ದು । ಸಂಗಣ್ಣ ।
ನೀ ಮುದ್ದು ನನ್ನ ಬಳಗಕ ॥

ಬಾಳೆ ಹಣ್ಣಿನ ಮಾಟ ಬಾದಾಮಿ ಎಲೆತೋಟ ।
ಬಾಗಿಲಾಗಾಡು ಮಗನಾಟ । ಕಲಕೇರಿ ।
ತೇರಿನ ಮಾಟ ಬಲು ಮಾಟ ॥

ಹೆಣ್ಣುಕ್ಕಳ್ಳುಟ್ಟಿದರ ಹೆರವರಿಗೆ ಸೊಸೆಯಕ್ಕ ।
ಗಂಡು ಹುಟ್ಟಿದರ ಮನೆಗಾಗಿ । ಅಪ್ಪಯ್ಯ ।
ಎಲ್ಲೋದರೂ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಾಗಿ ॥

ತಾಯ್ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಯಾವಾಗ ನೆನೆವಳು ।
ಉಂಬಾಗ ಮಡಿಯನುಡುವಾಗ । ಹಿತ್ತಲದ ।
ಹೂವ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಮುಡಿಯುವಳೆ ॥

ಕಂದನ ಕರೆಯಮ್ಮ ಚಂದನದ ಗೊಂಬಿಯ ।
ಚೆಂದುಳ್ಳ ಅರಸಿ ಚೆಲುವಿಯ । ಕಂದನ ।
ಬಿದಿಗೇಲಿ ನೀರು ತರುವವಳೆ ॥

ಹೆಣ್ಣಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಯಾತಕ್ಕ ।
ಹೆಣ್ಣು ಸಣ್ಣವಳು ಒಳಗಿರಲು । ನನ ಮಗಳು ।
ಕನ್ನಡಿಯಾಗ ಹೊಳೆಯುವಳು ॥

ಹಸಿವಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹತ್ತಿರಲ್ಲು ಮನೆಯಿಲ್ಲ ।
ಹಸಿವ ಬಲ್ಲಮ್ಮ ಒಳಗಿಲ್ಲ । ತೊಟ್ಟಿಲದ ।
ಶಿಶುವ ಕಂಡ್ಡಸಿವು ಅಡಗೀತು ॥

ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ಬಾರೊ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ನೆ ಬಾರೊ ।
ಗೋವಿಂದ ಬಾರೊ ಹರಿ ಬಾರೊ । ತೊಟ್ಟಿಲದ ।
ಕಂದಯ್ಯ ಹಾಲ ಕುಡಿ ಬಾರೊ ॥

ಬಡವೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಡೆದರೆ ಸಂತೋಷ ।
ಹುಡಿಯಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ । ತಾಯಿಗೆ ।
ಬಡತನದ ಜಾನ ಮರೆಯಿತು ॥

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವೆ ಇಲ್ಲಾಕೆ ನಿಂತಿದ್ದೆ ।
ಎಲ್ಲಾರ ಕಣ್ಣು ನಿನ ಮೇಲೆ । ಕಂದಯ್ಯ ।
ವಲ್ಲಿ ಸೆರಗೆಲ್ಲ ಪರಿಮಳ ॥

ಹಸುಮೊಗುವೆ ಚಿನ್ನಕವೆ ಮಿಸುನಿ ಹೊಂಬಣ್ಣಕವೆ ।
ಬಸುರೇರ ಹಣೆಯ ತಿಲಕಕವೆ । ನನ್ನಯ್ಯ ।
ಹೊಸ ಮುತ್ತ ಹೊನ್ನ ಕಲಶಕವೆ ॥

ಬಾಳೆಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಬಾಲಕನ ಮೈ ಚಂದ ।
ಏನುಂಡು ಈ ಮಗನ ನೀ ಹಡೆದೆ । ತವರ್ಮನೆಯ ।
ಹಾಲುಂಡು ಹಸಿರು ಬಳೆಯಿಟ್ಟು ॥

ಸೆರಗನ್ನು ಬಿಡು ನನ್ನ ಸೆರಗಿನ ಕಂದಯ್ಯ ।
ನಿರಿ ಬಿಡು ನನ್ನ ರಘುರಾಮ । ರಾಯಪ್ಪ ।
ಕಡಲೆಯ ಕೊಡುವೆ ನಡೆ ಮುಂದೆ ॥

ಕೊಂಬಿಲ್ಲದಾನೆಗೆ ಕೊಂಬು ಬರುತವೆ ಎಂದು ।
ಸಂಭ್ರಮ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ । ಕಂದಯ್ಯಗೆ ।
ಕೊಂಬೊಡೆದು ಬಂತು ಕೊನೆಮೀಸೆ ॥

ಹರಕೆ

ಅತ್ತೀಗಿ ಹಡಿಯಲಿ ಹತ್ತಮ್ಮ ಕರೆಯಲಿ ।
ಹಿತ್ತಲ ಬಾಳಿ ಚಿಗಿಯಲಿ । ಅತ್ತೆಂದು ।
ಅತ್ತಿಗಿಯ ಮಗಳು ಕರೆಯಲಿ ॥

ಹಸುಗೂಸು ಹುಟ್ಟಲಿ ಹೊಸಪ್ಪಾಟಿ ಕಟ್ಟಲಿ ।
ರಸಬಾಳಿ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯಲಿ । ನಮ್ಮೂರ ।
ಬಸವನ ತೇರು ಎಳೆಯಲಿ ॥

ಸುರಪೂರ ಬೆಳೆಯಲಿ ಸುರಪೂರ ಬಿತ್ತಲಿ ।
ಸುರಪೂರ ಗುಡ್ಡ ಚಿಗಿಯಲಿ । ನನ್ನಂಥ ।
ಹೆಣ್ಣಿನ ನ್ಯಾಯ ನೂರಿಯಲಿ ॥

ಭಾಗಾದಿ ಬಲಕಿರಲಿ ವೈರಿ ತಾ ಎಡಕಿರಲಿ ।
ಭಾಡಿ ನಿನ ಮನಿಯು ಇದರಿರಲಿ । ಬಲಭೀಮ ।
ದೇವ ನನ ಮ್ಯಾಲ ದಯವಿರಲಿ ॥

ಹಾಗಲ ಬಳ್ಳಿಗಿ ಹಂದರ ಹಾಕೀನ ।
ಗಿಂಡೀಲೆ ನೀರು ಸುರವೀನ । ನನತಮ್ಮ ।
ಚಂದ್ರಾಮ ನಿಮ ಬಳ್ಳಿ ಚಿಗಿಯಲಿ ॥

ಅತ್ತಿಗಿ ಬಸುರಾಗ್ಲಿ ಹತ್ತಮ್ಮ ಕರೆಯಲಿ ।
ಅತ್ತಮ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯಲಿ । ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
ಹೆಚ್ಚು ಸುಖಿಯಾಗಿ ನೀ ಬಾಳು ॥

ಬಂಜೆ

ಬಾಲಕರಿಲ್ಲದ ಬಾಲಿದ್ಯಾತರ ಜನ್ಮ ।
ಬಾಡೀಗಿ ಎತ್ತು ದುಡಿದಂಗ । ಬಾಳೆಲೆಯ ।
ಹಾಸುಂಡು ಬೀಸಿ ಒಗೆದಂಗ ॥

ಕಂದನ ಕುಡು ಶಿವನೆ ಬಂಧನ ಬಡಲಾರೆ ।
ಹಂಗೀನ ಬಾನ ಉಣಲಾರೆ । ಮರ್ತ್ಯದಾಗ ।
ಬಂಜೆಂಬ ಶಬ್ದದ ಹೊರಲಾರೆ ॥

ಬಂಜೆ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದ ಬಂಗಾರದೊಳಕಲ್ಲ ।
ಬಂದು ಕುಟ್ಟಾಕ ಸೊಸಿಯಿಲ್ಲ । ಮಾನಾಮಿ ।
ಬನ್ನಿ ಮುಡಿಯಾಕ ಮಗನಿಲ್ಲ ॥

ಹೆಣ್ಣು ಆಗುದಕಿಂತ ಮಣ್ಣು ಆಗುದು ಲೇಸು ।
ಮಣ್ಣಿನ ಮ್ಯಾಲ ಮರವಾಗಿ । ಇದ್ದರ ।
ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ನೆರಳವ್ವ ॥

ಬಂಜೆ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದ ಅಂಜೂರಿ ಗಿಡ ಹುಟ್ಟಿ ।
ಟೋಂಗಿಟೋಂಗಿಲ್ಲ ಗಿಣಿ ಕೂತು । ಹೇಳ್ವಾವ ।
ಬಂಜೆ ನಿನ ಬದಕ ಹೆರವರಿಗೆ ॥

ವಿಠಲನ ಗುಡಿಯಾಗ ಎಷ್ಟೊತ್ತು ನಿಂದರಲೆ ।
ಬಟ್ಟಕುಂಕುಮ ಬೆವತಾವ । ವಿಠಲ ।
ಟೊಪ್ಪೀಗಿ ಮಗನ ದಯಮಾಡೊ ॥

ಮಕ್ಕಳನ ಬೇಡುವರು ಪಟ್ಟಣಕ ನಡಿರೆವ್ವ ।
ಪಟ್ಟಣದ ಕೆಳಗ ಅರಕೇರಿ । ಅಮ್ಮಗಸಿದ್ದ ।
ತೊಟ್ಟೀಲ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹ್ಯಾನ ॥

ಬಾಲರಿಲ್ಲದ ಬಾಳ್ವ ಬಾಳೆಯಿಲ್ಲದ ತೋಟ ।
ಗಂಧ ಕಸ್ತೂರಿ ಪರಿಮಳ । ಒಳಗಿದ್ದು ।
ರಂಭೆ ನೀ ಬಾಳೆ ಫಲವಿಲ್ಲ ॥

ವೈಧವ್ಯ

ಗಂಡ ಸತ್ತರಿನ್ನ ಗಂಧ ಕುಂಕುಮವ್ಯಾಕ ।
ಬಂಗಾರವ್ಯಾಕ ಬಳಿಯಾಕ । ಕೊರಳಿನ ।
ಸಿಂಗಾರ ಶಿವನೆ ಕಸಗೊಂಡ ॥

ಕಂದನೆತ್ತಲಿಲ್ಲ ಕೈಬೀಸಿ ನಡೆಲಿಲ್ಲ ।
ಗಂಡನ ಪುಣ್ಯ ಉಣಲಿಲ್ಲ । ಶಿವರಾಯ
ರಂಡೇತಕ್ಷೀಂಗ ಗುರಿಯಾಗಿ ॥

ಮುಗ್ಗ ಜ್ವಾಳಧಂಗ ಕಗ್ಗ ಬೆಳಸಿನ ಹಂಗ ।
ಹಗ್ಗಿಲ್ಲ ಭಾವಿ ಕೊಡದ್ದಾಂಗ । ಪತಿರಾಯ
ನೀ ಹೋದ ಭಣಕ ನನ ಜೀವ ॥

ಅಲ್ಲಿ ನೀ ಬಾರವ್ವ ಇಲ್ಲಿ ನೀ ಬಾರವ್ವ ।
ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಈ ಸಲ್ಲ । ನಲ್ಲಾನ ।
ಇರುತನಕ ಮುಖ ನಮ್ಮ ಮುಂದ ॥

ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಎಂದು ಕಂಡಾಡಿದವರೆಲ್ಲ ।
ಕಂಡಾರ ಮಾರಿ ತಿರುವೂರ । ಗಂಡಿಲ್ಲ ।
ನಾರೆವ್ವ ನಾರ ಕೊಳನೀರ ॥

ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವಕ್ಕ ಕುತ್ತೆಷ್ಟ ಕೊರತೆಷ್ಟ ।
ಹೇಳಿದರ ಮುಳ್ಳ ಮೈಗೆಲ್ಲ । ಕೊರತೆಷ್ಟ ।
ಮಾರಾಯ್ ಬಿಸಲ ವರತೆಂಗ ॥

ಗಂಡ ಸತ್ತ ಮ್ಯಾಲ ರಂಡಿತನದ ಸಿರಿಯ |
 ಸುಡಬೇಕ ಏನಾದರೇನ | ಆ ಜೀವ |
 ಇದ್ದಂಗ ಬಂಡಿ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ||

ಕೂಡಿ ಕುಂತ ನೆನೆವ ನೋಡಿ ನಕ್ಕ ಒನವ |
 ಇದ್ದೆಲ್ಲೊ ಆತ ಈಗೆಲ್ಲಿ | ಮುಗಲಾನ |
 ಮರಿಯಾತ ಮೋಡದು ಬಣ್ಣದಂಗ ||

ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಬಾಲಿ ದಂಡನಾಳಿದರೇನ |
 ಪುಂಡೀಯ ಹೂವು ಹೊಲತುಂಬ | ಅರಳಿದರ |
 ಚಂಡುಹೂವಿನ ಹೊಲವ ||

ಕಾಜೀನ ಕರಿಮಣಿ ಮೋಜೀನ ಹಣಚಿ ಬಟ್ಟು |
 ರಾಜಮಂಡಲದ ಗುಳದಾಳಿ | ಇರುವನಕ |
 ರಾಜರ ಚಾಜ ನನ ಮನಿಗೆ ||

ಹಾಕಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾಂಗಿ ಇದ್ದಾವ |
 ಆಕಾಶಕ್ಕೆಬ್ಬಿ ಕುಡಿ ಒಡೆದು | ಹೂ ಬಿಟ್ಟು |
 ಬೇಕಾದ ದೊರೆಗೋಳು ಮುಡಿದಾರು ||

ಹಾಸ್ಯ

ವಾಲಿಕಾರ ನಿನಗ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಂಡತಿ ಯಾಕೊ |
 ನೀ ಹೋದಿ ರಾಜ್ಯ ತಿರಗೂತ | ನಿನ ನ್ನಾರಿ |
 ಬಾಡ್ಯಾಳೊ ಬಾಳಿ ಸುಳಿಯಾಗಿ ||

ತಿಂದೋಡಿ ನಿನ ಗಂಡ ತಿಂದೇನು ಮಾಡಂದ |
 ತಿಂದೇಳು ಮನಿಯ ತಿರಗಂದಾ | ಉಟಸೀರಿ |
 ಉಂಗಟಕ ಹಾಕಿ ಹರಿಯಂದ ||

ವಂಗರುವಳ್ಳಿಯ ನಿಂಗಿಗೌಡರ ಮಗಳು ।
ತಂಗಳ್ಳಿಟ್ಟಕ್ಕಿ ಮೊಸರಿಕ್ಕಿ । ಆ ಬಾಲಿ ।
ಬೆಂದ್ವರ್ಲ್ ಕೊಟ್ಟು ಬೆದಕ್ಕಾಳಿ ॥

ಕುಂಬಾರನಿಗ್ಯಾಕೊ ಗೊಂಬೆಮಾಟದ ಹೆಣ್ಣು ॥
ತುಂಬೆಂದ ಮಣ್ಣು ತುಳಿಯೆಂದ । ಮನೆಮನೆಗೆ ।
ಹೊತ್ತು ಮೂರೆಂದ ಹೊಸ ಮಡಕೆ ॥

ತುಮಕೂರ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತುದಿಗಾಲ ಪಾಪಾಸ ।
ಜಮ್ಮಾನ ಚವರಿ ನೆರಿಗೇಲಿ । ಇಟಗೊಂಡು ।
ತುಮಕೂರಿಗೋಲೆ ಬರೆವಾಳಿ ॥

ತುಮಕೂರಿಗೋಲೆ ಏನೆಂತ ಬರೆದಾಳಿ ।
ಮೀನು ನುಂಗಿತು ಮೊಸಳೆಯ । ಈ ಊರ ।
ರಾಣಿ ನುಂಗಾಳಿ ಚದುರನಾ ॥

ಬೇಲೂರ ಹೆಣ್ಣೇ ಬೇಗನೆ ರಾಗೀ ಮಾಡೆ ।
ಕೂರಿಗೆ ನಿಂತಾವೆ ಹೊಲವಾಗ । ಎಲೆ ಹೆಣ್ಣೆ ।
ಜಾಣ ನಿಂತಾನ ಬಿಸಲಾಗೆ ॥

ಪೌರಾಣಿಕ

ಜನಕರಾಯನ ಮಗಳು ಬನಕ ತೊಟ್ಟಿಲ ಕಟ್ಟಿ ।
ಲವಕುಶರನ್ನು ತೂಗ್ಯಾಳೊ । ಸೀತಾದೇವಿ ।
ನಗುತ ವನವಾಸ ಕಳೆದಾಳಿ ॥

ಸೀತಾನ ಒಯ್ಯಾಗ ಶ್ರೀರಾಮ ಸಣ್ಣವ ।
ಆಗ ಹನುಮಂತ ಹಸುಗೂಸ । ಇದ್ದರು ।
ಸೀತಾನ ಸೆರೆಯ ಬಿಡಿಸ್ಯಾನ ॥

ಬಸವನ ಹೆಂಡೂತಿ ಹಸುಮಗಳು ನೀಲಮ್ಮ ।
 ಬಸರಾದರ್ದಾಂಗ ನಡೆದಾಳೆ । ಗೋದಿಯೆ ।
 ಸಸಿಯಾಗ ನವಿಲು ನಡಿದಾಂಗ ॥

ಮಕ್ಕಳ ತಾಯವ್ವ ಕೆಟ್ಟಿನೆನ್ನಲು ಬೇಡ ।
 ಪಕ್ಷಿಜಾತ್ಯಾಗ ಗರುಡನು । ಹುಟ್ಟುತ್ತ ।
 ತಮ್ಮವ್ವ ಸೆರೆಯ ಬಿಡಿಸ್ಯಾನ ॥

ಅಡವಿ ಆರಾಣದಾಗ ಹಡೆದಾಳೆ ಸೀತಮ್ಮ ।
 ತೊಡಿಯ ತೊಳೆಯಾಕ ನೀರಿಲ್ಲ । ಹನುಮಂತ ।
 ಸೇತಗಟ್ಟಾನ ಸಮದರಕ ॥

ಹಣೆಯ ಬರಹದ ಗೆರೆಯು ಹರೆದರು ತಪ್ಪದು ।
 ಹರಿಚಂದರಾಯ ಸುಡುಗಾಡ । ಸೇರಿದರ ।
 ಇದಿಯವನ ಬೆನ್ನ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ॥

ಸೀತಾನ ಅಭಿಮಾನ ಬಾಲ ಹನುಮನು ಕಾಯ್ದೆ ।
 ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಾನ ಹರಿ ಕಾಯ್ದೆ । ಪದ್ಮಾವತಿ ।
 ನೀ ಕಾಯೆ ನನ್ನ ಅಭಿಮಾನ ॥

ರಾಮ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣ ರಾಜ್ಯಕ ಮುಟ್ಟಾವ ।
 ರಾಮ ಸೀತೆಯರು ವನವಾಸ । ಹೊಂಟರ ।
 ಹುಡುಕೂತ ಹೊಂಟ ಹನುಮಂತ

ದ್ರೌಪದಿಯ ಸೀರಿ ದುಸುವಾಸ ಸೆಳೆವಾಗ ।
 ವಿಸವಾಸದಣ್ಣಗ ನೆನೆದಾಳೆ । ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ।
 ಮಾಯಾದ ಸೀರಿ ಮರಿ ಮಾಡೋ ॥

ರಾವಣನ ರಥದಾಗ ಅಡ್ಡ ಹಾರುವನ್ನಾರ ।
 ಅಂಜನಾದೇವಿ ಮಗ ಹನುಮ । ಬಿಟಬಾಣ ।
 ದಂಡ ಸುತ್ತಾಕಿ ಬಡೆದಾವ ॥

ಅರು ಕಾಲಿನ ರಥವ ಏರಿ ಹೊಂಟವನ್ನಾರ ।
ಸೂರ್ಯನಂಥವ ಅರ್ಜುನ । ಕೈಯಾನ ।
ಸಾರತ್ಯಾಗ್ಯಾನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ॥

ಸೀತಾದೇವಿಯಷ್ಟು ಸಿರಿಯನಂಡವರಿಲ್ಲ ।
ದ್ರೌಪದಿಯಷ್ಟು ಹರಲಿಯ । ಹೊತ್ತವರು ।
ಈ ಲೋಕದಾಗ ಯಾರಿಲ್ಲ ॥

ಬಾಗೋಡಿಯೆಂಬುದು ಬಾಲ್ಯಾರ ಪಟ್ಟಣ ।
ಮ್ಯಾಲೆ ಚೆನ್ನವ್ವನ ಅರಮನಿಯ । ಬಾಗಿಲದಾಗ ।
ಬಾಗಿ ನಿಂತಾನ ಬಸವಣ್ಣ ॥

ಎಲ್ಲಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಮಗ ಎಳೆಯ ಪರಶುರಾಮ ।
ಯಾರು ತೂಗಿದರ ಮಲಗೊಲ್ಲ । ಕೈಲಾಸ ।
ಪಾರ್ವತಿ ತೂಗಿದರ ಸುಖನಿದ್ದಿ ॥

ಬಸವಣ್ಣ ನಂತಹ ಭಕ್ತಿವಂತರಿಲ್ಲ ।
ನೀಲಮ್ಮನಂಥ ಶರಣಿಯರಿಲ್ಲ । ಹೇಮರಡ್ಡಿ ।
ಮಲ್ಲಮ್ಮನಂಥ ಸೊಸೆಯಿಲ್ಲ ॥

ಚಾಮುಂಡಿ ಎಂಬೋಳು ಸೀಮೆಗೆ ದೊಡ್ಡವಳು ।
ಮಾಯಾದ ಬೂದಿ ಸೆರಗಲ್ಲಿ । ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ।
ನ್ಯಾಯಕೆ ಮುಂದಾಗಿ ಹೊರಟಾಳು ॥

ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲವೈ ಬಿಡುಮುಡಿ ಚಾಮುಂಡಿ ।
ತೊಟ್ಟವೈ ಹುಲಿಯ ಚರುಮಾವ । ಚಾಮುಂಡಿ ।
ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತವೈ ರಣದಲ್ಲಿ ॥

ಅಣ್ಣ ಬಾರರ್ಜುನ ತಮ್ಮ ಬಾ ಸಹದೇವ ।
ಹೊನ್ನ ಬಿಲ್ಲಡದ ಕಲಿಭೀಮ । ಬಾರೆಂದು ।
ಬಣ್ಣಿಸಿ ಕುಂತಿ ಕರೆದಳು ॥

ಐತಿಹಾಸಿಕ

ಮಂದಿ ಮೂಳಿಗಿ ಏರಿ ದುಂಡು ಚಾವುಡಿ ಏರಿ ।
ನೋಡ್ರೆ ಹಲಸಂಗಿ ಐಸೀರಿ । ಹೈದರನ ।
ಆನೀಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಎಳಸಾರ ॥

ಬಿದ್ದಾನೊ ಬಿದ್ದಾನೊ ಬಿಳಿಯಂಗಿ ಮ್ಯಾಲಾಗಿ ।
ರುದ್ರ ಜೋಡಂಗಿ ರಗತಾಗಿ । ಹೈದರ ।
ಬಿದ್ದ ಹಲಸಂಗಿ ಹರಿಯಲಿ ॥

ನರಗುಂದ ಕಾಳಪನ ಪರಿಗುದರಿ ಸಾಯಲಿ ।
ಚಿದುರುಗ ಮಾಲ ಮುರಿಯಲಿ । ಸೊರಟೂರ ।
ಸದರೀಗಿ ಸುದ್ದಿ ಬೈಲಾಗ ॥

ಕಿತ್ತೂರ ಚನ್ನಮ್ಮ ಕಿತ್ತೂರ ಬಿಡವಳ್ಳಿ ।
ಏಳು ನೂರೆಮ್ಮಿ ಎಳೆಗರ । ಹೊಡಕೊಂಡು ।
ಹಂಗಿಲ್ಲದ್ದಾದಿ ಹಿಡಿದಾಳ ॥

ಪಟ್ಟಣಕ್ಕುಂಜಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು ಮೈಸೂರು ।
ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮುಂಡಿ ದಯದಿಂದ । ದೊರೆಗೋಳು ।
ಪಟ್ಟಣವಾಳ್ಕಾರು ಅನುಗಾಲ ॥

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಕೊಯ್ದು ದುಂಡುಮಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಿ ।
ಮೈಸೂರ ದೊರೆಗಳು ಕಳಿಸ್ಸಾರು । ಏನೆಂದು ।
ಭೋಗಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಮದುವೆಗೆ ॥

ನಂಜನ್ನೂಡಿನೋರು ತೆಂಗಿಂತೋಪಿನೋರು ।
ಗೊಂಬೆತೇರಲ್ಲಿ ಮೆರೆವೋರು । ಚಾಮುಂಡಿ ।
ನಂಜುಂಡ ಕಾಣೆ ಕದ ತೆಗೆಯೆ ॥

ವರ್ಣನೆ

ಭಂದಕ ನಮ್ಮವರು ಮಾವಿನ ಬನ ಹಚ್ಚಿ ।
ಗಿಡಕೊಂದು ಗಿಣಿಯ ಸಲುವಾರ । ಬ್ಯಾಡಯ್ಯ ।
ಗಿಣಿ ಬೆದರ್ವಾಣ್ಣ ಬರಬ್ಯಾಡ ॥

ಮಾಗಿಯ ಮಳಗಾಲ ಹ್ಯಾಗಿದ್ದಿ ಕೋಗಿಲ ।
ಆಗರ ಭಾಳ ಅಡಕಿಯ । ಬನವಾಗ ।
ಕೂಗ್ಯಾಡಿ ಹೊತ್ತು ಕಳೆದೇನ ॥

ಹಾಂವು ಅಂದರ ಜೀವ ಹರಣವ ಹಾರ್ಯಾದ ।
ಹಾಂವಲ್ಲ ಮಂಟಿ ವಿರುಪಾಕ್ಷಿ । ನಿನ ಮುಂದ ।
ಹಾಂವಾಗಿ ಗಂಗಿ ಹರದಾಳ ॥

ಹಿಪ್ಪಿ ಹೂವಿಗಾಗಿ ಹೆತ್ತತಾಯಿಯ ಕೊಂದು ।
ಮತ್ತು ಕೋಗಿಲ ಮರನೇರಿ । ಕೂಗಿದರ ।
ಹೆತ್ತವ್ವ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆತಾಳ ॥

ಹಚ್ಚನ ಮೈಯವ ಹವಳದ ತುಟಿಯವ ।
ಎತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದೊ ಗಿಣಿರಾಮ । ತವರವರ ।
ಉತ್ತತ್ತಿ ಬನಕ ಉಲುವಿಲ್ಲ ॥

ಹಳ್ಳದ ಹೊಲದಾಗ ಬೆಳ್ಳನ ಬಿಳಿಜೋಳ ।
ಮೆಲ್ಲಕ ಮೆಲಿಯೋ ಗಿಣಿರಾಮ । ನನ್ನಣ್ಣ ।
ಕಲ್ಲ ಬಂದಾವು ಕಡಿಗಾಗೊ ॥

ಗಡಿದಾಗ ಗಿಡ ಛೇವ ಮಾವಿನ ಗಿಡ ಛೇವ ।
ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಾಗ ಗಿಣಿ ಛೇವ । ಮ್ಯಾಲಿನ ।
ಚಕ್ಕಾಗ ಚೇವ ಚಾದ್ರಾಮ ॥

ಬೆಳ್ಳಗ ಬೆಳಗಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡಲವಾಗಿ ।
 ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಮಿನ ಗರಿ ತೆಗೆದು । ಅಡ್ಡಾವ ।
 ಗರತಿ ಗಂಗಮ್ಮನ ಉಡಿಯಾಗ ॥

ವರಳ ಸುತ್ತಲೆ ಅಕ್ಕಿ ಕೊರಳ ಸುತ್ತಲೆ ಮುತ್ತ ।
 ಗುಡಿಸುತ್ತ ಘೂಳಿ ಬಸವಣ್ಣ । ಸೊನ್ನಲಗಿ ।
 ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸುತ್ತ ಸಿರಿಗಂಗಿ ॥

ಹಳ್ಳದ ದಂಡೀಗಿ ಹಸರಬಣ್ಣದ ಗುಬ್ಬಿ ।
 ಬಿಸಲೀಗಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡತಾದ । ಆ ಗುಬ್ಬಿ ।
 ಕುಸಲದ ನಗುವ ನಗತಾದ ॥

ಚಿಂಚಲ ದಾರ್ಯಗ ಮಿಂಚೂದು ಏನಣ್ಣ ।
 ಕುಂಚಗಾರಣ್ಣ ತಿದಿ ಊದಿ । ಚಿಂಚಲಿ ।
 ಮಾಯವ್ವಗ ಕಳಸಾ ಮಾಡ್ಯಾನ ॥

ಮೂಡಲು ತ್ರಿನ್ನೆರೆ ನೋಡೋರಿಗೊಂದೈಭೋಗ ।
 ಮೂಡಿ ಬರ್ತಾನೆ ಚಂದ್ರಾಮ । ತಾನೆದ್ದು ।
 ಓಡಿ ಬರ್ತಾನೆ ಚಂದ್ರಾಮ ॥

ಬುಡೀಯ ಹೊಡಿಯೋನ ಬುಡಾಟ ನೋಡಿರೋ ।
 ನೀರುಳ್ಳಿ ಗೆಡ್ಡೆ ಒಣರೊಟ್ಟಿ । ತಕ್ಕೊಂಡು ।
 ಹಳದಡೆ ಬಾಯ ಬಿಡತಾನೆ ॥

ಆಕಾಶಕಂಬು ಬಿಟ್ಟ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ।
 ಮಳಲಲ್ಲಿ ಕಾಸೆ ಒದರುಟ್ಟು । ಚೆಲುವಯ್ಯ ।
 ಸೂಳೆಮನೆಗೊಣ್ಣೋಗೊ ಸಡಗರ ॥

ಎಲೆ ಜಾಣ ಚೆಲುವಯ್ಯ ಜಾತರಿಗೆ ಹೋಗಾಗ ।
 ಜಾರಿ ಬಿದ್ದಾವೆ ಚಿಗುರಲೆ । ಸೂಳೀರ ಹುಡುಗಿ ।
 ತಾಳೆ ಹೂವೆಂದು ಮುಡಿದಾಳೆ ॥

ಕರಿಯ ಕಾಗೀನ ಸೀರೆ ಗರಿಯೊಡೆದ ಹೊಂಬಾಳೆ ।
ತರಿಯ ಕರೆಯೆಂಬೊ ದೊರೆಗಳು । ಕಳ್ಳದ ಬಣ್ಣ ।
ಶಿವದಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆದಗವೆ ॥

ಕರಿಯ ಕುದುರೆಯನೇರಿ ಕರಿಯವ್ವ ಸವ್ವಾರಿ ಹೊರಟು ।
ಕಿರುಜಡೆ ಬೆನ್ನ ಒಲವುತ । ಅಂತರಗಟ್ಟಿ ।
ಕೆಂಗಾಡಾಗಿಳಿದೊ ಕುದುರೆಯ ॥

ಕೊಣಬೆ ಗೌಡೆಂಬೋದು ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಸಾವುಕಾರ ।
ಕೂರೀಗೆ ನೂರು ಕುಡನೂರು । ಗೌಡನ್ನ ।
ಆರಂಬದೆತ್ತು ಐನೂರು ॥

ಒಂದು ಬುಂಡಿಲಿ ಕಲ್ಲು ಒಂದು ಬುಂಡಿಲಿ ಮುಳ್ಳು ।
ಹಿಂದಲ ಬುಂಡಿಲಿ ರಣದುರಗಿ । ಕೂತುಕೊಂಡು ।
ಹೊಕ್ಕಳು ಕೊಣಬಿಗನರಮನೆಗೆ ॥

ಎಣ್ಣೆ ಗೊರವನ ಹಕ್ಕಿ ನಾಗಾಭಣರದ ಹಕ್ಕಿ ।
ಹಾರ್ಯವೆ ಹಕ್ಕಿ ಗಗನಕ್ಕಿ । ಮತಿಗಟ್ಟಿದ ।
ಸಾಲಳ್ಳಿ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ॥

ಸಂವಾದ

(೧)

ಚಿಂತಾಕು ಇಟಗೊಂಡು ಚಿಪ್ಪಾಟಿ ಬಳಿವಾಕಿ ।
ಚಿಂತಿಲ್ಲ ಏನ ನಿನಗಿಷ್ಟು । ನಿಮ ರಾಯ ।
ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕೂಡ ನಗುತಿದ್ದಾ ॥

ನಕ್ಕರೆ ನಗಲೆವ್ವಾ ನಗೆಮುಖದ ಖ್ಯಾದೀಗಿ ।
ನಾ ಮುಚ್ಚಿ ಮುಡಿವ ಪರಿಮಳ- । ದಾ ಹೂವ ।
ಅವಳೊಂದು ಘಳಿಗೆ ಮುಡಿಯಲೆ ॥

(೨)

ಬೀಸಲಾರದೆ ಹೋಗಿ ಬೀದ್ಯಾಗ ನಿಂತೇನ ।
ದೇಸಾಯಿ ಅಣ್ಣ ಕರೆದೊಯ್ಯೊ । ನಿನ ಮನೆಯ ।
ಕೂಸೆತ್ತಿ ಹೊತ್ತುಗಳದೇನ ॥

ಕೂಸನಾದರು ಎತ್ತಿ ಏಸು ದಿನ ಕಳೆದವ್ವ ।
ಲೇಸ್ತೋಗು ನಿನ್ನ ಒಗೆತನ- । ಕಿದ್ದರ ।
ಏಸೊಂದು ಬಣ್ಣ ಉಡಿಸೇನ ॥

(೩)

ಮಾತೀನ ವಂಡದೀಗಿ ಸೂತರದ ಗೊಂಬೀಗಿ ।
ಯಾತರಲೆ ಹೊಡದಿ ನನ ತಮ್ಮ ॥

ಕಾಕಿಹಣ್ಣಲಿ ಹೊಡೆದ ಕಮಳದೂವ್ವಿನಲಿ ಹೊಡೆದ ।
ತ್ವಾಟಿದಾಗಿರುವ ಗಜಲಿಂಬಿ- । ಲೊಡೆದರ ।
ಮೋಜಿಲಳತಾಳೆ ಹಡೆದವ್ವ ॥

(೪)

ಸರದು-ನಾ ಮಲಗಟಿಗೆ ಸರಗೀಯ ಕೊಂಡೊತ್ತಿ ।
ಕಾಲಂಗರೊತ್ತಿ ಬಳಿಯೊತ್ತಿ । ರಾಯರ ।
ನತ್ತೊತ್ತಿ ನಿದ್ದಿ ಬಾರದ ॥

ಜಾಡಿ ಜಮಖಾನೊತ್ತಿ ಕಂಬಳಿಯ ಕರಿಯೊತ್ತಿ ।
ಉಂಗುರುಡುಗೂಣ ಖಡೆಯೊತ್ತಿ । ಸತಿಯಳ ।
ಮುರುವೊತ್ತಿ ನಿದ್ದಿ ಬಾರದ ॥

(೫)

ಕೆಂಪನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಸಂಪಿಗೆ ತನಿಯೆಂದ |
ಅಂತರಲೆ ಬೆಳೆವ ಎಳೆ ಹುಣಚಿ | ಕಾಯಿ ||
ಎಂಥವರು ಬಾಯಿ ಬಿಡತಾರ ||

ಕರನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕಮಳದ ಹೂವೆಂದ |
ಕರಲಾಗ ಬೆಳೆವ ಕಡಲೀಯ | ಗಿಡಕಾಗಿ |
ಧೂರಿಮಗ ತೇಜಿ ಇಳಿದಾನ ||

(೬)

ಹೆಸರಿಗೆ ರಬಕವಿ ಮೊಸರಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲ |
ಕುಸಲದ ಸಿಂಬಿ ಬರಿಗೊಡ | ಬಾಲ್ಯಾರು |
ಉಸ್ಸೆಂದು ಭಾವಿ ಇಳಿದಾರ ||

ಚಂದಕ ನಿಂಬರಗಿ ಗಂಧಕ ನೀರಿಲ್ಲ |
ಟಿಂಗಿನ ಪರಟಿ ಬರಿಗೊಡ | ಬಾಲ್ಯಾರ |
ರಂಬ್ಯಾರ ಜಗಳ ಒರತ್ಯಾಗ ||

(೭)

ಸಂಜೆ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿ ಗಂಗಿ ನೀರಿಗೆ ಹೋದ |
ಗಂಗಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕೊಡನೆತ್ತ ||

ಯಾರಂತ ಎತ್ತಲಿ ಯಾರಂತ ಹೊರಿಸಲಿ |
ಯಾರಂತ ಕೊಡವ ನೆಗವಲಿ ||

ದೊಡ್ಡವರ ಸೊಸಿ ನಾನು ಧರ್ಮರಾಯರ ಮಗಳು |
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರನ ಹಿರಿತಂಗಿ | ಬಂದಿದ |
ಗಂಗಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕೊಡನೆತ್ತ ||

(೮)

ಅಣ್ಣನ ಮನೀಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಡಲಿ ಹೋದ ।
ಕನ್ನಡಿಗೋಡಿ ಮರಿ ಮಾಡಿ । ಅತ್ತೀಗಿ ।
ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟಾಳ ಪುರುಷಗ ॥

ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟಲು ಬ್ಯಾಡ ನಿನ್ನೆಣ್ಣು ನಾನೊಲ್ಲೆ ।
ಅನ್ನಿಗರ ಮಗಳು ಅತಿ ಭಲುವಿ । ಮಾಡಿಕೊಂಡು ।
ನಿನ್ನೂರ ಮ್ಯಾಲ ಬರುವೇನ ॥

(೯)

ಎದ್ದು ಎಷ್ಟೊತ್ತಾಯ್ತು ನನಗೂಡ ಮಾತಿಲ್ಲ ।
ಏನಂದೊ ಬಾಳ ಮಡದೀಗಿ ॥

ಅಂದಿಲ್ಲ ಅಡಿಲ್ಲ ಅಂಗೈಮಾರ್ಚೆಣ್ಣೀಗಿ ।
ಅಂಗೈಯ ಹಚ್ಚಿ ಹೊಡದಿಲ್ಲ । ಅಕಿ ತನ್ನ ।
ತವರ್ದಂಬಲ ಮಾಡಿ ಅಳತಾಳ ॥

(೧೦)

ಅಡಗೀಯ ಮನಿಯಾಗ ಅರವತ್ತು ಗಂಗಾಳ ।
ಬೆಳಗತೀನತ್ತಿ ಬೈಬ್ಯಾಡ । ತವರವರು ।
ಸರಮುತ್ತು ಮಾಡಿ ಸಲವ್ಯಾರ ॥

ಸರಮುತ್ತುಗಳನೊಯ್ದು ಸಾಲ ಬೂದಿಗೆ ಹಾಕ ।
ಹೊರಬಾರ ಹೆಂಡಿ ಹೆಡಗೀಯ ॥

ಹೆಂಡ್ಡೆಡಗಿ ಹೊರಲಾಕ ಬಡವರ ಮಗಳೇನ ।
ಮುಂದಿನೊರಾಗ ತವರವರು । ಕೇಳಿದರ ।
ಮುಂಜಾನೆ ತೊತ್ತು ಖಳವ್ಯಾರ ॥

(೧೨)

ಹಣ್ಣು ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಎಣ್ಣಾಗ ಕರದೀನ ।
ಉಂಡೆಗರೆ ನೋಡು ಸವಿಗಾರ । ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ।
ತಂದಾರೆ ನೋಡು ಸವತೀಯ ॥

ಸವತೀನ ತರಲಾಕ ಸಾವಕಾರ ನಾನಲ್ಲ ।
ಶೆಟ್ಟರ ರೊಕ್ಕ ನನಗಿಲ್ಲ । ಕಟ್ಟಾಣಿ ।
ಕಷ್ಟದ ಜೀವಿ ಕಡುಬಡವ ॥

ಶೆಟ್ಟರ ರೊಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸ್ಥಿರವೇನೊ ನನರಾಯ ।
ರೊಕ್ಕದ ಚಿಂತಿ ನನಗಿಲ್ಲ । ಪತಿರಾಯ ।
ನಿಮಗಾತಿ ಬೇಡೀನನುಗಾಲ ॥

(೧೩)

ಅತ್ತೆ ಸತ್ತರೆ ಸೊಸೆಯು ಏನೆಂದು ಮರಗುವಳು ।
ಹಿತ್ತಲ ಕದವ ತಡಕೊಂಡು । ನಮ್ಮನೆ ।
ಮೃತ್ಯು ದೇವತೆಯೆ ತೊಲಗೀತು ॥

ತಾಯಿ ಸತ್ತರೆ ಮಗಳು ಏನೆಂದು ಕೊರಗುವಳು ।
ಬಾಗಿಲ ಕದ ತಡಕೊಂಡು । ನಮ್ಮನೆ ।
ಭಾಗ್ಯ ದೇವತೆಯೆ ನಡೆಯಿತು ॥

(೧೪)

ಕಗ್ಗಲ್ಲು ಒನಕೆ ಕರಿಯಮಲ್ಲಿಗೆ ಶಾಮೆ ।
ಒಬ್ಬಳಿಗೊಂದೊಬ್ಬೆ ಸವೆಯಾದೊ । ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
ಎಬ್ಬಿಸು ನಿನ್ನ ಮಡದೀಯ ॥

ಎಬ್ಬಿಸೋದು ಯಾಕೆ ನಿದ್ರೆಗೆಡಿಸೋದ್ಯಾಕೆ ।
ಎರಡೊಬ್ಬೆ ಮಾಡಿ ತಳಸಿಡು । ತಂಗಮ್ಮ ।
ಮಂಡೆ ನೋವೆಂದು ಮಲಗ್ಯಾಳ ॥

(೧೫)

ಹಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲು ದಾಟಿ ಹನಿಯ ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ।
 ಮತ್ತೆ ಜಾನಕಿ ಮನೆದಾಟಿ । ಬಂದೀನಿ ।
 ಅತ್ತೆಯ ಮಗಳೆ ಮುಖ ತೋರೆ ।
 ಅತ್ತೆಯ ಮಗಳೆ ಮುಖತೋರೆ । ನಿನ್ನಿಂದ ।
 ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ತೋರಿದೀನೆ ॥

ಹಾದಿಕಲ್ಲು ದಾಟಿ ಹತ್ತು ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ।
 ಮತ್ತೆ ಜಾನಕಿ ಮನೆದಾಟಿ । ಬಂದೀನಿ ।
 ಅತ್ತೆಯ ಮಗನೆ ಮುಖ ತೋರೋ ।
 ಅತ್ತೆಯ ಮಗನೆ ಮುಖತೋರೋ । ನಿನ್ನಿಂದ ।
 ತಾಯಿ ತಂದೆಯ ತೋರಿದೀನೆ ॥

(೧೬)

ಹಟ್ಟೀಲಿ ಗಿರಿಜಮ್ಮ ಕುಟ್ಟುತೇನೆಂದಳು ।
 ಅಪ್ಪಾಜಿ ನನ್ನ ಕೊಡಬೇಕು । ಬೆಟ್ಟದ ।
 ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಜಡೆಯ ಶರಣರಿಗೆ ॥

ಹಾದೀಲಿ ಉಣ್ಣೋರು ಬೀದೀಲಿ ಒರಗೋರು ।
 ತ್ಯಾಗದಲಿ ಹಿಡಿದು ತಿರಿದುಂಬೊ । ಜೋಗೀಯ ।
 ಏನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಸಿರಿಗಿರಿಜೆ ॥

ಹಾದ್ಯವ್ರ ಅರಮನೆ ಬೀದವ್ರ ಪಟ್ಟಿಪಾಲೆ ।
 ತ್ಯಾಗದಲೆ ಅವ್ರ ಹರಿಪಾಣ । ಅಪ್ಪಾಜಿ ।
 ಹ್ಯಾಗಿದ್ದು ಕೊಡಬೇಕು ಶಿವನಿಗೆ ॥

ಹಾದಿಯ ಅರುಬೇಯ ಜೋಡಿಸಿ ಆಯೋರು ।
 ಆಯದಲಿ ಕಂತೆ ಹಿಡಿಯೋರು । ಗೊರವನ ।
 ಏನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಸಿರಿಗಿರಿಜೆ ॥

ಆಕಾಶಂಬೋದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಣೊದಿಲ್ಲ ।
ನರರಿಲ್ಲ ನರರ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ । ಆ ಕೋಟೆ
ಮಗಳೆ ಸಿರಿಗೌರಿ ಮನಸಾದೆ ॥

ಆಕಾಶ ಎಂಬೋದು ಇಲ್ಲಿಗೂ ಕಾಣತೈತೆ ।
ನರರುಂಟು ನರರ ಸುಳಿವುಂಟು । ತಾಯವ್ವ ।
ಹ್ಯಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಕೊಡಬೇಕು ॥

(೧೭)

ಹತ್ತಂಕ್ಷದರಮನೆ ಮೇಲೆ ಬೋದಿಗೆ ಸಾಲು ।
ಮಾಡಿಸಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರೋ । ಮಲ್ಲಯ್ಯ ।
ಓಲೆ ಬಂದಾವ ಓದೇಳೋ ॥

ಓಲೆ ಬುದಿದ್ರೆ ನಾಳೆ ಓದಿಕೊಂಡೇನು ।
ಅತ್ತ ಮಗಳು ಸಿರಿಗಿರಿಜೆ । ಕೈಲಿರುವ ।
ಮುತ್ತಿನುಂಗುರವ ಗೆಲಬೇಕು ॥

(೧೮)

ಹೇರುಕಟ್ಟಾಗ ಬಾರಕೋಲು ನಾ ಮರೆತೆ ।
ಕಂಡು ಕೊಡು ಹೆಣ್ಣೆ ಕಡುಗಾತಿ । ನಮ್ಮತ್ತು ।
ಮುಂದೆ ಮೂರ್ದೆಜ್ಜೆಯಿಡೋದಿಲ್ಲ ॥

ಹೋರಿ ಮೇಲೆ ಕೂಪು ಕೋರಿಯ ನಾ ಕಂಡೆ ।
ಊರುವಸಿಯಂಥ ಮೊಕದವಳೆ । ನೀ ಕಂಡು ।
ಹೋರಿ ಹೂಡೋಕೆ ಮನಸಿಲ್ಲ ॥

(೧೯)

ಮಾವನ ಮಗಳೇ ಕೋಗಿಲೆಯ ದನಿಯವಳೆ ।
ತಾವರೆ ಮೊಗ್ಗಿನ ಮೊಲೆಯವಳೆ । ಮಾವ್ನಮಗಳೆ ।
ಬಾಯಾರಿ ಬಂದೆ ನೀರೊಕೊಡೆ ॥

ನೀರು ಕೊಡಲಾತಕೆ ನಾನ್ಮಾರೊ ನೀನ್ಮಾರೋ !
 ಹೋಗಯ್ಯ ಹರಿಯೋ ಹೊಳೆಗಾಗೀ ||
 ಪರಿಯೊ ನೀರ್ ಹಚ್ಚಗೆ ಕೆರೆಯ ನೀರ್ ಬೆಚ್ಚಗೆ !
 ನೀ ಕೊಟ್ಟ ನೀರು ಸಮರುಚಿ ||

ನಾ ಕೊಟ್ಟ ನೀರು ಸಮರುಚಿಯಾದರೆ !
 ಕುಲದಾಗೆ ದಂಡ ಬರುತ್ತೆ ||

ದಂಡವ ಕೊಟ್ಟೇನು ಹಿಂಡಮ್ಮೆ ಹೊಡಿಸೇನು !
 ಬಂಡೀಲಿ ಬದುಕ ಕಳುಹೇನು ! ಮಾವ್ನವುಗಳೆ !
 ಬಂದೀಯ ತೋಳ ಬಿಡಲಾರೆ ||

(೨೦)

ಕುಸುಮಾಲೆಯೆಂದೀಗ ಹೊಸಪಾತನಾಡದಿರೊ !
 ದಶರಥರಾಯ ಹಿರಿಯಣ್ಣ ! ಕೇಳಿದರ !
 ಹಸಿಯ ಶೂಲಕ ಹಾಕಿ ಕೊಲಿಸ್ತಾನೋ ||

ಹಸಿಶೂಲಕ್ಕಾಕಿಸಲಿ ಬಿಸಿನೆತ್ರ ಹರಿಸಲಿ !
 ಮಸೆದ ಕತ್ತಿಲಿ ಕಡಿಯಲಿ ! ನನ ತಲೆಯ !
 ಬಂದೀಯ ತೋಳ ಬಿಡೆನಲ್ಲೆ ||

(೨೧)

ಹಟ್ಟೀಲಿ ನಿಂತೊಂಡು ಬಟ್ಟುತ್ತ ಕೇರೋಳೇ !
 ನಿಮ್ಮಟ್ಟಿಲಿ ಬೀಡಿಕೆ ಬಿಡಲೇನೆ ||

ಬೀಡಿಕೆ ಬಿಡೋಕೆ ಅತ್ತಿಲ್ಲ ಮಾವಿಲ್ಲ !
 ಚಿಕ್ಕೋರು ಮೈದರಸು ಮೊದಲಿಲ್ಲ ! ಮುತ್ತಿನೆಟ್ಟಿ !
 ನಮ್ಮಟ್ಟೀಲಿ ಬೀಡಿಕೆ ಬಿಡಬೇಡ ||

ಅತ್ತೆ ಇಲ್ದಿದ್ದ್ರೇನು ಮಾವಾ ಇಲ್ದಿದ್ದ್ರೇನು ।
ಚಿಕ್ಕೋರು ಮೈದರಸು ಮುತ್ತಿನಂತೋರು ।
ಮುತ್ತು ತೆಗೆಯೋಕೆ ಅತ್ಯಾಕೆ । ಮಾವ್ಯಾಕೆ ।
ನೀ ಒಪ್ಪಿದ ಸರವ ತೆಗಿಬಾರೆ ॥

(೨೨)

ಸಂಗಾತಿ ನೀ ಬಾರೆ ಮೂಡ ಸೀಮೆಯ ಹೆಣ್ಣೆ ।
ಉಂಗುರವ ತಾರೆ ಬೆರಳಿಗಗೆ । ಜಂತದ ।
ರಂಭೆ ನಿನ್ನ ಹ್ಯಾಂಗ ಮರೆಯಲಿ ॥

ಮೂಡ ಸೀಮೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಬೇಡನಗಣ್ಣಯ್ಯ ।
ನೀಡಿದ ಕಾಲ ತೆಗೆಯುಳು । ಆ ಬಾಲಿ ।
ನೆರೆಯರಿಗೆ ಅಂಜಿ ಬಾಳ್ವಾಳೆ ॥

(೨೩)

ಕಾದ ಓಡಿನ್ಹಾಂಗ ಉರಿದ ಹಂಚಿನ್ಹಾಂಗ ।
ನಾದಿನಿ ಬಂದಾಳ ತವರೀಗಿ । ಈಗೀಗ ।
ನಾದೀನಿ ಬಂದಾಳ ತವರೀಗೆ ॥

ಹಿಂದಿನ ವರುಷದಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಾತಾಡಿ ।
ಒಂದೊಂದು ಭಂಗ ಪಡಿಸಿದಳು । ನಾದಿನಿ ।
ಈಗೇನ ಮಾಡುವಳೊ ನಾಕಾಣೆ ॥

ಸಾಮೆ ಕುಟ್ಟು ಎಂದರೆ ಕಾಲೆ ಮಾಸಿತೆಂದಳು ।
ಮಡದೀಯ ಕಳಿಸಿ ಆಚೆಗಗೆ । ನಿಮ್ಮಯ ।
ಅಂದಣವ ಕಳಿಸಿ ಆಚೆಗೆ ॥

(೨೪)

ಅಣ್ಣನಾ ಮನೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೊಡ್ಡಿದಳು ತಂಗಿ ।
ಸುಣ್ಣದ ಗೋಡೆ ಒರಗಿದ್ದು । ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುಬಾರೊ ಮಗನೀಗೆ ॥

ಹೆಣ್ಣೆ ಬರುವ ತಂಗಿ ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಬರುವಿರಿ
ನಿನ್ನೊಂದು ಪಟ್ಟದೊರೆಗಳು | ನಮ್ಮೆಣ್ಣೆ |
ಹೊನ್ನ ಕಂಕಣ ತೊಡಿಸ್ತೋದ ||

(೨೫)

ಬೇಸಗೆ ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಯಾಕ ಬಂದೆ ಗೌರವ್ವ |
ನೀ ಬಾಡಿ ನಿನ್ನ ಮುಖಬಾಡಿ | ಕೈಗಳ |
ಬಿಳಿ ಎಲೆ ಬಾಡಿ ತರಗಾದೇ ||

ಎಂದಿಲ್ಲ ಗೌರವ್ವ ಇಂದೇನು ಬಗಿ ಬಂದೆ |
ಕುಂಡ್ರಾಕೆ ಕೊಡಿರಿ ಮಣಿಚೌಕಿ | ಸಿರಿಗೌರಿಗೆ |
ಮುಖ ತೊಳ್ಳಾಕೊಡಿರೆ ಬಿಸಿ ನೀರ ||

ಕುಂಡರ ಬಂದಿಲ್ಲ ನಿಂದರ ಬಂದಿಲ್ಲ |
ಶಿವರಾಯ ನನ ಮೇಲೆ ಸವತೀಯ | ತಂದಾನಂತ |
ಚಿಂತೇಲಿ ನಾನು ಬಂದೀನ ||

ದೇಶವನಾಳುವಗ ಏಸೊಂದು ಹೆಂಡಿರೊ |
ಈಸೊಂದು ಚಿಂತೆ ನಿನಗ್ಯಾಕ | ಸಿರಿಗೌರಿ |
ಲೇಸ್ತೋಗು ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ||

ಕಿಡಿಕಿಡಿನಾದಾಳ ಕಿಡಿಚಂಡನಾದಾಳ |
ಎಡವೀದಬೆರಳೊಂದರವಿಲ್ಲ | ಗೌರವ್ವ |
ಬಂದಾಳ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ||

ಉಟ್ಟುಗೊಳೆ ಸೀರೆ ತೊಟ್ಟುಗಳೆ ರವಿಕೆಯ |
ಹುಯ್ಯೊಳೆ ಮುತ್ತ ಮಡಲೀಗೆ | ಅಕ್ಕಯ್ಯ |
ಕಾಡದೆ ಹೋಗ ತವರೋರ ||

ಕಾಡಾಕೆ ಬೇಡಾಕೆ ಕಾಡ ಗೊಲ್ಲರೇನೋ ।
ನಾಡ ಮೇಗಲ ನಡತೆಯ । ನಡೆಯದಿದ್ರೆ ।
ಆಡಿಕೊಂಬೋರು ಜನರೆಲ್ಲ ॥

(೨೬)

ಅಕ್ಕನ ಬೆಸಗೊಂಡೆ ತಂಗಿಯ ಬೆಸಗೊಂಡೆ ।
ಅಕ್ಕತುಂಗೇರ ಹಿಂದ್ ಬಳಗವ । ಬೆಸಗೊಂಡೆ ।
ಸುಮ್ಮನೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಬಾರೋ ॥

ಹಾಲಬಾನುಣ್ಣೋಳು ಹವಳಕೇರಾಡೋಳು ।
ಆಚೆ ಕೇರೀಲಿ ಪಗಡಿಯ । ಆಡುವ ಮಗಳ ।
ದೂರದ ಸೀಮೆಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ ॥

ಹಾಲಬಾನುಣ್ಣಲೊ ಹವಳಕೇರಾಡಲೊ ।
ಆಚೆ ಕೇರೀಲಿ ಪಗಡೆಯ- । ನಾಡಲಣ್ಣ ।
ನಿನ ಮಗಳ ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ॥

ತುಪ್ಪಬಾನುಣ್ಣೋಳು ಮುತ್ತ ಮೊಗದಾಡೋಳು ।
ಹತ್ತಿರದ ಬೀದಿಲಿ ಪಗಡೆಯ । ಆಡುವ ಮಗಳ ।
ದೂರದ ಸೀಮೆಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ ॥

ತುಪ್ಪ ಬಾನುಣ್ಣಳೊ ಮುತ್ತ ಮೊಗದಾಡಲೊ ।
ಹತ್ತಿರದ ಬೀದೀಲಿ ಪಗಡೆಯ । ಆಡಲಣ್ಣ ।
ನಿನ ಮಗಳ ನಮಗ ಕೊಡಬೇಕು ॥

ಒಂದರಬಿ ಹಾಸಿದ್ದೆ ಒಂದರಬಿ ಹೊಚ್ಚಿದ್ದೆ ।
ಒಂದೊರುಪ ನಾನು ಸಲಹಿದ । ಮಗಳನ್ನ ।
ನಿನ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಕೊಡಲಾರೆ ॥

(೨೭)

ಕಕ್ಕ ಕಾಯಾದಾಗ ಬಿಕ್ಕಿ ಫಲಬಿಟ್ಟಾಗ ।
ನಾ ಗಂಡು ಮಗನ ಹಡೆದಾಗ । ಭಾಷಯ್ಯ ।
ಆಗ ಪಾಲಿಗೆ ಬರುತೀನಿ ॥

ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾಲಿಗೆ ಸೀಳಿಸುವೆ ।
ನೋಡೋ ಕಣ್ಣುಗಳ ಇರಿಸುವೆ । ಎಲೆ ಹೆಣ್ಣೆ ।
ಪಾಲು ನಿನಗೊಗೆ ಸಲುವವೆ ॥

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಮಕ್ಕಳ ಕುಡು ಶಿವನೆ ಮತ್ತೊಂದು ನಾ ಒಲ್ಲೆ ।
ಹತ್ತುಮಂದ್ಯಾಗ ಹರುನೀರ । ತರಂವಂಥ ।
ಮುತ್ತೈದಿತನವ ಕೊಡು ಶಿವನೆ ॥

ಮಕ್ಕಳು ಮನಿತುಂಬ ಕಷ್ಟಕ ಒಬ್ಬಳು ।
ಭತ್ತಕೊಡು ಶಿವನೆ ಅನುಗಾಲ । ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ।
ನುಜ್ಜಂಬಲಿ ಮಾಡಿ ಸಲುವೇನ ॥

ಮರ್ತ್ಯಕ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ಶರ್ತಮಾಡಿದ ಶಿವಗ ।
ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಬ್ಯಾಡ ನನ ಜನ್ಮ । ಮಲ್ಲಯ್ಯ ।
ಶರ್ತ ಮಾಡಿದ ನಿನಸೇವೆ ॥

ಬಡತನ ನನಗಿರಲಿ ಭಾಳ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿ ।
ಮ್ಯಾಗ ಗುರುವಿನ ದಯವಿರಲಿ । ನನ ಗುರುವೆ ।
ಬಡತನದ ಚಿಂತಿ ನಿನಗಿರಲಿ ॥

ಅಂಗಯ್ಯ ಒಳಗಿನ ಲಿಂಗ ಮೂರುತಿ ಸ್ವಾಮಿ ।
ಮಂಗಳಾರೂತಿ ನಾ ಬೆಳಗಿ । ಬೇಡುವೆನು ।
ಮಾರಾಯರ ಮುಂದೆ ಮರಣವ ॥

ಕೂಡಲ ಸಂಗಯ್ಯ ಕುಡು ನನಗ ಮಕ್ಕಳೆ ।
ನನಗಲ್ಲ ನನ್ನ ಗೆಳದೀಗಿ । ತಂಗಮ್ಮಗ ।
ಕುಡುಗಾಲಗೆಜ್ಜ ಕೊಮರಾಗ ॥

ಬಸವಣ್ಣ ಹುಟ್ಟಲಿ ಹೊಸಪ್ಯಾಟಿ ಕಟ್ಟಲಿ ।
ರಸಬಾಳಿ ಕಬ್ಬು ಚಿಗಿಯಾಲಿ । ಪಟ್ಟಕಲ್ಲ ।
ಬಸವಣ್ಣನ ತೇರ ಎಳಿಯಾಲಿ ॥

ಹರಗೀದ ಹೊಲದಾಗ ಮರುಗ ಎತ್ತವಳ್ಳಾರೇ ।
ಹರಳ ಹಚ್ಚಿದ ವಾಲೆ ಕಿವಿಯೊಳು । ದೇವಮ್ಮ ।
ನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ದಯವಿರಲೇ ॥

ಬತ್ತಿಡದ ಗದ್ಯಾಗ ಪುಷ್ಪ ಎತ್ತವಳ್ಳಾರೇ ।
ಮುತ್ತಾಕಿದ್ದಾಲೆ ಕಿವಿಯೊಳು । ದೇವಮ್ಮ ।
ನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ದಯವಿರಲೇ ॥

ಹಗಲೆಲ್ಲ ಕೊಯ್ದೊನ ಮುಗಿಲು ಚಂದದ ಹೂವ ।
ಇರುಳೆಲ್ಲ ದಂಡೆ ಹೆಣೆದೇನೆ । ಕಾಳವ್ವ ।
ಕರೆಯೊ ಈರಣನ ಕೊರಳಿಗೆ ॥

ಊರಾಗ ತಿರುಗೋಳಿ ಹೂವಿನ ನೆರಿಗೋಳಿ ।
ಜಾಲ ಹೂವಿನ ಜಡಿಯೋಳಿ । ಅಂತರಗಟ್ಟಿ ।
ನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲ ದಯವಿರಲೇ ॥

ಉಂಗುರದ ಕಾಲ ಊರುತ ಜಾರುತ ।
ಬಿಂಗರದ ನಡುವ ಬಳಕುತ । ಲಕ್ಕವ್ವ ।
ಬುದ್ಧಳೆ ಬಳೆಯ ಹಸನೋಡಿ ॥

ಬಾಗಿಲು ಚಿಕ್ಕದು ಬಗ್ಗಿ ಬಾರೆ ಲಕ್ಕವ್ವ ।
ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳೋಳು ನಿನ ಮಗಗ । ಲಕ್ಕವ್ವ ।
ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮುತ್ತ ಬಿಗಿಸ್ತಾನೇ ॥

ಕಲ್ಲ ಹೂಗಿಡ ನೆನೆದವು ಕಲ್ಯಾಣದಯ್ಯನ ।
ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣದ ಬಿದಿರೆಯ । ರಂಗಯ್ಯನ ।
ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ನೆನೆದೇವು ॥

ಮಾಳಿಗೆ ಮ್ಯಾಗೀನ ಸಾಲಂಚಿನ ಗೆರಸಿಯ ।
ತಾಯವ್ವ ತೆಗೆದಿಡೆ ನಡುಮನೆಗೆ । ನಾವಿಬ್ಬರು ।
ಮುಕ್ಕಣ್ಣೇಶ್ವರನ ನೆನೆದೇವು ॥

ಬಿದಿರೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಚದುರರಾಗಿ ಕಲ್ಲು ।
ಮದನಾರಿನೆಂಬೊ ಹಿಡಿಗೊಟ । ಹಿಡುಕೊಂಡು ।
ಶಿವನ ಪಾಡ್ಯಳೆ ಸಿರಿಗೌರಿ ॥

ಪರ್ಯಾಯ ನೀತಿ

ಕಾಗೀಗಿ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟ ಕರಿಯ ಹುಬ್ಬಿನ ಜಾಣ ।
ಮಾವೀನ ಹಣ್ಣು ಮನಿಯಾಗ । ಇಟಗೊಂಡು ।
ನೀರಲಕ್ಕಾಕ ನೆದರಿಟ್ಟಾ ॥

ಹಾಡೀಗಿ ಹಾಡಿಲ್ಲ ಖೇಡೀಗಿ ತಲೆಯಿಲ್ಲ ।
ಮೋಡ ಬಂದಲ್ಲಿ ಬಿಸಲಿಲ್ಲ । ಹೆಣ್ಣೀಗಿ ।
ಓಡಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಸುಖವಿಲ್ಲ ॥

ಹೆಣ್ಣು ಹಡೆದವ್ವನ ಹೆಮ್ಮೇನು ದೊಡ್ಡದ ।
ಹಣ್ಣು ಬಂದಾವ ತಿನಬಾರ । ಹೆಣ್ಣೀನ ।
ಹರಲಿ ಬಂದಾವ ಹೊರಬಾರ ॥

ಕಪ್ಪು ಹೆಂಡತಿಯಂತ ಕರಕರಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ ।
ನೀರಲದ ಹಣ್ಣು ಬಲು ಕಪ್ಪು । ಇದ್ದರು ।
ತಂದು ನೋಡಿದರೆ ರುಚಿ ಭಾಳ ॥

ಕೆಂಪು ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡಬ್ಯಾಡ ।
ಅತ್ತೀಯ ಹಣ್ಣು ಅತಿ ಕೆಂಪು । ಇದ್ದರು ।
ಒಡದು ನೋಡಿದರ ಹುಳ ಭಾಳ ॥

ಮದ್ಯಾಣ ಮಳೆ ಬಂದು ಉದುರ್ಯವ ಮಗಿಮಾವ ।
ಗೆದ್ದೆನೆನಬ್ಯಾಡ ಪತಿವರತಿ । ಸೀತಮ್ಮ ।
ಸಿಕ್ಕಾಳು ರಾವಣನ ಬಲಿಯಾಗ ॥

ಒಳ್ಳೆದ ಒಳಗಿಟ್ಟು ಗೊಳ್ಳು ದಾನವ ಮಾಡಿ ।
ಕುಳ್ಳೆಯ ಮನಿಗೆ ತಲೆಗೊಟ್ಟು । ಹೋಗಾಗ ।
ಉಳ್ಳಿಲ್ಲ ದಾನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ।

ಚಿಂತಿ ಮಾಡುವರೇನ ಅಂತರಿಲ್ಲದ ಗಂಗಾ ।
ಚಿಂತಾಗ ಖಾಯ ಇಳಿತರ । ಮತ್ಯದಾಗ ।
ಸಂತೋಷವಿಂದ್ಯಾರು ಇರುವರ ॥

ಚೆಲುವಿ ಚೆಲುವಿಯೆಂತ ಅತಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ ।
ಚೆಲುವಿದ್ದರೇನು ಗಾಣವಿಲ್ಲ । ಕೊಳೆನೀರ ।
ತಿಳಿಯಿದ್ದರೇನು ರುಚಿಯಿಲ್ಲ ॥

ಬಡವಿ ಅಡಿದ ಮಾತು ನುಡಿನುಡಿಗೆ ಬ್ಯಾಸರ ।
ಒಡವಿ ಇಟ್ಟವ್ವ ಒನಬದನು । ಹೇಳಿದರ ।
ನುಡಿಗಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡತರ ॥

ಬೈದಂಥ ಬೈಗಳು ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಬಾರವ ।
ಬೈದವ್ವ ಕೇಳ ನನ ಮಾತ । ಬೈಗೊಳ ।
ಮಲ್ಲಿಗ್ಗೂ ಮಾಡಿ ಮುಡಿಹೋಗ ॥

ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟರು ಸಪತೀಯ ಮನಿ ಬ್ಯಾಡ ।
ಸಾವಿರದ ಮ್ಯಾಲ ಐನೂರು । ಕೊಟ್ಟರು ।
ಮಲಮಕ್ಕಳಿರುವ ಮನಿ ಬ್ಯಾಡ ॥

ಕಿರಕಸಾಲೀ ಗಿಡವು ನೆಲಕ ಹಬ್ಬಿದರೇನು ।
ಕರಕರಿ ಗಂಡನ ಮದುವ್ಯಾಗಿ । ಆ ಬಾಲಿ ।
ಎರಕೊಂಡ ಮುಡಿಯ ಬಿಚ್ಚಾಳ ॥

ಮದ್ದುಗುಣಕಿ ಗಿಡಾ ಉದ್ದ ಬೆಳೆದರೇನು ।
ಮುದುಕ ಗಂಡನ ಮದುವ್ಯಾಗಿ । ಆ ಬಾಲಿ ।
ಇದ್ದ ಭಂಗಾರ ಇಡವಳ್ಳ ॥

ಹೊರಬ್ಯಾಳ ಒಯ್ದು ಕೆಸರ ಕಲಿಸಿದಂಗ ।
ಹಸುಮಗಳನೊಯ್ದು ಮುದುಕಾಗ । ಕೊಟ್ಟರ ।
ದುಸ್ಮಾನದವರು ತವರವರು ॥

ತನ್ನ ಬಾಯಿಲೆ ತಾನು ಗರತೆಂದರ ಗರತೆಲ್ಲ ।
ನೆಚ್ಚಿನೀರುಣ ಬದನೀಯು । ಕಾಯೀಗಿ ।
ಹಚ್ಚಗಿದ್ದರ ಬದಿ ಹುಳುಕ ॥

ಹುಣಜೀಯ ಎಲಿಗೋಳು ಎಣಿಸಿ ನೋಡಿದರೇನು ।
ಮನಸೀನ ಹೆಣ್ಣು ಕೈ ಮೀರಿ । ಹೋದರ ।
ಸನಸೀದರಾಂಗ ದೊರೆತಾಳ ॥

ವರಗೇಡಿ ಒಗತನಕ ಕುಡುಬ್ಯಾಡ ಹಡೆದವ್ವ ।
ವರ ನೋಡ ವರನ ಗುಣ ನೋಡ । ಮನಿಯಾನ ।
ಸಾಸಿಕಾಳಪ್ಪ ರಿಣ ನೋಡ ॥

ಬಂಗಾರ ಬಳಯಿಟ್ಟು ಬೈಬ್ಯಾಡ ಬಡವರಿಗೆ ।
ಬಂಗಾರ ನಿನಗ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ । ಮದ್ಯಾಣ ।
ಬಿಸಿಲು ಹೊಳ್ಳುವದು ತಡವಲ್ಲ ॥

ಹಾಸೀಗಿ ಮಾಡಿರಲಿ ಕೂಸಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರಲಿ ।
ಸಂಪಿಗ್ಗೂವಿರಲಿ ಬನದಾಗ । ಹಡೆದವ್ವ ।
ಮಾತಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಮನದಾಗ ॥

ಗಂಗಿ ಹರಿವುದ ಕಂಡು ಲಿಂಗಯ್ಯ ಬೆರಗಾದ ।
ಭಂಗಾರ ಬಸವ ನಸುನಕ್ಕು । ಕೇಳಾನೆ ।
ಹೆಂಗಸರಿಗ್ಯಾಕೆ ಧುರಪವು ॥

ಇಬ್ಬರೆಂದರ ನಾದಾ ಏಡೀಯ ಮುಳ್ಳಾದಾ ।
ಕೋಡಗನಾದಾ ಕೊರವಾದಾ । ಬಾಲ್ಯಾರು ।
ಮಾಡಿಟ್ಟು ಸಿಂಬಿ ಅರಿವ್ಯಾದಾ ॥

ಉಡುಕೀಯ ಹೆಂಡೂತಿ ಉಡಿಯಾನ ಲಿಂಗೇವಾ ।
ಕಿರಿಬಳ್ಳು ಹಿಡಿದು ಮಡದೀಯ । ಸಂಗಾಟ ।
ಸಿಡಿಸೀಡಿ ಯಾಕೊ ಸಿರಿರಾಯಾ ॥

ಅತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗಿ ತುತ್ತೊಟ್ಟಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ।
ಮಕ್ಕಳ ಬೇಡಿ ಪಠವುತಕ । ಹೋದರ ।
ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಶಿವನು ನನಗೇನ ॥

ಬಾಗಿ ಬಾರೋ ಶಿವನೆ ಬಾಗೀಲ ಬಡೆದಾವು ।
ಮಗ್ಗೀಲದೆಲವು ಮುರದಾವು । ಜಡಿಯಾನ ।
ಗಂಗಾನ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಾವು ॥

ಹೆರವರ್ದೆಣ್ಣೆಗಾಗಿ ಹೊರಗ ಮಲಗುವ ಜಾಣ
ಗಿಡದ ಮ್ಯಾಲೆರಡು ಗಿಣ ಕೂತು । ನುಡಿದಾವ
ಎರವನ್ನೊ ರಾಯ ನಿನ ಜೀವ ॥

ಪರಿಮಳದರಸರು ಪರನಾರಿಗ್ಗೋದರ ।
ಮನಿ ಮಡದಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ । ತಾವ್ತಮ್ಮ ।
ಮನ ಹೇಸಿ ಮನೆಗೆ ಬರತಾರ ॥

ನೀರಾಗ ನಿಂತಿರುವ ನೀಲಿ ಪಾವಡದಣ್ಣಾ ।
ನೀರ ಕೆಟ್ಟಾವು ಬದಿಗಾಗೊ । ಗಂಡುಳ್ಳು ।
ಬಾಲಿ ಕೆಟ್ಟಾಳು ನಿನ್ನಾಗಿ ॥

ಗಂಧ ಹಚ್ಚಕ ಬಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಮಾಡಕ ಬಲ್ಲಿ ।
ಗಂಡನ್ನಾಕೊಲ್ಲಿ ಗಯ್ಯಾಳಿ । ನಿನ ಕೆಲಸ ।
ತಾಸೊತ್ತಿನಾಗ ತೀರಾವ ॥

ಮುಗಿಲ ಮ್ಯಾಲಿನ ಚಿಕ್ಕಿ ಹಗಲ ಮೂಡಿದರೇನ ॥
ಅಗಲಿ ಇರುವವರ ಗೊಡವೇನ । ಮಾಣಿಕ ।
ಹಾವಿನ ಬದಲಿದ್ದ ಫಲವೇನ ॥

ಗಂಡು ಹತದೀನೆಂದು ಗರಿವೀಕಿ ನಿನಗ್ಯಾಕ ।
ಗಂಡೆಂಬ ಪಿಂಡ ಬೆಳೆದರ । ಅದು ಮುಂದ ।
ಹೆಂಡರಿಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆವುದ ॥

ಚಿತ್ತಮುರಕನ ಬಳ್ಳಿ ಎತ್ತ ಹಬ್ಬಿದರೇನ ।
ಚಿತ್ತ ಬ್ಯಾರವಳ ಬಗೆ ಬ್ಯಾರೆ । ಖಬ್ಬಿನ ।
ಹಿಪ್ಪಿ ಬ್ಯಾರ್ಯದರ ರಸಬ್ಯಾರೆ ॥

ಸೂಳೀಗಿ ಹೋಗುವನ ಸುಲಿದು ಮಟ್ಟೀಕಟ್ಟಿ ।
ಊರ ಹೊರಗವನ ಹೆಡಮಂರಿಗಿ । ಕಟ್ಟಿದರ ।
ಸೂಳೆಂಬ ಶಬ್ದ ಬಿಡವಲ್ಲ ॥

ಜಾತ ಮಲ್ಲಿಗಿ ಹೂವ ಜೆಗ್ಗಿ ಕೊಯ್ಯಾವರೇನ ।
ಜಗ್ಗಿದರ ಮಗ್ಗಿ ಉದುರಾವ । ಪರಹೆಣ್ಣು ।
ದಿಟ್ಟೀಸಿ ನೋಡಿ ಫಲವೇನ ॥

ಕರಿಯ ಕಮಲದ ಹುಪ್ಪ ಕಿರಿಯಾಗರಳಿದರೇನು ।
ತೆರಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ತೆರೆದ್ದಂಗ । ಆ ಹುಪ್ಪ ।
ಕಿರಿಯಾಗರಳಿದರ ಫಲವೇನ ॥

ಬೇಲಿಮ್ಯಾಲಿನ ಹೂವ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರ ಛಾಯ ।
ಮಲ್ಲಿಗಿ ಹೂವಿನಂಥ ಮದ್ದಿಗೂಡ । ನ ಬಿಟ್ಟು ।
ಹುಲ್ಲಕೊಯ್ಯವನ ಹುಡುಕಾಳ ॥

ಸೃಷ್ಟಿ ನೀತಿ

ಅತ್ತೀಯ ಮನಿಯಾಗ ಮುತ್ತಾಗಿ ಇರಬೇಕೆ ।
ಹೊತ್ತಾಗಿ ನೀಡಿದರ ಉಣಬೇಕೆ । ತವರವರ ।
ಉತ್ತಮರ ಹೆಸರ ತರಬೇಕೆ ॥

ತನ್ನಂಗ ನೋಡಿದರ ಭನ್ನಿಲ್ಲ ಭೇದಿಲ್ಲ ।
ತನ್ನಂಗ ತನ್ನ ಮಗಳಂಗ । ನೋಡಿದರ ।
ಕಣ್ಣ ಮಂದಾದ ಕೈಲಾಸ ॥

ಸರದಾರ ನನ್ನಣ್ಣ ಕರೆದು ತಾ ಹೇಳಾನೆ ।
ನೆರೆಹೊರಿಯ ಮನಿಯ ಹೊಗುಬೇಡ । ನನ ತಂಗಿ ।
ಬರಬಾರದ ಮಾತು ಬರತಾವ ॥

ಲೋಕದಾಗೀ ಜೀವ ಜ್ವಾಕ್ಯಗೊಂದಿರಬೇಕೆ ।
ಕಾಕುಬುದ್ಧಿಗಳು ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ । ಈ ಜೀವ ।
ನೂಕೇನ ಹರುವ ಜಲದಾಗ ॥

ಮಂದಿಮಕ್ಕಳೊಳಗ ಭಂದಾಗೊಂದಿರಬೇಕೆ ।
ನಂದೀಯ ಶಿವನ ದಯದಿಂದ । ಹೋಗಾಗ ।
ಮಂದಿ ಬಾಯಾಗ ಇರಬೇಕೆ ॥

ಕಾಚೆ ಕಪ್ಪುರ ಹೀನ ನೀಚ ನಾಲಿಗೆ ಹೀನ ।
ಆಚಾರ ಹೀನ ಗರತೀಗಿ । ಅಕಿಮುಂದ ।
ದೇಸಾಯಿ ಅಣ್ಣ ನಗು ಹೀನ ॥

ಹೆಣ್ಣೇನ ಕಾಯವ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಲಿ ಬೇಕೆ ।
ಸುಣ್ಣದಳ್ಳಾಗಿ ಸುಡಬೇಕೆ । ಈ ಜಲಮು ।
ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿ ಮರ್ತ್ಯ ಗೆದಿಬೇಕೆ ॥

ಗಂಡ ಸತ್ತವ್ವಗ ರಂಡಮುಂಡೆನಬೇಡ ।
ಕಂದನ ಹಿಡಿದು ತಪಹಾಳ । ಅವಳೀಗಿ ।
ಗಂಗಾದೇವೆಂದು ಕರಿಬೇಕ ॥

ಚಿಂತಿ ಮಾಡಲಿಬ್ಯಾಡ ಭೀ ಹುಚ್ಚಿ ಹಡೆದವ್ವ ।
ಚಿಂತ್ಯಾಗ ಕಾಯ ಇಳಿತರ । ಪಾಂಡವರ ।
ಅಂಥವರಿಗುಂಟು ವನವಾಸ ॥

ಅತ್ತಿಮಾವಾಗಂಜಿ ಸುತ್ತೇಳು ನೆರೆಗಂಜಿ ।
ಮತ್ತನಲ್ಲನ ಧನಿಗಂಜಿ । ನಡೆದರ ।
ಎಂಥ ಉತ್ತಮರ ಮಗಳಂದ ॥

ಹಸುವೀಗಿ ಹಾಲೊಟ್ಟು ಶಿಶುವೀಗಿ ಬೆಣ್ಣೆಕೊಟ್ಟು ।
ಬಿಸಲೀಗಿ ನಿಂತವರ ನೆರಳೀಗಿ । ಕರೆದರ ।
ಅಸವಲ್ಲದ ಪುಣ್ಯ ಮಗನೀಗಿ ॥

ಅತ್ತೀಯ ಮನಿಯಾಗ ಹತ್ತೆಂಟು ಬೈದರ ।
ಉತ್ತರ ಬ್ಯಾಡ ನನ ಮಗಳೆ । ನಿಮ್ಮತ್ತಿ ।
ಎಂಥ ಉತ್ತಮರ ಮಗಳಲ್ಲೆ ॥

ಇದ್ದರ ಇರಬೇಕ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ನೆರೆಯ ।
ಮಿದ್ಧರಗೇಡಿ ಕುಲಗೇಡಿ । ನೆರೆಯಿದ್ದು ।
ಇದ್ದಟ್ಟು ಬುದ್ಧಿ ಕಳಕೊಂಡ ॥

ಅಂಜೂರ ಹಣ್ಣೆಂದು ತಂದು ತೂರಲಿಬ್ಯಾಡ ।
ಹೆಂಡರಿಗೆ ಸಲಿಗಿ ಕೊಡಬ್ಯಾಡ । ನನ ತಮ್ಮ ।
ಮುಂದ ನಿನ ಮಾತೆ ನಡಿಯಾವ ॥

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮರ ಹಾಡಿ ಪುಣ್ಯಗಳಿಯಲಿ ಬ್ಯಾಡ ।
ಅಣ್ಣ ಬಸವಯ್ಯನ ಹಾಡವ್ವ । ಹರದಿ ।
ಯಾಕೆ ಸಾಕೆನ್ನು ಘೋರಾ ॥

ಅಡವಿ ಸೇರಲು ಬೇಡ ಜಡೆಯ ಬೆಳೆಸಲು ಬೇಡ ।
ವೆಂಡದೀಯ ನೀನು ಬಿಡಬೇಡ । ದೃಢದಿಂದ ।
ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಡಬೇಡಾ ॥

ಗುಂಡ ಪೂರಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಚೆಂಡು ಹೂವಿನ ಬಣ್ಣ ।
ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ನಗಬ್ಯಾಡ । ಎಲೆ ಮಗಳ ।
ಬರಬಾರದಪೆವಾದ ಬಂದಾವ ॥

ಅತ್ತೀವನಿಗೊಗುವ ಮುತ್ತೈದಿ ಮಗಳೇಗೆ ।
ಮತ್ತೊಂದ್ವೇಳೊಂದು ಮರೆತೇನ । ನನ ಮಗಳ ।
ಅತ್ತಿಗುತ್ತರ ಕೊಡಬ್ಯಾಡ ॥

ಉತ್ತಮರ ಗೆಳೆತನ ಪುತ್ಥಳಿ ಬಂಗಾರ ।
ಮತ್ತ ಹೀನರ ಗೆಳೆತನ । ಮಾಡಿದರ ।
ಹಿತ್ತಾಳಿಗಿಂತ ಬಲು ಹೀನ ॥

ತಾಯವ್ವನ ಬೈಬ್ಯಾಡ ತಿಳಿಗೇಡಿ ನನ ತಮ್ಮ ।
ಭಾಳ ದಿನದಾಕಿ ಹಡೆದವ್ವಗ । ಬೈದರ ।
ಭಾಳ ಮರುಗ್ಯಾಳ ಮನದಾಗ ॥

ಲೋಕದಾಗಿರುತನಕ ಬೇಕಾಗಿ ಇರಬೇಕ ।
ಸಾಕಾಗಿ ಶಿವನ ಸದರಿಗಿ । ಹೋಗುವಾಗ ।
ಎಲ್ಲಾರು ಬರತಾರ ಕಳಿಸಾಕ ॥

ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರೇನ ಪತ್ರಿ ಏರ್ಪಿದರೇನ ।
ಪತಿ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿ ಇರದಿದ್ರ । ಗೆಳೆದವ್ವ ।
ಮಾದೇವ ಹ್ಯಾಂಗ ಒಲಿದಾನ ॥

ಅತ್ತಿಯ ಮನಿಯಾಗ ಹತ್ತಾರು ಬಯ್ಯರ ।
ಉತ್ತರ ಬ್ಯಾಡ ನನ ಮಗಳ । ನಿಮ್ಮತ್ತಿ ।
ಉತ್ತಮರ ಮಗಳೆಂದು ಅನ್ನುವಳ ॥

ಬಡತನ ಬಂದಕರ ಬಡಿಬ್ಯಾಡ ಬಾಲರನ ।
ಆಡ್ಯಾಡಿ ಬಂದು ತೊಡಿಮ್ಯಾಲ । ಆಡಿದರ ।
ಬಡತನವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾಗೆ ॥

ಬಸಿರು ಇರುವೆನೆಂದು ಖುಷಿಯಾದರ ಮನದಾಗ ।
ಹಡೆದೇನೆಂಬೂದು ಹವಣಿಕೆ । ಶಿವರಾಯನ ।
ಕರುಣ ತಪ್ಪಿದರ ಮರಣವ ॥

ದೇವಕಿ ನನ ಮಗಳ ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡ ।
ದೇವರ ಕರುಣ ನಿನ ಮ್ಯಾಲ । ಆದರ ।
ದೇವರಂತಸ್ ಪತಿಯು ದೊರೆತಾನ ॥

ಕಾರ್ತುಣ್ಯ ಮರುದಿನಸ್ ಅಣ್ಣ ಬ್ಯಾಟಿಗಿ ಹೋದ ।
ಹೆಣ್ಣ ಚಿಗರಿಯ ಕೊಲಬ್ಯಾಡ । ಅಣ್ಣಯ್ಯ ।
ನನಸರಿ ಮಾಡಿ ಬಿಡು ಅದನ ॥

ಸೂಳಿಗೆ ಹೋದವನು ಏನಾದ ಎಂತಾದ ।
ಕಾಡು ನಾಯಾದ ಕಪಿಯಾದ । ಆ ಮೂರವ ।
ಸೂಳೆ ಕಾಲಿಸಿಗೆ ಕೆರವಾದ ॥

ಮಕ್ಕಳುಂಟೆಂದು ಮರಿಗಳುಂಟೆಂದು ।
ನಚ್ಚಬೇಡ ಮನವೆ ಏನಿಲ್ಲ । ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ।
ನಿಚ್ಚ ಪುರಂದರ ವಿಠಲೆನ್ನು ॥

ಹುಟ್ಟುವಾಗ ತರಲಿಲ್ಲ ಹೋಗುವಾಗ ಒಯ್ಯಲಾರೆ ।
ಸುಟ್ಟು ಸುಟ್ಟು ಸುಣ್ಣದ್ದರಳಾಯ್ತು । ದೇಹವು ।
ಕಷ್ಟವನು ಬಿಡಿಸೊ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಡೆಯ ॥

ಹಾಲು ಇದ್ದಾಗ ಹೆಬ್ಬವ ಮಾಡವ್ವ ।
ನಾವು ನಾಲ್ವರು ಮನಿಯಾಗ । ಇದ್ದಾಗ ।
ಮಾಡವ್ವ ಮಗನ ಮದುವೆಯ ॥

ಕೊನೆ

ಕಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟವ್ವಗ ಎಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯವು ಇರಲಿ ।
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಇರಲಿ ಪದವಿರಲಿ । ಹಡೆದವ್ವ ।
ನೆಲ್ಲ ಬಾನಿರುವ ಮನೆಯಿರಲಿ ॥

ಯಾರು ಇಲ್ಲದವರ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವರೇನ ।
ಈಶ್ವರನ ದಂಡು ನನ ಬಳಗ । ಹಾಡಟಗೆ ।
ಸೂರ್ಯ ನಿಮ ಬೆಳಕ ಬೆಳೆದಾವ ॥

ನಮ್ಮ ಬೀಸಿದ ಹಿಟ್ಟು ಸೂತಕ ಆದಾವ ।
ಪಾತಾಳದಾನ ಸಿರಿಗಂಗಿ । ನಾ ಹಾಡಿದರ ।
ಸೂತಕವಿಲ್ಲ ಹೊಲಿಯಿಲ್ಲ ॥

ಆದ ಮುಕ್ಕಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವಾದರನ ಹಾಡುವೆನು ।
ಸ್ವಾದರನ ತಂಗಿ ಹಡೆದಮ್ಮ । ನಿನ ಹಾಡಿ ।
ಜಾಡಿಸಿ ರಥವ ನಿಲಿಸೇನ ॥

ಆದಾವ ನಮ ಜೋಳ ಉಳಿದಾವ ನಮ ಹಾಡ ।
ಈಗ ಸಾಕವ್ವ ನಿನ ಕಲ್ಲ । ಕೈಯಾನ ॥
ಹಾಕಿದುಂಗುರ ಸವಿದಾವ ॥

ಆದ ಮುಕ್ಕಿಗೆ ಶರಣು ಗೋದಿ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಶರಣು ।
ಓನಾಮ ಶಿವಗ ಶಿವ ಶರಣು । ಮಲ್ಲಯ್ಯ ।
ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕ ನಮೋ ಶರಣು ॥

ರಾಗಿಯು ಮುಗಿದಾವು ರಾಜಾಣಾ ಹೆಚ್ಚಾವು ।
ನಾನ್ವಿಡಿದ ಕೆಲಸ ಒದಗ್ಯಾವು । ರಾಗೀಕಲ್ಲೇ ।
ನಾ ಕೂಗಿ ಬಿಡುತೀನಿ ಬಲದೋಳಾ ॥

ನಾ ನಿನ್ನ ಸೋಲಿಸಿದೆ ನಾ ನಿನ್ನ ನಿದ್ರೆ ಕೆಡಿಸಿದೆ ।
 ನಾ ನಿನ್ನ ನಿದ್ರೆ ಕೆಡಿಸಿದೆ । ರಾಗೀ ಕಲ್ಲೆ ।
 ನಾ ತೂಗಿ ಬಿಡುತೀನಿ ಬಲಮೋಳಾ ॥

ಕಲ್ಲು ಬಿಡ್ತೀನೆಂದು ಸಿಟ್ಟಾಕೆ ಸರಸತಿಯೆ ।
 ಕುಕ್ಕೇಲಿ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯತಲಿ । ತಕ್ಕೊಂಡು ।
 ಮತ್ತೆ ರಾತ್ರೀಗೆ ಬರುತೀನಿ ॥

ಕಲ್ಲು ಬಿಡ್ತೀನೆಂದು ಎಲ್ಲಾರೂ ಕೇಳೀರಿ ।
 ಕಲ್ಲು ಕಾವೇರೀ ಕಪನೀಯೆ । ನಂಜಯ್ಯನ ।
 ಕಲ್ಪಿಟ್ಟು ಕೈಯಾ ಮುಗಿದೇನು ॥

ಬಳಕೆಯ ಮಾತಿನ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳು

ಹಾಂಗ, ಹೀಂಗ, ಹ್ಯಾಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ = ಹಾಗೆ, ಹೀಗೆ, ಹೇಗೆ.

ಬಿಡಬ್ಯಾಡ, ಮಾಡಬ್ಯಾಡ, ಕೊಡುಬ್ಯಾಡ ಇ. = ಬಿಡಬೇಡ, ಮಾಡಬೇಡ,
ಕೊಡಬೇಡ.

ಅಟ್ಟು, ಇಟ್ಟು, ಎಟ್ಟು ಇ. = ಅಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು, ಎಷ್ಟು.

ಆಯ್ತು, ಹೋಯ್ತು, ಇ. = ಆಯಿತು, ಹೋಯಿತು.

ಆಗಾಗ, ಹೋಗಾಗ, ಮಾಡಾಗ ಇ. = ಆಗುವಾಗ, ಹೋಗುವಾಗ,
ಮಾಡುವಾಗ.

ಥೆಳ್ಳಾನ, ಬೆಳ್ಳಾನ ಇ. ಶೆಳ್ಳನ್ನ, ಬೆಳ್ಳನ್ನ.

ಸುದ್ದ, ಶಬುದ ಇ. = ಶುದ್ಧ, ಶಬ್ದ.

ಇಟ್ಟಾಂಗ, ಕೊಟ್ಟಾಂಗ, ಇ. = ಇಟ್ಟಹಾಗೆ, ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ.

ಬಂದ, ಹೋದ, ಅಂದ ಇ. = ಬಂದನು, ಹೋದನು, ಅಂದನು.

ಖಳುವು, ಭಾಳ ಇ. = ಕಳುಹು, ಬಹಳ.

ನೋಡಟಿಗೆ, ಮಾಡಟಿಗೆ ಇ. = ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಮಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ.

ನೋಡಂಥ, ಮಾಡಂಥ, ಕರಗಂಥ ಇ. = ನೋಡುವಂಥ, ಮಾಡುವಂಥ,
ಕರಗುವಂಥ.

ಬರತ್ತೆಂದು, ಹೋಗತ್ತೆಂದು ಇ. = ಬರುತ್ತೀ ಎಂದು, ಹೋಗುತ್ತೀ ಎಂದು.

ಹೋಗಲಕ, ಮಾಡಲಕ, ಹೋಗಲಾಕ, ಮಾಡಲಾಕ ಇ. = ಹೋಗಲಿಕ್ಕಿ,
ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿ.

ಕೊಟ್ಟೀನ, ಬಿಟ್ಟೀನ ಇ. = ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು, ಬಿಟ್ಟಿರುವೆನು.

ಹೊರಿಯಾಕ, ತೆಳಿಯಾಕ, ಕೆಳಿಯಾಕ ಇ. = ಹೊರಗೆ, ತೆಳಗೆ, ಕೆಳಗೆ

ಹ್ಯಾಂಗಾರೆ = ಹೇಗಾದರೂ.

ಬಾತೀಗಿ ಬಾರದ್ದು = ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ್ದು.

ಹಾಳ, ಹಾನ, ಹಾರ ಇ. = ಇಹಳು, ಇಹನು, ಇದ್ದಾರೆ.

ಶಬ್ದಕೋಶ

ಅಬ್ಬರಣೆ = ಅರ್ಭಟೆ

ಅರಚು = ಅಳುವ

ಅವಚಾರಿ = ಅವಿಚಾರಿ

ಅಸಲ = ಚೂಕ್ಕ

ಅಸವಲ್ಲದ = ಬಹಳ

ಅಳವು = ಅಳತೆ

ಅಂದಾಲ = ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ

ಆಕಾಡಿ = ಆ ಕಡೆ

ಆರಾಣ = ಅರಣ್ಯ

ಇಗ್ಗರಿ = ಕಾಟ

ಇಚ್ಚುಳ್ಳ = ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ

ಇಸವಾಸ ವಿಶ್ವಾಸ

ಉದಿಯಾದ = ಉದಯವಾದ

ಉಮದಿ = ಒಂದು ಊರ ಹೆಸರು

ಉಸ್ತಾರಿ = ಸಾವರಣೆ

ಏರಿಸಿದಡಕಲ = ಒಂದರ

ಮೇಲೊಂದು ಏರಿಸಿದ

ಗಡಿಗೆಯ ಸಾಲು

ಏಳಲ = ಏಡಿಸುವಿಕೆ

ಏರುಕಟ್ಟು = ಒಡ್ಡುಹಾಕು

ಏಭೋಗ = ಏಶ್ವರ್ಯ

ಒಗತನ = ಅನುರಾಗ (ನಡವಳಿಕೆ)

ಒಂಕಿ = ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ರಟ್ಟಿ

ಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು

ಒಂದು ಅಭರಣ

ಕಗ್ಗ = ಕಸುಕು

ಕಡಗ = ಒಂದು ಅಭರಣ

ಕಬ್ಬಲ್ಲ = ಗಣಪತಿ

ಕರಲ = ಒಂದು ತರದ ಕಗ್ಗ ಭೂಮಿ

ಕಾಸೆ = ಸೊಂಟದಿಂದ ಮೊಣಕಾಲ

ವರೆಗಿನ ಉಡಿಗೆ

ಕೆಂದು = ಕೆಂಪು ಅಕ್ಕಳು

ಕೊಡವಿ = ಕನ್ಯಾ (ಕೊಡುಗೆ)

ಕೋಮಲ್ಲಿ = ಕೋಮಲೆ

ಮುದ್ದರಗೇಡಿ = ಕುದ್ದರಗೇಡಿ

ಗಕ್ಕನೆ = ಬೇಗನೆ

ಗಜಭೀಮ = ಗದೆಯುಳ್ಳ ಭೀಮ

ಗಲ್ಲಿಪ = ಎತ್ತಿನಂಗಿ, ಮುಸಲ್ಮಾನ

ದೇವರಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುವ

ಅರಿವೆ

ಗಿರಿಮಲ್ಲ = ಶ್ರೀಶೈಲ

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಗಿಂಡಿ = ಸಣ್ಣ ತಂಬಿಗೆ

ಗುಜ್ಜು = ಚಿಕ್ಕವಳು

ಘಳಿಗಿ = ಸೀರೆ (ಮಡಿಕೆ)

ಘೊಲ್ಲಿ = ಗೊಂಚಲು

ಚುಂಗು = ತುದಿ

ಟತ್ತಾಕ = ಒಂದು ಅಭರಣ

(ಚಿಂತಾಕ)

ಜಿಪ್ಪಾಟಿ = ದನಗಳು ತಿಂದು
 ಉಳಿಸಿದ ಸೊಪ್ಪು
 ಚಿಲಕಿ = ಬಳಮಾಳಿಗೆಯೊಳಗೆ
 ಹಾಕಿದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ
 ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಣುಕುಗಳು
 ಚೆಂಡಿ = ತಂದಿ
 ಜಕಾತಿ = ಸುಂಕದ ಕಟ್ಟಿ
 ಜಲುಮ = ಜನ್ಮ
 ಜಳ್ಳಾನೆ = ಜುಳುಜುಳನೆ
 ಜಲ್ಲಜಲ್ಲನೆ = ಬಳಬಳನೆ
 ಜಾನ = ಧ್ಯಾನ (ನೆನಪು)
 ಜಾಚೇಲಿ = ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು
 ಬಳಸುವ ಹಲ್ಲುಪುಡಿ
 ಜಂಬ = ದಟ್ಟ
 ಟಿಕ್ಕೆ = ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ
 ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಆಭರಣ
 ತನವು = ತಂಪು
 ತಾಬೂತಿ = ರೇಶಿಮೆಯ ಒಂದು
 ತೆರದ ಅರಿವೆ
 ತಾರೀಪ = ವರ್ಣನೆ
 ತಾವೂರಿಬಾವೂರಿ = ಕಳವಳ,
 ಆಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ
 ತೆವರು = ದಿನ್ನೆ
 ತಿಂದೋಡಿ = ತಿನ್ನಬಡಕಿ
 (ಯಾವಾಗಲೂ ತಿನ್ನುವವಳು)
 ತೊಂಡಲು = ದೊಡ್ಡ
 ಥಂಬ = ಒಂದು ಊರು

ಥರವಲ್ಲ = ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ
 ದರಕಾರ = ಪರಿವೆ; ಎಗ್ಗು
 ದಟ್ಟ = ಸೀರೆ
 ದುಖ = ದಂಟು
 ದುರುಪ = ದರ್ಪ
 ದುಸ್ತರ = ಕಠಿಣ
 ದುಸ್ತಾನ = ಕೆಟ್ಟ
 ದೊಡ್ಡಿ = ಹಿತ್ತಲು
 ದ್ವಾರೆ = ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ
 ಕೈಯ ಆಭರಣ
 ಧರಿಧಾಳ = ಗುಡ್ಡದ ಓರೆಯಲ್ಲಿ
 ರುವ ಒಂದು ದೇವತೆ
 ಧಿಮಂಕ = ಏಟು (ಚುಕ್ಕು)
 ಧೀರಿಲ್ಲ = ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ
 ನಾಗಸೂರ = ನಾಗಸ್ವರ ಎಂಬ
 ವಾದ್ಯ
 ನಿಚ್ಚು = ನಿತ್ಯ
 ನಿರಬಯಲ = ನಿರ್ಭಯಲು
 ನಿಲಿ = ನಿರಿಗೆ
 ನೆನದಾನ = ಒಡಮೂಡಿರುವನು
 ನೆಲಗಂಚೆ = ನೆಲಗಚ್ಚು
 ನಿಂಗಕ = ಲಿಂಗಕ್ಕೆ
 ನಿಂಬರಗಿ = ಒಂದು ಊರು
 ಪದಮವ್ವ = ಜೈನರು ಪೂಜಿಸುವ
 ಯಕ್ಷಿ
 ಪರಸಂಗ = ಪ್ರಸಂಗ
 ಪಾರೀಸನಾಥ = ತೀರ್ಥಂಕರ
 ಪಾಪಾಸ = ಕಾಲುಮರೆ

ಪಾವುಡ = ರುಮಾಲು
 ಪಿಲ್ಲೆ = ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಾಲು
 ಬೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ
 ಆಭರಣ
 ಬಬಲಾದಿ = ಒಂದು ಊರು
 ಬಾಳಕ = ಸೊಪ್ಪು, ಹಣ್ಣು
 ಮೊದಲಾದ ಒಣಗಿದ
 ಪದಾರ್ಥವು
 ಬಿಂಗರದ = ತೆಳುವಾದ
 ಬೀಡಿಕೆ = ವಸತಿ
 ಬೂದ = ರಾಸಿಯೊಳಗಿನ
 ಒಬ್ಬ ದೇವತೆ
 ಬೆನವಣ್ಣ = ಗಣಪತಿ
 ಬೋರ್ಯಾಡತಾವ = ಹೆಚ್ಚಾಗಿ
 ಹರಿಯುವವು
 ಬಂಧಾನ = ಕಷ್ಟ
 ಭಾಗಾದಿ = ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿದ್ದು
 ವೈರಿಯಾದವನು
 ಭಾರಿ = ದೊಡ್ಡ
 ಭಂತ್ಯಾಳ = ಒಂದು ಊರು
 ಭಿಂಗ್ಯಾರು = ಭೃಂಗಿಯರು
 ಮಗಡಾ = ಮಕಡಾ
 ಮನಬಾರ = ಮನಸಿಗೆ ಬರು
 ಮಲಕಾರಿ = ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
 ಮಸಳಿ = ಒಂದು ಊರು
 ಮರ್ತ್ಯದಾಗ = ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
 ಮಾರಿ = ಮೋರೆ

ಮಂಜ್ಯಾನ = ಕಟ್ಟಾರಣ್ಯ
 ಮೈದರಸ = ಮೈದುನ ದೊರೆ
 ಮೊಗದಾಡು = ಚಲ್ಲಾಡು
 ಯಾಯಾಳಿ = ಯಾವ ವೇಳೆ
 ರಬಕವಿ = ಒಂದು ಊರ ಹೆಸರು
 ರಥ = ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲು
 ರುಳಿ = ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ
 ಕಾಲೊಳಗಿನ ಆಭರಣ
 ರಂಜಣಿ = ನೀರು ತುಂಬುವ
 ಮಣ್ಣಿನ ದೊಡ್ಡ ಗಡಿಗೆ
 ರಾಂಭಾಣ = ಆಯುಧ
 ಲಗ್ಗಿ = ಚಂಡಿನ ಆಟ
 ಲ್ಯಾವಳ = ಕೊರಳೊಳಗಿನ
 ಆಭರಣ
 ವತ್ತಲ = ನೀರುಕಾಸುವ ಭಾಂಡೆ
 ಮಗರುವಳ್ಳಿ = ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ
 ವಾರಿಗಿ = ಜೋಡಿ
 ವಾಲಿ = ಓಲೆ ಎಂಬ ಆಭರಣ
 ವಾಸ್ಯಾಡಬ್ಯಾಡ = ವಾದಿಸಬೇಡ
 ಸಡಿಲ್ಯಾವ = ಸಡಿಲು ಆದಾವು
 ಸದಿ = ಸೊಪ್ಪೆ
 ಸನುಮನಿಕೆ = ಸಮಾಧಾನ
 ಸರಗಿ = ಸರಿಗೆ ಎಂಬ ಆಭರಣ
 ಸರುವು = ಸರ್ವ
 ಸಂಕದೇವ = ರಾಸಿಯೊಳಗಿನ
 ಒಬ್ಬ ದೇವತೆ
 ಸಮರಂತೆ = ಕುಶಲಗಾರ್ತಿ

ಸಾಲುಟಗಿ = ಒಂದು ಊರು

ಸಾಮೆ = ಸಾಂವಕ್ಕಿ

ಸುರಪುರ = ಒಂದು ಊರು

ಸುಂಗರ = ಸಿಂಗಾರ

ಸೆಲ್ಲೆ = ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದು
ಕೊಳ್ಳುವ ಪಂಜೆ

ಸೊಗಲ = ಒಂದು ಊರು

ಸೊಲ್ಲಾಪುರ = ಒಂದು ಊರು

ಸಂಗಾಟ = ಜೊತೆಗೆ

ಸಂಬಸಲಾರೆ = ಸಂಬಾಳಿಸಲಾರೆ

ಸಂವರಾಜ್ಯ = ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯ

ಶರ್ತ = ಬಹಳ

ಹಡಿಲಾಕ = ಹಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ

ಹರದಿ = ವರ್ತಕರ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು
(ಬಳಿಗಾರ್ತಿ)

ಹರಲಿ = ನಿಂದೆ

ಹಲಸಂಗಿ ಒಂದು ಊರು

ಹಲ್ಲುಸುಲಿ = ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕು

ಹಟ್ಟಿ = ಮೇವಿನ ದಡಿ

ಹಂಡಿ = ಹಂಡಾಕಳು

ಹಾಸಿ = ಹಾಸ್ಯ

ಹುಡದಿ = ಗೊಂದಲ

ಹೆಡಗಿ = ಬುಟ್ಟಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕ - ಪ್ರಕಾಶಕ - ಓದುಗರ ನಡುವೆ ಗಾಢ ಸಂಬಂಧವನ್ನು
 ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಶ್ರೀನಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ
 ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಓದುಗರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ
 ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂಥ ಸ್ಥಾಯೀ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು
 ರೂಪಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮವನ್ನು ಜನಪರವಾಗಿ ಮತ್ತು ದೃಢವಾಗಿ
 ಬೆಳೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ 'ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಎಂಬ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ
 ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
 1989-90ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು
 ಕೈಗೊಂಡಿರುವ 'ಜನ್ಮಿಯ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ' ಒಂದು ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಇಂದಿನ
 ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ ಯೋಜನೆಯು ಮುಂದೆ 'ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ವಾಗಿ
 ಬೆಳೆದು, ಒಂದು ಸ್ಥಾಯೀ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿಂಬುದು ಸದ್ಯದ
 ಆಶಯ.

